

BIBL. DO MUSEU

N.º 158

Est. 11

Tab. 1

Coimbra

INST. ANTR.

N.º 1564

Est. 2

Div. I

Tab. 3

COIMBRA

17
F. J. de la Cruz

~~17~~

Handwritten text, possibly a signature or name, written in dark ink on aged paper.

Handwritten text, possibly a signature or name, written in dark ink on aged paper.

AMBROSII CALEPINI

DICTIONARIII

OCTOLINGUIS

ALTERA PARS.

In finitis penè Latinis & à probatissimis Autoribus usurpatis tum puris, tum barbaris vocibus, his notulis ||| jampridem inclusis exornata.

EDITIO NOVISSIMA

Nunc à R. P. Laurentio CHIFFLETIO Soc. Jesu Presbytero re-visa, quamplurimis aliis dictionibus aucta, atque innumeris quæ aliàs irrepsent mendis expurgata, & Supplemento JOANNIS-LUDOVICI DE LA CERDA ejusdem Societ. propriis locis reposito, elegantiori ordine illustrata exhibetur.

LUGDUNI,

Sumptibus LAURENTII ARNAUD, PETRI BORDE,
JOANNIS & PETRI ARNAUD.

M. DC. LXXXI.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

Museu
e Laboratório
Antropológico
Universidade
de
COIMBRA
BIBLIOTECA

M

LITTERA vna est ex iis, quas Græci Grammatici *ἡμισυνοῦσα ἀπὸ τῆς ἡμι-πίβωλα*, hoc est, semiuocales simplices, & immutabiles, Latini liquidas appellant. In compositione & deriuatione migrat in n, sequente d, vel t, vel c, vel q, vt tantum tantundem, Idem identidem, Eorum eorundem, Num, nuncubi, nunquis nunquam: Sic circumquaque, tanquam, nanque, quenque, quanque, quicunque. Similiter Am præpositio sequentibus f, vel c, vel q, mutat m, in n, vt anfractus, & c. Vide in dictione *Anfractus*. M in interiori eius parte sonum colligit, compressis labris, concluso ore: quem postea mugitu quodam non sine molestia extrudit. Eius potissimum infelicitas apparet, quum claudit dictiones quod quum Latina lingua nimis quam sæpe, patiat, habetur & ipsa infelicior. Græca quum in nulla dictione id ferat, hoc etiam nomine censetur beator. Huius elementi mugientem sonum fugientes Poætæ Latini, curant id elidendum in carmine sequente vocali. Eius soni tamen maior & minor obscuritas deprehenditur à loci situ: augetur & his modis, idemque minuitur, quibus & alia mutæ, vt supra dictum est. || In numeris M. est nota millenarij, nempe à prima littera nominis *Mille*; vt C, significat centum, ex similitudine. Vide supra de littera C, & D. ||

M, non extritum in versu. Ennius lib. 1. *Annal.*
Dum quidem vnus homo Româ totâ superesset,
Idem lib. 10.
Insignita serè tum millia militum octo.
Lucr. lib. 7.
— namque officium quod corporum extat.
Idem lib. 2.
Nam quod fluidum est è leuibus atque rotundis Est.
Et lib. 3.
Namque papauerum aura potest suspensa leuisque.
Ibidem.
Sed dum abest quod auemus, id exsuperare videtur.
Et lib. 5.
Solicitare suis vllum è sedibus vnquam.
Et lib. 6.
— seque simul cum eo commiscuit ignis.

M A

Mâ, *μά*, mulier fuit vna ex iis quæ Rheam sequebantur, cui Iupiter Bacchum tradiderat educandum: quæ interrogata à Iunone cuius esset infans, *ἄρη*, hoc est, Martis, respondit. Vnde factum est, vt Bacchus apud Caras Mafaris fuerit appellatus. Ipsa quoque Rheam Mâ appellata fuit, cui Lydi taurum immolabant: vnde Lydiæ vibs Mastaura fuit nominata. Vide Stephanum in dictione *Mastaura*.
Mâ. Plaut. *Capr.* sc. 1. a. 4. *μά*, ἡ *Ἀπόλλων*.
Macæ, *μάκκα*. Stephano. Populi sunt felicitis Arabiæ, Carmanis oppositi, nardo, myrrha & thure abundantes. Author Mela lib. 3.
Macæreæ, *μακκέρια*, vibs Arcadiæ, à Macareo Lycæonis filio condita, quam Stephanus à Romanis Beatam vocari tradit. ¶ Gentile est Macæreates, *μακκέριας*, eodem Stephano teste.
Macæreus, *μακκέρης*, Æoli filius, qui cum Canacæ sorore concubuit. Vide Epist. Canaces apud Ouid.
Macaria, *μακκάρια*, locus beatæ vitæ.
Macarismus, *μακκάρισμός*, beatificatio, beatitudo. Macarismi, hymni, & troparia in commemorationem beatitudinis Sanctorum. *Μακκάρισμα*, est beatifico.
Macaria, *μακκάρια*. Herculis filia fuit, quæ se pro incolumitate publica manibus deuouit. Vide Cælium & Erasum in *proverbijs*. ¶ Cyprus item insula olim ob insignem fertilitatem Macaria dicebatur. Auctor Plin. lib. 5. c. 30.
MACARIOS, *μακκάριος*; viri proprium est, quo nomine duo commemorantur à Suida, viri pietate iuxta ac eruditione insignes. Est autem Græcum nomen, quod nos beatum interpretamur.
Macariontes, beatitudo. Tertull.
Macaros, *μακκάρως*. Nomen est Cretæ insulæ à temperie cæli. Plinius. lib. 4. c. 12.
|| Macci, stolidi, fatui. Non. ||
Macco, oppidum B. achmanarum, populorum Indiæ, apud Plin. lib. 6. c. 17.
Macednon, *μακεδωνία*, Pindi montis Thessaliæ regiuncula, in Herodot. l. 1.
Macedonîa, *μακεδονία*, latissima Europæ regio, duobus olim regibus & orbis terre imperio clarissima, antea Æmonia & Emathia appellata, quæ à tenuibus interitis regum prudentia, gentisque fortitudine eo magnitudinis excreuit, vt centum quinquaginta potita sit populorum. ¶ Ein herrliche roete sandtschafft Carona zwischen Thracien/ Epiro/ vnd Dalmatien getögen. Hanc à Septentrione à Dalmatia Mœsiæque

montana seiungunt: ab Occasu mari Adriatico, sive Ionio: ab Ortu Ægæo abluitur. Meid anam oram Epiroticæ gentes, & ipsa Græcia excipit. Dicta Macedonia à Macedone quodam Oritidis, siue (vt Stephanus & Solinus scribunt) Iouis filio, & Thyiæ Deucalionis. Hinc deducitur gentile Macedo, onis, *μακεδών*, & possessiuum Macedonîcus, a, um, *μακεδονικός*.
Macedo, *μακεδών*, qui ex Macedonia ortus est. Liu. lib. 6.
Quum tibi sacro Macedo seruetur in antro.
Cic. 5. *Tusc.* Alexander Macedo, quum ab ineunte ætate res maximas genere cepisset, nonne tertio & trigesimo anno mortem obiit; Tringenta Sardi, sexaginta Macedones. Plaut. *Merc.* sc. 1. a. 1.
Macedonîcus, *μακεδονικός*, quidquid è Macedonia est, vnde Mare Macedonîcum, quod est Ægæi pars, Macedoniam ab ortu abluens: Lenome militi Macedonico vendidit. Plaut. *Pseud.* sc. 1. a. 1.
Macedonîus, a, um, Ouid. 12. *Metamorph.*
Qui clypeo, gladioque, Macedonîaque sarissa.
Ab illo milite Macedonio. Plaut. *Pseud.* sc. 2. a. 2. & sc. 6. a. 4. & sc. 7. a. 4. In quibusdam tamen libris legitur. *Macedonico*.
Macedonîensis miles. Plaut. *Pseud.* sc. 4. a. 5.
|| Macella, septa, claustra. Turn. Item genus teli, quod vno tantum cædit murtone. Rhodig. ||
Mâcellâ, *μάκελλα* Vibs Italiæ, sic dicta *ἀπὸ τῆς μαλακότητος ἐν αὐτῇ φιλοκαλίῳ*, hoc est, quod Philoctetes in ea ægotauerit, Gentile Macellæus. Steph.
Mâcellvm, li, à *μακκέρως*, vel *μακκέρια* locus Romæ, quò venalia omnia, quæ ad victum humanum pertinebant, contrahebantur. ¶ ὀψωνιαλίων. GALL. *Boucherie. marché* ITAL. *Piazza, mercato*. GERM. *Ein speismarkt/ an dem man allebey essige speis/ als fleisch/ eyer/ tãß/ &c.* scilicet hat. HISP. *Carniceria, ò pescaderia*. ANGL. *The sgambles or place where flesh is sold.* ¶ Plaut. in *Aulul.* sc. 5. a. 2. Venio ad macellum; rogito pisces: indicant caros: agniam caram, cara omnia. Cic. 2. *de Diuinat.* Si Epicuri de voluptate liber corruscus esset, putarem annonam in Macello cariorem fore. Dictum Macellum, teste Varro & Festo, à Macello quodam homine improbissimo, qui in vrbe latrocinium exercebat, quo damnato, Censores Æmilius & Fuluius statuerunt, vt in domo eius obsonia venderentur, redactis in ærarium eius bonis. Alij Macellum dictum putant, quòd ibi fuerit hortus, quem Macellum à Lacedæmonijs appellatum ferunt. Et Iones ostia hortorum Macellotas vocant, vt ait Varr. lib. 4. *de L.L.* Donatus à macellandis pecoribus derivat. Sequere me ad Macellum, Plaut. *Aulul.* sc. 4. a. 1. Eo ad macellum vt piscium quicquid est pretio præstincm, idem *Pseud.* sc. 2. a. 1. Circa macellum dispositi custodes lege sumptuaria, Suet. in *Casar.* cap. 43.
Macellariûs .ij, dicitur venditor eorum, quæ ad victum pertinent: non solum carnum, sed omnium obsoniorum, quinetiam panis & frumenti-vendor: nam hæc omnia in macello venundabantur. ¶ ὀψωνιαλίων. GALL. *Vendeur de toutes viandes*. ITAL. *Venditore d'ogni viuenda*. GERM. *Ein speis verfeuffer*. HISP. *El carnicero ò el que vende pescado ò otras cosas*. ANGL. *A seller of all manner of victualles*. Varr. lib. 3. c. 4. Duo sunt omithonis genera: vnum delectationis causa, vt Varro hic fecit noster sub casmo: quòd amatores inuenit multos: alterum fructus causa, quo genere macellarij, & in vrbe quidem habent loca clausa, & rure maximè conducta, in Sabinis, quòd ibi propter agrum naturam frequentes, apparent turdi. Suet. in *Casar* Ea quæ ad epulum pertinebant, quamvis macellarijs oblocata, etiam domesticatim apparabat.
Macellariûs, deductum nomen à macello, vt Macellaria taberna. ¶ ὀψωνιαλίων. *εργαστήριον, ὀψωνιαλίων*. ¶ Valerius Maxim. lib. 3. c. 4.
|| Macellota, æ ostium hortorum apud Iones. Varro. ||
Mâcër, cra, um, à *μακκέρως*, quòd macri longi sint. Exilis, extenuatus, gracilis, macilentus. ¶ ἡ *ἰσχυρὸς, λεπτός*. GALL. *Maigre*. ITAL. & HISP. *Magro* GERM. *Maget dürt*. ANGL. *Leane*. ¶ Virg. 3. *Eclóg.* *Heu heu quàm pingui macer est mihi taurus in aruo*
Col. lib. 2. c. 9. Nam vel pinguis, vel macer, humo iaciatur. Spontius à Græco *μακκέρως* deduci putat. Illi enim *μακκέρως* longa dicunt: quæ autem tenuia sunt longiora videntur. ¶ MACER *μακκέρως*, est etiam poëtæ, proprium, qui de herbarum viribus scripsit.
|| Macellus, *μάκελλον*, pro macellon. ||
Macellus, a, um, macilentus. Lucil. lib. 6.
Si nosti, non magnus homo est, nasutus, macellus.
Nonius.
Est ergo diminutiuum à *Macer*: vt nigellus à *niger* Varro. lib. 7. *de L.L.* ¶ Fuit præterea Macellus, hominis improbissimi, & seditiosi nomen, quo capitis damnato; redactisque in ærarium eius bonis, ades eius cum diruta sunt, eaque in area extructum est ædificium, venundandis obsoniis destinatum: quòd ab eius nomine macellum fuit appellatum.
Mâcilentus. Macie extenuatus, interprete Festo, macer, gracilis. ¶ ἡ *ἰσχυρὸς, λεπτός*. GALL. *Fort maigre*. ITAL. *Macilento, estenuato*.

estenuato, dimagrato. GERM. Ruffgemagert. HISP. Cosa miu magra, flaca. ANGL. Very leane. Plaut. in Asin. Macilentis malis rufulus, aliquantum ventrosus. Idem in Capt. Sed qua facie est tuus sodalis Philocrates? AR. dicam tibi, macilento ore, naso acuto, corpore albo & oculis nigris.

Macies, macitudo & macror, corporis extenuationem significant. מצרזון chachasch. מצרזון, מצרזון. GALL. Maigreté, ou maigre. ITAL. Magrezza. GERM. Die mdgere/ oder magerheit. HISP. Magrezza. ANGL. Leanness. Plaut. in Capt. Ossa atque pellis sum misera macritudine. Pacuvius, Corpúque meum tali mærore, errore, macrore senet. Vixque ossa tenet macies. Ouid. Eleg. 8. lib. 3. Trist. Colum. lib. 6. cap. 14. Est etiam illa grauis perniciés, quum pulmones exulcerantur: inde tussis & macies. Plin. lib. 10. cap. 63. Verres subantis audita voce, nisi admittatur, cibum non capit vique in maciem. Vi g. 3. Æneid.

Quum subitè è sylvis macie confecta suprema Ignoti noua forma viri, miserandaque cultu Procedit.

Idem; Georg.

Ipsa autem macie tenuant armenta volentes.

Mæcio, ces, macui, Macero, macer sum, siue fio, consumor, & conficior מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Estre maigre. ITAL. Dimagrare, smagrisi. GERM. Mager sein. HISP. Enmagrecer, enflaquecer. ANGL. To be leane. Plaut. in Aul. sc. 5. a. 3. Quia ossa atque pellis totus est, ita cui macet.

Mæcesco, scis, Macer fio. מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Deuenir maigre. ITAL. Dimagrare, diuenir magro. GERM. Mager werden. HISP. Enmagrecer, enflaquecer. ANGL. To waxe leane. Colum. lib. 1. cap. 9. Constat arua segetibus eius (scilicet hordei) macescere. Varro 3. de re rust. cap. 16. Tum propter laborem asperantur & macescunt. Maceror, macesco, consensco, & tabesco, Plaut. Capt. sc. 2. a. 1.

Mæcio, as, Macium facio. מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Amaigrir. ITAL. Immagrire. GERM. Ermagern/mager machen. HISP. Enmagrecer à otra cosa. ANGL. To make leane. Cuius compositum est Emacio, de quo vide suo loco.

Macresco, is, Macer fio: מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Deuenir maigre, s'amaigrir. ITAL. Dimagrare, diuenir magro. GERM. Mager werden. HISP. Enmagrecer. ANGL. To waxe leane. Colum. lib. 6. c. 3. Dabimúsque operam, ne penuria cibi macrescat pecus. Varro, Quia earum aspectus ad desiderium macrescere facit volucres inclusas. Martial. lib. 13.

Ne nimis exhausto macresceret inguine gallus.

Mæcero, as, Consumo, conficior, attenuo, & de corpore & animo dicitur, à macer. מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Amaigrir, rendre maigre, amollir, attendrir, detremper. ITAL. Macerare, amollir e nell' aqua, smagrire. GERM. Ruffmergen/ aufmagern. HISP. Enmagrecer, curtir à remojar. ANGL. To mak leane, to foke in mater. Horat. in Carm.

Humor est in genas furtim labitur, arguens,

Quam lentis penitus maceror ignibus.

Plaut. in Capt. sc. 4. a. 3. multos iste morbus homines macerat. Idem etiam scribens in Milue. At hoc me facinus miserum macerat, meumque cor, corpúque cruciat. Terent. in Andr. Tu modò anime mi, noli te macerare. Ibidem, Sed quid ego, cur me excrucio; cur me macero. Accipitur etiam frequentissimè pro humore aliquo emollire, vel in aqua quippiam asseruare, quoad falsedinem aliúmve saporem depouat מצרזון מצרזון. Terent. in Adelph. Salsamenta hæc, Stephanio, fac maceantur pulchre. Colum. lib. 1. Piscinas duas alteram auferibus pecoribusque serua: alteram in qua lupinum, v. l. mi vimina & virgas atque alia, quæ sunt vsibus nostris apta, maceremus, Cato cap. 156. dixit Macerare brassicam in aquam. Est etiam macerare aliquando proluere, madefacere, מצרזון מצרזון. Plin. lib. 11. cap. 41. de Poppea, Totum corpus illo lacte macebat. Idem lib. 16. cap. 10. iubet podagricos macerare pedes in decocto verbenacæ. Vitruuius etiam iubet calcem coctam diu macerari antequam fabri ea vtantur. Ego tuo mærore maceror, macesco, consensco. Plaut. Capt. sc. 2. a. 1. Satis me curâ & lacrymis maceravi, ibid. sc. 1. a. 5. Quæ miseræ miserè macerant. Mox contabescere. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Macerat & coquit cum sollicitudo, Quintil. Idem Macerare se tormentis. Senec. c. 3. de consol. ad Mart. Macerari (dolore) Idem c. 8. de consol. ad Polyb.

Mæcētātus, a, um, Mollis & tener factus. מצרזון מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Detrempe, maceré. ITAL. Macerato, immolato. GERM. Deroich, lind gemacht. HISP. Curtido à remojado. ANGL. Made leane foked. Plaut. Pæn. Macerato pingues fiunt auro in Barbaria boues.

Mæcētēscō, Maceror, hoc est, madefio, & mollificor. מצרזון מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Se detremper & amollir. ITAL. Macerarsi. GERM. Weich werden. HISP. Remojarse. ANGL. To be made void and foked. Cato de re rust. cap. 92. Frumento curculio ne noceat, non mures tangant, lutum de Amurca facito, palearum caulum addito, finito macerescant.

Macro, as, Macero: cuius compositum est Emacro quod est, valde macrum facio. מצרזון chachasch מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Amaigrir. ITAL. Dimagrare. GERM. Ruffmagern. HISP. Enmagrecer à otro, enflaquecer. ANGL. To mak leane. Plin. lib. 18. Terram emacratu hoc fatu, scilicet milij existimantes.

Mæcētā, æ, & Maceries, ei, Pariés, siue murus, vel congeries lapidum in vnum compactorum, siue incrita, aut alio genere ferruminis, cuiusmodi parietes faciē eos esse videmus, quibus vineæ claudi solent. מצרזון מצרזון nitzab. מצרזון מצרזון, מצרזון מצרזון. GALL. Muraille seiche sans mortier. ITAL. Muro secco, senza calcina. GERM. Ein solche maure in welscher die stein an cinarder nit gepflastet sind/ ein stein mauren. HISP. La albarada de piedra sin barro. ANGL. A wall of stone without mortar made in stede of a mounde. Terent. in Adelph. iube hanc maceriam dirui. Var. lib. 3. de rust. c. 12. Quis ignorat septa è maceris ita esse oportere in leporatio vt testorio tecta sint & sint alta? Cato de re rust. c. 15. Maceria

si ex calce, & cæmentis, vel silice ædificetur. Maceriam ducere apud Caium l. 17. D. com. prad. pro maceriam imponere, facere siue agere. Si precario vicinus, inquit maceriam duxerit, id est, imposuerit. Varro l. 5. Sylua manu facta, tota septa maceris altis. Legitur quandoque maceries apud antiquos pro macie, vel macilentia, Ασπίδος, Afranius, Si ille hæc nunc sentit, facere illi satis vis, quanta illius mors sit maceries tibi, Nonius.

MACESTVS, μάστιξ, fluuius est Myfiæ in Rhindacum influens. Plinius lib. 5. c. 31.

Machæra, æ, מצרזון chachasch. מצרזון מצרזון. GALL. Glaiue ou espée. ITAL. Spada, scimitarra. GERM. Ein bagen. HISP. Espada. ANGL. A sword, asalcon. Sica, gladius, culter. Quod nomen impostum est à græcis, à verbo quod est pugno. Iuuenal. Satyr. 7.

amas nomen viciūque machæra.

Apul. lib. 9. de Asin. Comminabatur sese concisurum cum machæra frustatim. Ita me machæra & clypeus benè iuuent, Plaut. Cure. sc. 4. a. 4. Vbi Elephantum clypeatus machæra, ibid. sc. 1. a. 3. Machæra obliocere, ibid. sc. 4. a. 4. & sc. 2. a. 5. Menach. sc. 1. a. 1. in Pseud. sc. 7. a. 4. vbi oblectenē. Item Suet. in Claud. sc. 15. proclamante quodam, præcendendas falsario manus, carnificem statim acciri cum machæra mensaque lanionia flagitauit. Machæra Herculeana, i. magna, vt quæ vulgò espée à deux mains, apud Iul. Capitolini in Pertinace.

Machærium, μαχαιριον, sicula. Plaut. Aulul. sc. 2. a. 9. Tu machærio congium, mihi anam exorta: Ibi quidam accipiunt Machærio vt nomen proprium coqui, sel cultelli coquinarij genus esse monet Guillel.

Machæron, viridis cōpositio medica contra morbos articulares Onō. M. Machærophorus, Gladium ferens, ficarius מצרזון מצרזון. GALL. Espadassin, maître d'escrime. ITAL. schermitore, spadaccino. GERM. Der ein bagen tregt. HISP. Esgrimidor, que trabe espada. ANGL. A sword bearer. Cic. ad Quint. fratrem lib. 6. Hominem poitauit ad maie octophoro, machærophoris centum sequentibus.

Machæropæus, Faber gladioium. מצרזון מצרזון. GALL. Fourbisseur, faiseur d'espées. ITAL. Spadajo. GERM. Ein messerschmid. HISP. El que haze espadas, espadero. ANGL. That maketh swordes. Quo nomine dictus est Demosthenis pater ab officina gladioium, quam Athenis egegiam multisque opificibus seruis instructam habebat.

Machæropola, μαχαιροπωλης, qui machæras vendit, πωλῆς Machæropolium, μαχαιροπωλείον, locus, vbi machæra πωλῆται. i. e. venduntur.

Machærus, untis, μαχαιρῆς Steph. Arx Judææ, secundum olim ab Hierosolymis dignitatis locum obtinens. Plin. lib. 5. c. 16.

Machalaum, nomen Græcum compositum ex μάχη, quod pugnam significat, & ἀλῆος, cæcum & errantem, Oppidum in Biixiano agro, lufubrum clade nobile.

Machænos, December mensis, lingua Bizantinâ. Pap. ||

Machaon, μαχαιων, filius fuit Æsculapij & Arisionēs (alij Coronidis alij Hestiones filia Meropis, alij Xanthiones filium faciunt) Podalij frater, & medicus insignis, qui etiam cum reliquis Græciæ principibus ad Troiam venit. Tandem ab Eurypylo occisus Virg. 2. Æneid, Pelidæque Neoptolemus, primisque Machaon.

De eo etiam Homer. 2. Iliad. Ab eo Machaonius deducitur. Hinc Machaoniam artem poëtæ vsurpant pro medicina.

Machi, impij, perdit Rh. ||

Machil, tunica talaris, hyacinthina habens tintinnabula multa Cath. MACHINA, Molitio, inuentum, opus instrumentum. מצרזון מצרזון. GALL. Machine, subtilis inuention. ITAL. Inuentione trouata macchina. GERM. Ein getüst oder rüstzeng. HISP. Fabrica, sutil inuencion. ANGL. Aginne or engine. Hinc Mechanicus faber, seu opifex eorum operum, quæ ingenio simul & manibus fiunt. Et Mechanica ars, fabrilis. Itaque artes diuiduntur in liberales & mechanicas. Asconius, Machina dicitur, vbi non tam materiæ ratio quam manus atque ingenij ducitur. Plin. lib. 19. cap. 2. de Spartho loquens, Qui voiet miraculum æstimare, quanto sit in vsu omnibus tenis nauium armamentis, machinis ædificationum. Et machinas bellicas, ἐπιπέδαι; opera fabrilia vocantur quibus in bello vtimur. Vi g. 2. Æneid.

Quò molem hanc immanis equi statuere? quis auctor Quidve petunt? qua religio? aut qua machina belli?

Horat. 2. Epist. 2.

Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum.

Vitt. lib. 10. cap. 29. Constituebatur autem in ea arietaria machina, quæ Græcè ἀριετης dicitur, in qua collocabatur taurus perfectus in toro, in quo insuper constitutus aries, &c. Murales machinæ Plin. lib. 7. c. 56. Aliquando etiam ponitur pro dolo, fallacia & arte. Plaut. in Bacch. Aliquam machinabor machinam. Cicer. 3. de natur. deor. Nec quid inde auferam, nec quem dolum ad eum, machinamve commoliar, scio quicquam. Idem ad Brutum, Ad reliquos hic quoque mihi labor accessit, vt omnes adhibeam machinas ad tenendum adolescentem. Quintil. Omnes ad amplificandam orationem quasi machinæ Plaut. Milit. sc. 1. a. 2. Intus parauit magnas machinas. (i. dolos.) At distuba qua statuisti machina. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Illæc machina meas onerat scapulas. Idem Amph.

Machinalis, & hoc le, quod ad machinas spectat. μηχανικός, vt, Machinalis scientia. Plin. lib. 6. c. 37. Grande & Archimedi Geometricæ & machinalis scientiæ testimonium M. Marcelli contigit.

Machinarius, rij, qui machina tractoria operatur onera in altitudinem sublata collocans. Paul. l. si putatur. ad leg. Aquil. Si machinarius hominem prætereuntem occiderit. Machinarius uensor, qui norma in metiendo vtitur, vt ij qui probant opera à fabris materiariis facta. Vlp. l. 7. D. si men/or sal. mod. &c. Et si uensor machinarius fefellerit, hæc actio dabitur. Nam μηχανικός verbo hanc normam nominauit, vt artificiosam à decempedali distingueret. Illius formam cognosce ex Vitruuio lib. 9. c. 2. Hæc ex Hotomano.

Machinor, aris, Cogito, per dolum aliquid molior. מצרזון מצרזון. GALL. Machiner trouer quelque artifice. ITAL. Machinare, imaginare. GERM. Ein dencken/ vnderstehen/ zutüsten mito list. HISP. Buscar y pensar cosa de ingenio. ANGL. To deuise or inuene some

Magdeburgum. Vibs præclara Germaniæ: vulgò Madenburg.
 Māgdōlūs, μάγδαλῶν Ægypti oppidum apud Stephanum, cuius incolæ dicuntur Magdolitæ.
 Magereme, fœculum, lex. Gr. b.
 Magerme, machinamentum, magicum. Infidiæ magicæ. l. Gr. b.
 MAGI, μάγοι. Populi sub Caucaſo monte ſiti è regione Bactrianorum, quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 23.
 Magia, vide *Magus*.
 Magia, μάγία Illyrici oppidum eſt Stephano, cuius incolæ Magiatæ dicuntur, & Magiani. Eſt & Magia fontis nomen in agro Syracuſano, Apud eundem.
 Magicæ, Magicus, vide *Magus*.
 Magida, Patinæ, aut catini ſpecies. Varroni eſt maior, vnde & magida nomen habet.
 Maginor, a iſ, quaſi tardè conor, & nugor, inquit Feſtus.
 Magiūs, מַגִּישׁ מִבַּשְׂחַשְׁכֵּי עֵבֶר ophel. μάγίς, ANGL. *A cooke*. ꝛ Latinè coquus dicitur, vnde Archimagius, ἀρχιμάγίς, princeps coquorum.
 Magiſcium, diminut. μάγίσιον, coquulus.
 Magis, idis. מִשְׁכַּח מִשְׁכַּח מִשְׁכַּח mischeahab. magis. GERM. Ein Wulſten. ANGL. *Aknedding trough*. ꝛ vt ex Polluce docet Bud: Idem eſt quod maſtra: hoc eſt vas illud in quo farinæ ſubiguntur. ꝛ Nonnunquam etiam rotundæ menſæ genus, tripodi imponi ſolitum vt eiſdem Pollucis teſtimonio probat Budæus. ꝛ Idem auctor eſt hoc nomine etiam appellari poſſe orbiculatam inſtrumentum, quo panifices, & dulciarij piſtores quos *paſtillarios* vocamus, ſubigendis farinis opificij ſui vtūtur, *Rondellum* appellatur. Eſt etiam genus lancis eiſdem formæ Plin. lib. 33. cap. 11. Cornel. Nepos tradit, tympana, ſe iuuenē, appellata ſtateras & lances, quas antiqui Magidas appellauerunt, *Platellam* noſtri vocant.
 Magis, adueibium. Plus. ἤ ἰσχυρότερον μάγιον, ἐπιπλοῖον, ἐπιπλοῖον, GALL. *Pius, dauantage*. ITAL. *Piu*. GERM. *Micht*. HISP. *Mas en comparacion*. ANGL. *More*. ꝛ vnde Magis ac magis, ἐπιπλοῖον ἐφεξῆς. deduciturque à Magnus, & præter naturam aliorum adueibiorum, quæ vim comparandi habent, terminatur in is, quum reliqua omnia ſimilia ſint aduebio comparandi neutri generis. Magis cum poſitio implet vicem comparatiui cum caſu. Ouid. 2. *Metam.*
puræque magis pellucidæ gemma.
 Magis quàm, Cicer. *de Amicitia*, Veror ne inuidi magis quàm amici ſint. Quod magis mereri. Senec. cap. 3. lib. 7. *natur*. Quam magis, tam magis. Quint. Magis rectius. Arnob. lib. 1.
Quis magis optato queat eſſe beator auo.
 Virgil. in *Culice*. Inſperata magis læpe accidunt, quàm quæ ſperes. Plaut. *Moſtell. ſc. 3. a. 3* ꝛ Iunctum Comparatiuo, ſuſtibus ſum mollior, magis, quàm vllus Cinædus. Idem *Aulul. ſc. 2. a. 3*. Magis maiorem in modum in ſe concipiet metum. Idem *Amph.* Magis multò facilius patior verba quàm verbera. Idem *Menach. ſc. 6. a. 5*. Neque me miſerior ſœmina eſt, neque vlla videatur magis. Idem *Amph. ſc. 1. a. 5*. Non Inuenias hoc certo magis certius. Idem *Capt. ſc. 4. a. 3*. Iam pridem frigida non lau magis libenter. Te faciam ex læto lætantem magis. Idem *Pſ. ſc. 3. a. 1*. Neque ego homines magis aſinos vidi vnquam. *Ibid. ſc. 2. a. 1*. Non vidi magis facere ludificare, & magis mixis modis. Idem *Merc. ſc. 6. a. 2*. Quis me Athenis magis eſt, cui Vj ſunt propitij. Idem *Aulul. ſc. 1. a. 5*. An Sycophantam magis eſſe dicam, nescio. Idem *Curt. ſc. 1. a. 4*. Magis eſt poſſe dici, i. potius dici poteſt, Vlpian. *D. lib. 26. tit. 4. l. 5*. An ego & prouocare ſe inuicem ſecundum ſuperiorem clauſulam poſſint; Et magis eſt poſſe dici admittendam prouocationem. ꝛ Iungitur interdum comparatiuo. Plaut. *Pænul.* Argentum, niſi qui dederit, nugæ egerit. Verum qui dedit, magis maiores egerit. ꝛ Mage ponitur interdum pro magis. Idem in *Trucul.* Quem ei caſtior mage amo, quàm dudum. A quo ſit compoſitum Demagis, quod ſignificat valde magis, & pro nimis à veteribus ponebatur, teſte Feſto.
 MAGISTER, tti, à magis: vel q. μάγιος ἰσῶρ. Præceptor, prædagogus. מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב melammedh. מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב schalit. διδάσκαλος. κρηνηγῆτις. GALL. *Maître*. ITAL. & HISP. *Maestro*. GERM. Ein *meiſter*. ANGL. *Maſter*. ꝛ Ter. in *Andr.* — nam antea Qui ſcire poſſes, aut ingenium noſcere. Dum ætas metus, magiſter prohibebant? Cic. *de Amicitia*, Quæ diſputata ab eo meminiffi, magiſter meus Scæuola. Quamnis etiam Magiſtri nomen ad omnes tranſſeri poſſit quibus præcipua cura rerum incumbit. Hinc magiſtri pagorum, ſocietatum, vicorum, collegiorum dicuntur, ἐπιπλοῖον, qui pagis, ſocietatibus, vicis, & collegiis præſunt. Hoc ipſius magiſter me docuit. Plaut. *Aul. ſc. 1. a. 3*.
 — Sui iuſſu obtemperat Iuda magiſtri Bellua.
 Ouid. *Eleg. 6. lib. 4. Trift.* Facit hic quod pauci, vt ſit magiſtro ſuo obſequens. Plaut. *Cure. ſc. 2. a. 2*.
 Sapè tui Iudex, (in ſcriptis ſup.) Sapè magiſter eram.
 Ouid. *Eleg. 7. lib. 3. Trift.* ꝛ Magiſtri nauium Liuius 3. *dec. 4*. Et Cæſar lib. 2. *de bell. ciuil.* Magiſtri vicorum. Sueton. in *August.* cap. 30. Et in *Tiber. cap. 76*. ꝛ Magiſter ſcindendi opſonij. Senec. cap. 17. *de vit. beat.* Auctor eſt harum rerum ac magiſter. Liu. lib. 10. *d. 4*. ꝛ Magiſter equitum, ἐπιπλοῖον, cui ſumma poteſtas erat in equites: vulgus Gallicum *Conneſtabilem* appellat Varro 4. *de lingua Lat.* Magiſter equitum dicebatur, quod ſumma poteſtas ei eſſet in equites & accenſos; addebaturque ſemper Dictatori, cui ſumma poteſtas erat in populum, à quo, & magiſter populi dicebatur. Cic. 1. *de ſinibus*. Rectius magiſter populi (is enim eſt Dictator) quam Sylla qui trium peſtiferorum victorum, Iuxuria, auaritia, crudelitatis magiſter fuit. ꝛ Magiſter pecoris, paſtor Varro 2. *de re ruſt. cap. 10*. Contra pernoctat e quenque ad ſuum gregem eſſe omnes ſub vno magiſtro pecoris, eum eſſe maiorem natu potius quàm alios, & petitiorem quàm reliquos. ꝛ Magiſter ludi, & Ludimagiſter vno verbo dicitur. Cicer. 1. *Verr.* Si ab iſto libro, quem tibi magiſter ludi nescio quis alienis orationibus compoſitum dedit, vno verbo diſceſſeris. Magiſter liberorum, Livius lib. 5. *ab urb.* ꝛ Magiſter morum, cenſor. Cic. *ad Appium lib. 3*. Eò breuior eſt hæc epiſtola, & vt adueſus magiſtrum morum moleſtior. ꝛ magiſter nauis eſt, cui totius nauis, cura mandata eſt, vt docet Vlpian. *de exerc. act. li. 1. Cic. 5. Verr.* miſit in Siciliam litteras ad Carpinatium, quum eſſet magiſter

ſcripturæ, & ſex publicanorum. ꝛ magiſtri etiam dicuntur in actionibus publicis qui bona vendebant. Idem *ad Attic. lib. 2*. Vnà agebant cæteri creditores, in quibus erat Lucullus & Publius Scipio & is quem putabant fore magiſtrum, ſi bona venirent. L. Pontius. Vide Cælium Rhodig. *antiq. lect. lib. 1. cap. 5*. Quintilian. Eius mater dum vixit, ludum; mortua, magiſtro habuit (auſtionum) locus eſt. magiſter olim dicebatur venditor patrimoniij eius, qui ſoluendo non eſſet, quia illis bonis vendendis ab omnibus creditoribus authoritate Prætoris præponebatur, vt dixit Iuſtinian. *titulo de ſucceſ.* ꝛ magiſter ſacrorum, princeps, & ſacri ipſius pontifex, aliique ſacerdotibus maior. Liuius lib. 9. *bell. Maced.* Ne quis magiſter ſacrorum, aut ſacerdos eſſet Capitolinus in Antonino de Saliorum ſacerdotio. Fuit in ſacerdotio & præful, & vates, & magiſter.
 Magiſter ludi, Calculo. De ludo calculorum Lucanus Panegyrico ad Calpurnium Piſonem.
 Te ſi forte iuuat ſtudiorum pondere feſſum,
 Non languere tamen, luſuſque mouere per artem,
 Callidior modo tabula variatur aperto
 Calculus, & vitreo peraguntur milite bella,
 Vt niueus nigro, nunc & niger alliget albos.
 Magiſteria, æ, dignitas magiſtri.
 Magiſtra, ἡ, מוֹרֵב מוֹרֵב melammedhab. מוֹרֵב מוֹרֵב schalléth. διδάσκαλος. GALL. *Maîtreſſe*. ITAL. & HISP. *Maestra*. GALL. Ein *meiſterin*. ANGL. *A maſtres, a ladie*. ꝛ Cic. 1. *de ſin.* Magiſtra ac duce natura. Idem *pro Roſc. Amer.* Vita autem hæc iuſtica, quam tu agreſtem vocas, paſimonix, diligentix, iuſtitiæ magiſtra eſt. Quint. lib. 1. *cap. 3*. Certeſſima loquendi magiſtra conſuetudo. Ouid. *Epiſt. 5*.
 Quid grauis Antenor, Priamus quid ſuadeat ipſe,
 Conſule: queis atas longa magiſtra fuit.
 magiſtra, vt natura. Senec. *Epiſt. 45*.
 Magiſtèllus, li diminutiuum, Paruus magiſter.
 Maſtèllum, rij, magiſtri dignitas, ſeu officium. מִשְׁכַּח מִשְׁכַּח mischtar. מִשְׁכַּח. GALL. *Maîtreſſe & gouernement*. ITAL. *Magiſtero*. GERM. Ein *meiſterſchaft*. HISP. *Dignidad del maestro*. ANGL. *A maſters dignitie or office, maſterſhip*. ꝛ Nam magiſteria ſic à magiſtro videntur deduci quomodo à miniſtro miniſteria. Sueton. in *August.* Auus municipalibus magiſteriis contentus, abundante patrimonio, tranquilliffimè ſenuit: id eſt, magiſtratus & muneribus municipij ſui. Cic. *de ſenectute*. me verò & magiſteria delectant à maioribus inſtituta, & is ſermo, qui more maiorum à ſummo adhibebitur magiſtro in poculo Plin. lib. 8. *c. 40*. Inter ſe exercent etiam magiſteria. magiſterium Equitum. Sueton. in *Tiber. cap. 2*. magiſteria ſacerdotij. Idem in *Calig. c. 22*. magiſterij ſucceſſor, de Theophrasto qui ſucceſſit Ariſtotele in ſchola. Gell. *cap. 5. lib. 13*. Item Virtute id factum eſt tua vt magiſterio tuo. Plaut. *Moſtell. ſc. 1. a. 1*. ꝛ magiſterium, magiſtri artificium. Celf. lib. 5. *c. 27*. Poſtque nullo nouo magiſterio, ſed iam ſuprapoſito vlcus erigendum, & ad ſanitatē perducendum.
 Magiſtro, as, מוֹרֵב מוֹרֵב nabhagh. מוֹרֵב מוֹרֵב. ꝛ moderò, gubernò. Auctore Feſto.
 Magiſtratus, us, Hi qui in poteſtate aliqua ſunt conſtituti. מוֹרֵב מוֹרֵב elohim מוֹרֵב מוֹרֵב ſarim מוֹרֵב מוֹרֵב zekenim מוֹרֵב מוֹרֵב ſegganim מוֹרֵב מוֹרֵב ſchoſerim. מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב, מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב, מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב, מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב. ANGL. *Magiſtrat on officier*. ITAL. *Magiſtrato*. GERM. *Die oberſte* / *oder oberherr*. HISP. *El que tiene officio para regir*. *Magiſtrado*. ANGL. *A magiſtrat*. ꝛ Vt ſunt Cōſules, Proconſules, Prætores, Propratores, & alij qui ciuitates & prouincias regunt. Cic. *ad Papyrium Patum*. Quem magiſtratus comprehendere & vinculis teneri iuſſerat. Idem lib. 3. *de legib.* Videtis igitur hanc eſſe magiſtratus vim, vt præſit, præſcribatque recta & vtilia, & coniuncta cum legibus. Vt enim magiſtratibus leges, ita populo præſunt magiſtratus: verique dici poteſt, magiſtratum legem eſſe loquentem: legem autem mutum magiſtratum. Idem 1. *de offic.* Eſt igitur propriū munus magiſtratus intelligere ſe gerere perſonam ciuitatis, de bereque eius dignitatem & decus ſuſtinere, ſeruare leges, iura deſcribere, & fidei ſuæ cōmiſſa meminiffe. Atque in hac ſignificatione veteribus etiam viſitatum fuit magiſtratus, vt optimates & familia. Auctor eſt Soſipater lib. 1. ꝛ Modò ipſam poteſtatem, ſeu officium. מוֹרֵב מוֹרֵב ſchiltōn מוֹרֵב מוֹרֵב mischtar. מוֹרֵב מוֹרֵב מוֹרֵב. GERM. *Es ampt der oberſte*. ꝛ Cic. Nam iſtum in urbem magiſtratum gerebat. Idem *de Amic.* Vbi eos inuenimus, qui honores, magiſtratus, imperia, poteſtates, opes, amicitia non anteponant: Magiſtratum alij maiores, vt conſules, Cenſores, Prætores. Alij præter hos dicebantur minores: vt *Ædiles*. Quæſtores, Tribuni. Vide Gell. *c. 14. l. 13*. ꝛ Venuſtè dicimus, Create magiſtratum, Date magiſtratum, Gerere magiſtratum, Habere, Mandare magiſtratum, Abire magiſtratu, Accipere magiſtratum, Venire in magiſtratum Magiſtratum imminuere: quod eſt derogare iuri & prærogatiuis officij. ꝛ Magiſtratum ingredi, pro inire. Saluſt. *Iugurth. 87*. vbi primū magiſtratum ingreſſus eſt.
 Magmāta, μάγματα. Paſtilli & maſſæ factæ ex vnguentorum fecibus odoris gratia, ἀπὸ τῶ μύστων, quod eſt terere & miſcere & in maſſam redigere. Plin. l. 10. *c. 2*. Siccis odoribus conſtant: quæ diapasmata vocantur: nam fæces vnguenti Magmata appellant.
 Magmatarius, μάγματος. Gloſſ. id eſt, qui magna facit, frequenter coquit.
 Magmentum, inquit Feſtus, veteres dixerunt, quaſi maius augmentum. Varro de hac voce ita lib. 4. *de L. L.* Magmentum: inquit, à magis quod ad regionem magis pertinet. Itaque propter hoc montana fana, conſtituta certis locis quod id imponeretur maſtè. Erat autem daps quæ profanabatur Iano Syluano, Marti, Ioui dapali, & c. Meminit Arnob. lib. 1.
 Magmentaria, fana, vaſa ſacra, quibus magmenta & exta ſacra impoſita atæ inferebantur.
 Magna Græcia, dicta eſt ea pars Italia, quæ à Tarento vſque ad Cumas eſt, vel (vt Plin. l. 3. refert) quæ à Locris Italiae fronte ad Tarentum vſque protenditur. ꝛ Ein landſchafft Zealide gegen Ortechenland / ſey vnder Galabria. ꝛ ſic dicta, (vt Feſtus putat) quod multa magna que ciuitates in ea fuerint à Græcis conditæ. Vide Iuſtin. lib. 20. Virg. 3. *Æneid.*
 Effuge, cuncta malis habitantur moenia Graui.
 In ea Italiae parte Pythagoras Philoſophus, Architas, Parmenides & Zeno

fraudibus. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 2. Virtute Deum & maiorum nostrorum diues sum satis. Item Capt. sc. 2. a. 2. Et in Aul. sc. 3. a. 1. Ibi mei maiores sunt firi (de seruo.) Idem Merc. sc. 4. a. 2.

— Maioris frater Arida.

Ouid. 13. Met. Accipiuntur etiam Maiores indifferenter pro omnibus qui ante nos fuerunt : quemadmodum Minores pro posteris: utinam que his duobus nominibus in duabus hisce significationibus, tantum in numero plurali.

Maius, vs Maius æquo dolore. Senec. c. 7. de consol. ad Mart. Nam quis te maiora gerit castriue forove? Tibull. lib. 4.

Dicitur ut non maiora supersint.

Maiusculus, diminutivum, tam ad corpus, quam ad ætatem refertur. Plinius lib. 26. cap. 6. Folia sunt maiuscula, quam hederæ. Cicer. Doblabe. lib. 9. Sed quid ago? quum mihi sit incertum tranquilliore sis animo, an vt in bello, in aliqua maiuscula cura negotiove versere, labor longius.

Magnanimus, mi, qui magni est animi. ἡ μεγαλήτης μεγαλάνητος. GALL. Courageux, magnanime. ITAL. Magnanimo. GERM. Großmütig, eines Dapferen Gemüts. HISP. De grande animo, magnanimo. ANGL. Stout, of a lofty heart. Cic. 1. Offic. Itaque viros fortes, & magnanimos, eosdem bonos & simplices veritatis amicos, minimeque fallaces esse volumus. Ouid. 3. Trist. Eleg. 5.

Corpora magnanimo satis est prostrare leoni.

Idem 13. Metam.

Nève ea magnanimus frustra memoraverit heros.

Ving. 4. Georg.

Magnanimosque duces totiusque ex ordine gentis

Mores, & studia, & populos, & praelia dicam.

Magnanimi viri, firi virtute & viribus superbi. Plaut. Amph.

Cognoram à parua virgine magnanimam.

Catul. de rom. Beren.

Magnanimitas, atis, Fortitudo, animi elatio. ἡ μεγαλήτης μεγαλότης. GALL. Magnanimité, grand cœur & courage. ITAL. Magnanimità. GERM. Großmütigkeit. HISP. Grandeza de animo, magnanimitad. ANGL. Valiantness of heart, & courage. Sic definit Speusippus, Magnanimitas est moderatus contingentium vsus vitiosa cum hominibus conuersario, magnificentia cum ratione. Cicer. 1. Offic. Nam quum omnis honestas manet à partibus quatuor, quarum vna sit cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, &c. Plin. lib. 7. cap. 25. Idem magnanimitatis præbuit exemplum cui comparari non possit aliud, &c.

Magnificatio. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Omnes res perinde sunt vt eas magnificas. (i. vt eas magni parui existimes.) Idem ibid. sc. 1. a. 4. Te amo, & metuo, & magnificatio.

Magnificus, a, um, Liberalis, splendidus. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπής. GALL. Magnifique, honorable. ITAL. Magnifico, splendido. GERM. Großartig, herrlich, prächtig. HISP. Magnifico y liberal. ANGL. Magnificent, that doth great acts, sumptuous. Qui magnis in rebus pro dignitate, in ludis, in rebus diis sacris, in ædificiis, in epulo publico sumptum facit. Plaut. Asin. Exemplo facio factum me, atque magnificum virum, Dico me esse atriensem. Terent. Heaut. Mea est potens, proci, magnifica, sumptuosa, nobilis. Cic. 1. Offic. Delectant etiam magnifici apparatus, vitæque cultus cum elegantia & copia. Magnifica verba, Terent. Eunuch. Vibes magnificæ, Ouid. 1. de Pont. Magnifica domus, Plin. lib. 17. c. 1. Magnifica praelia, Velleius. Magnifica verba rebus constituere, Liu. lib. 7. a. 4. Tua magnifica verba, & tuas magnas minas. Plaut. Curc. sc. 4. a. 4. Magnificas opes. Ouid. 4. Fast. Satin' magnificus tibi videtur. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Magnificus fit comparatiuus Magnificentior, & superlat. Magnificentissimus. Cic. 2. de fin. Ad altiora quædam & magnificentiora, mihi crede Torquate, nati sumus. Idem 2. Offic. L. Crassus Qu. Mutio magnificentissima ædilitate functus est. Magnificentissimas res gerere. Velleius, Magnificentissima dicebant ant qui pro magnificentissima. Re enim vera magnificens dici non potest, vnde magnificentissima videtur deduci, Festus.

Magnificèntia, æ, est vt inquit Cic. 2. de Inuent. rerum magnarum & excellentiarum cum animi ampla quadam & splendida propositione agitatione, atque administratio. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπεία. GALL. Magnificence. ITAL. Magnificenza. GERM. Großartig, teu, prächtig. HISP. Magnificencia, grandeza de animo. ANGL. The doing or archiving of great things, noble and sumptuous provision. Idem de Amic. Nec metiamur eam, vt quidam indocti, verborum magnificentia, Idem contra Rullum, Hoc vix est liberi populi: vix vestrorum amicorum magnificentia. Quintil. lib. 4. c. 2. His tribus narrandi virtutibus adiciunt quidam magnificentiam, quam μεγαλοπρεπείαν vocant.

Magnificè, aduerbium, Lautè, honorificè, liberaliter, splendide. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπεία. GALL. Magnifiquement. ITAL. & HISP. Magnificamente. GERM. Herrlich, prächtig. ANGL. Nobly, sumptuously. Terent. in Adelp. Nunquam ita magnificè quicquam dicam, id virtus quin superet tua. Brutus ad Cic. Iuuat enim magnificè loqui: & certè decet aduersus ignorantes. Plin. lib. 13. c. 7. Sicca sici stomachum lædunt, gutturi & faucibus magnificè vitales, Cic. 1. Offic. Hæc præscripta seruantem licet grauitè, magnificè, animosèque viuere, atque etiam simpliciter, fideliter & vitæ hominum amicè. Magnificè volo summos viros accipere. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Magnificè hominem compellabo. Ibid. sc. 4. a. 2. Vt magnificè infert sese? Ibid. sc. 1. a. 4. Magnificèus Cato pro Magnificentius dixit, seruata recta formatione à positio magnificè. Vide Festum.

Magnificò, as, Extollo, exalto. ἡ μεγαλήτης μεγαλύνω. GALL. Magnifier, exalter. ITAL. Essaltare, magnificare. GERM. Großmachen, erhöhen. HISP. Engrandecer. ANGL. To magnifie, to praise or extoll. Plin. lib. 8. cap. 16. Magnificans & vituli, qui nondum herbam gustauerint. Idem lib. 17. cap. 9. Archefilaum quoque magnificat. Varro. Plaut. Men. sc. 3. a. 2. Te vnum ex omnibus Venus voluit me magnificare. Lucil. Magnificare bonos.

Magnificatio, μεγαλοπρεπεία. Macrob. Saturn. lib. 5. cap. 13. Hinc diuersarum inter heroas suos personarum varia magnificentio.

Magniloquus qui magna loquitur. ἡ μεγαλόφωνος. GALL. Qui parle d'un

haut style, beau & magnifique parleur. ITAL. Che parla cose grande. GERM. Der grosse Ding red oder rümt / prächtiff in der red. HISP. El que habla grandeza. ANGL. That speaketh with an high style. Ouid. 6. Met. Talia malignoquo tumidus memoraucrat ore. Martial. lib. 2.

Candida uouè φίλων, hæc sunt tua Candide πύρνα.

Qua tu magniloquus nocte dieque sonas.

Tacit. in vita Agricola, Atque illi modò cauti ac sapientes prompti post euentum, ac magniloqui erant.

Magniloquentia. ἡ μεγαλόφωνος. GALL. Parole ou style de haut appareil, magnifique & hautaine parole. ITAL. El parlar de cose grande. GERM. Ein red von hohen vnd grossen dingeng. HISP. Grandeza de palabras. ANGL. Aspeaking with an high style. Cic. in Orat. Quòd ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior. Homeri magniloquentia. Cic. Cas. lib. 13. Epist. Magniloquentia Græcarum facundiarum. Gell. c. 7. lib. 3.

Magnipendo, is, Permagnifacio, magnifacio, bene æstimo. ἡ μεγαλήτης ἡκίρι. ἡ πολλὰ ποίημι. GALL. Fort æstimer & priser. ITAL. stimar molto. GERM. Groß achten / groß schenken. HISP. Estimar d apriciar mucho. ANGL. To set much by. Plaut. Curcul. Neque eum ad me adire, neque me magnipendere visus est. Liuius, Romanorum nemo id auctoritatis aderat, vt promissa eius magnipenderentur. Terent. Adelp. Ego quoque à meis me amari & magnipendi postulo. Non magnipendo, ne dicit. Plaut. Asin. sc. 4. a. 2. Oleum haud magnipendis. Idem Pseud. sc. 2. a. 1.

Magnitudo, pro Magnitudine apud antiquos. Accius, Namque sat frugit neque dici potest pro magnitate.

Magnitudo, Copia, amplitudo. ἡ μεγαλήτης ἡδουλλῆ. GALL. Grandeur. ITAL. Grandeza. GERM. Größe. HISP. Grandeza, generalmente. ANGL. Greatness, bignesse. Cic. pro Rosc. Amer. magnitudo ætis alieni. Magnitudo animi, id est, excellentia, præstantia, μεγαλοψυχία. Idem 4. de finib. Quæque ab iisdem de temperantia, de modestia, de magnitudine animi, de omni honestate loquuntur. Multitudinem animi superbia imitatur in animis extollendis. Idem in Partit. Magnitudo periculi pro grauitate. Idem pro Quintio, Primum magnitudo periculi summo timore hominem afficit.

Magnè, μεγαλως, Cornel Tacitus lib. 11. Sponte an coactus tam magnè peccauisset, nihil referte.

Magno, idem. Fides rerum auctori suo magnè imputata. Senec. cap. 1. de consol. ad Mart. Item, Empta tibi magno tibialia. (suprà, non paruo.) Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Magnopere, aduerb. Valde, vehementer. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπεία. GALL. Grandement, beaucoup. ITAL. Grandemente. GERM. Großartig / heftig, seer. HISP. En grande manera. ANGL. Greatlie. Plaut. in Trucul. Malam rem is & magnam: magnopere serua viaticum. Terentius Heaut. Meministine me esse grauidam, & mihi te magnopere interminatum. Si puellam parerem, nolle tolli; Lucret. lib. 3. Sed in omnibus rebus Magnopere & vera lapsi ratione videntur. Cic. ad Cassium lib. 15. Ego cæterarum rerum causa tibi Romæ magnopere propeandam censeo. Magnopere facere. Idem 7. Verr. Quid inquam, magnopere potuit Cleomenes facere, istius auaritia, nauibus exinanitis? Non magnopere laboro: quòd imperiti dicunt, Non multum curo. Idem pro Rosc. Comed. Et quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. Magnò opere separatim aliquando legitur. Plaut. Cas. Atque id non tam ægè est iam vicisse villicum, quam id expetiuisse opere tam magno senem.

Maximè, Præcipuè, in primis, summè, vehementer. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπεία. GALL. Grandement, principalement, sur tout. ITAL. Massimamente, sopra tutto. GERM. Vorauf, summentlich, &c. HISP. Mayormente. ANGL. Greatlie, specialite. Cic. Lentulo, Vel etiam id, quod, mihi maximè libet. Idem pro domo sua, Intuemini paulisper animis iuuentutem, & maximè eos qui, &c. Idem 1. de nat. deor. Quæ ratio potestas, & maximè Homerum impulit. Idem 1. Offic. Vt quisque maximè opis indigeat, ita ei primum opitulari. Idem 1. de Orat. Dicere quàm maximè ad veritatem accommodatè. Cum illi pugnant maximè, ego fugiebam maximè. Plaut. Amph. Item Arbitratu tuo maximè. Idem Pseud. sc. 2. a. 2. Interdum est affirmantis responsio. Terent. in Eunuch. Tu Parmeno huc fac illi adducantur. P. Maximè, Nunquid peccatum est? C. Imò maximè. Plaut. Pseud. sc. 5. a. 1. Facile ventum vt gaudeam. P. Maximè assentiens. Idem Curc. sc. 3. a. 2. Recede. C. Maximè (concedentis. Ibidem sc. 1. a. 3. Iunctum superlatiuo, Maximè grauissimam, Liu. lib. 1. dec. 5.

Maximopere, aduerb. ἡ μεγαλήτης μεγαλοπρεπεία. GALL. Grandement. ITAL. Grandissimamente. GERM. Ganz heftig, zum höchsten. HISP. Mayormente. ANGL. Greatlie. Cic. Epist. A te maximopere peto, & quæso. Non rarò diuifum legitur. Opere à me petiuit maximo. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 3. Me opere orauit maximo. Idem Mil. sc. 1. a. 1. Maximo opere herus te orauit. idem Most. sc. 1. a. 1. Item maximo opere. Gell. c. 13. lib. 12.

Maximitatem, veteres pro magnitudine dixerunt, Lucret. l. 2. Ne quædam cogas immani maximitate, ap. Non. c. 2.

Magnus Portus, μέγας λιμὴν, Mauritanix Cæsariensis oppidum est à portus spatio ita appellatum: vt tradit Plin. lib. 5. c. 2.

Mago, Nobilium aliquot Pænorum ducum nomen fuit: quorum primus rem ac disciplinam Carthaginensium vehementer auxit. Is ante bellum Punicum, vt Liuius & Trogius referunt, cum cxx. nauibus bello Tarentino auxilio venit Romanis: agrè ferens Italiam ab externis inuadi. Cui actæ à Senatu gratiæ auxiliæque remissa. Duos moriens filios reliquit, Asdiubaleri & Annibalem, de quibus ante scripsimus. Mago, Annibalis frater, causa victoriæ apud Trebiam fuit, sed apud Locros à Manlio clausus, ab Annibale liberatus. Liuius quoque lib. 30. scribit Magonem Annibalis fratrem, iu agro Insulubrium vulneratum, quum in Africam per legatos reuocatus nauigaret, apud Corficam obiisse. Mago alius à Scipione captus, apud Carthaginem in Hispania, Romamque per Lælium mittitur. Mago denique Afer, qui de re rust. duodetriginta volumina scripsit, de quo Colum. lib. 1. Verumtamen Carthaginensem Magonem, vel rusticationis patientem

menſe Maio potiffimum fieret, etſi tota æſtate in uſu eſſet. Græcis θριδικίον à θριδάξ, id eſt, lactuca.]]

Maiuma, æ. Ludus quidam, ſeu feſtiuitas, de qua C. lib. 1 r. tit. 46. Clementiæ noſtræ placuit, vt Maiumæ provincialibus lætitia reddatur: ita tamen, vt ſeruetur honeſtas, & verecundia caſtis moribus perfeueret.

Maius, ξ μαΐος, οπιφοραγών. GALL. Le mois de May ITAL. Maggio. GERM. Der May. HISP. El mes de mayo. ANGL. The month of may. } Menſis tertius, à maioribus dictus, (vt inquit Macrobius) quorum conſilio Reſpub. gerebatur: & ſicut Iuuius à iunioribus, qui rem armis gerebant. Poſtquam enim Romulus populum Roman. in maiores, minoresque diuiſit, vt altera pars conſilio, altera armis Reſpub. tueretur: in honorem vtriuſque partis hunc Maium, ſequentem Iunium vocauit, Ouid. 5. Faſt.

Hinc ſua maiores tribuere vocabula Maio, Iunius à Iuuenum nomine dictus adest.

Sunt qui Maium à Maieſtate dea denominatum velint, quod flamen Vulcanalis Calendis Maiis huic deæ rem diuinam faceret. Alij à Maia Mercurij matre, propterea quod hoc menſe mercatores omnes Maiæ pariter & Mercurio ſacrificare ſoliti erant. Quam opinionem attingit etiam Ouidius loco iam indicato.

At tu materno donasti nomine menſem Inuentor curua ſuribus apte fidis.

Maius menſis, vel à Maia matre Mercurij, vel à Maioribus. Plutarch. in Num. Hoc menſe Romæ Lemuria celebrantur: templaque omnia clauſa erant, putabaturque id tempus nuptiis contrahendis parum eſſe idoneum: quæ opinio ad noſtra etiam tempora permanuit. Vide Ouid. citato loco.

|| Maius, a, um, adiectiuè, ad Maium pertinens. ||

Mala, æ, eſt pars faciei eminens inter oculum, naſum & buccam, quæ & gena dicitur. ξ ηη7 lechi. κόρη, πιαγών. GALL. La joue, ou la maffchoire. ITAL. Guancia. GERM. Ein wange. der obertheil des bakens ſo vmb etreas erhaben iſt. HISP. La mexilla de la cara. ANGL. The cheek, or cheek bone. } Ita appellata quod rotundam ſpeciem mali præ ſe ferat. Plin. lib. 11. c. 37. Infra oculos malæ homini tantum, quas priſci genas vocabant: ibi oſtenditur pudor. Viug. tamen lib. 3. Georg. equino generi malas tribuit, quum ait,

quo tempore Glauci Porniades malis membra aſſumpſere quadrigæ.

Plaut. in Trinum. — at pol ego etiamſi veter edam, atque ambabus malis expletis vorem: & quod illi placeat præripiam potiffimum. Virg. 5. Æneid.

Duro crepitant ſub vulnere mala.

Lucret. lib. 5.

Iuuentas molli veſtit lanugine malas.

Nequiter ferire malam malè diſcit manus. Plaut. Amph. Pugna malam ſi percuffero. Idem Aſin. ſc. 3. a. 2. Iam crepabant manu malæ tibi. Idem Merc. ſc. 5. a. 2. Ceruſſam cedo, qui malas oblinam. Idem Moſt. ſc. 3. a. 1. } Malis Mandare, eſt malis committere & comelle. Lucret. Ne Saturnus eum malis mandaret adeptus. Apud Cic. 4. Tuſc. Impius hortatur me frater, vt meos malis Miſer mandarem natos. Cic. in Orat. Malam à maxilla dictam eſſe oſtendit, abiectis mediis litteris. Quin. etiam (inquit) verba ſæpè contrahuntur, non vſus cauſa, ſed aurium. Quomodo enim ex Axilla, Ala facta eſt, niſi fuga litteræ vaſtoris; quam litteram etiam è maxillis, è taxillis, è vexillo, & paxillo conſuetudo elegans Latini ſermonis euellet.

Malabathrum, μαλαβάθρον, Dioſcoridi, folium nardi odore, quod ex India aduehebatur: cuius duo ſunt genera. Alterum in Indiæ paludibus quibuſdam gignitur, nulliſque hærens radicibus, lenticulæ modo aquis innatæ. Alterum in Syria, copioſiſſique etiam in Ægypto arboribus eiufdem nominis detrahitur. Ex vtroque vnguentum conficitur odoratiſſimum, quod Malabathrinum, & foliatum appellabatur, ſcribitur & Malobathrum, per quædam vocalem in ſecunda ſyllaba.

Malaca, μαλάκη Stephano. Ciuitas in Hiſpania Bætica. Mela lib. 2. Siga oppidum è regione Malacæ urbem Hiſpaniæ contemplatur.

Malachæ, μαλάχη, Species eſt malux ventrem emolliens: vnde & nomen habet. Nam Græci μαλάχην dicunt quod Latinis eſt molle. Plin. lib. 20. c. 11. Duo maluarum genera amplitudine folij diſcernuntur Maiorem Græci Malopen vocant in ſatiuis: alteram ab emolliendo ventre dictam putant Malachen.

|| Malachin, liber ſecundus Regum. Pap.

Malachra, quam alio nomine Maldacon vocant, arbor eſt in Bæſtriana regione magnitudinè oleæ, folio, robotis, fructu capriſfici, gummi genus exudans, quod Bdellium vocant. Plin. lib. 12. c. 9.

Malachites, μαλαχίτης, Gemma ſpiſſius virens: ita dicta à colore malux, quæ Græcè μαλάχη dicitur. Eadem & Molochites appellatur: nam Græci μαλάχην & μολόχην pro eodem dicunt. Plin. lib. 37. c. 9. Non tranſlucet molochites ſpiſſius virens, à colore malux nomine accepto reddendis laudata ſignis, & infantium cuſtodia quadam, innato contrapetula ipſorum medicamine.

Malacis, a, um, Mollis, delicatus. ξ ηη rach 222 ηανόgh. μαλακός. GALL. Mol. ITAL. Delicato, molle. GERM. Weich, lind. HISP. Muelle, blando. ANGL. Soft, delicat. } Plaut. in Bacch. Pro lorica malacum capiam pallium, id eſt, molle & efferminatum. Ibidem. Hic noſtra agetur ætas in malacum modum: hoc eſt, molliter & ſuauius.

Malacia, cia, ξ μαλακία. GALL. Tranquillité de mer, quand la mer eſt calme, foibleſſe. ITAL. Bonaccia di mare, bonaccia, calma, languida. GERM. Die meerſtill. HISP. Bonança en la mar è calma, flaqueza. ANGL. Calmenesse of the ſea. } Tranquillitas quum maris fluctus omnino quieſcunt & languent, neque vlla aura commouentur. Senec. Epist. 68. Non eſt tranquillitas, Malacia eſt. Cæſar. 3. bell. Gall. At conuerſis in eam partem nauibus, quod ventus ferebat, tanta ſubito malacia ac tranquillitas extitit, vt ſe loco mouere non poſſent. Lucretius pellaciam à pelliciendo appellat, Subdola quum ridet placidi pella-cia ponti. } Eſt etiam malacia, mollities quædam prægnantium & defectio, quum modò hoc, modò illud appetunt, aded vt ne terra quidem, aut carbonibus extinctis abſtineant, quod vitium alio nomine κίττα,

hoc eſt, pica vocatur. Prouenit hoc incommodum à conceptu potiffimum menſe tertio, nequeunte fortè omnia ad ſe delata alimenta abſumere. Plin. lib. 2 5. cap. 6. Malicorium expetitur grauidarum malaciæ, quoniam guſtatu mouet infantem. Ibidem, Horum ſemen edendum præcipiunt in malacia prægnantibus. } Malacia ſtomachi, hoc eſt, deprauius appetitus, proptet oris ventriculi aſſectum ab humorum erodentium copia. Idem lib. 18. cap. 7.

Malaciſſo, ſas Mollio, ſubigo. ξ ηη heráb. μαλακίζω. GALL. Amollir & peſtrir, rendre laſche. ITAL. Amollire, domare. GERM. Weich machen. HISP. Ablandar. ANGL. To mak ſoft. } Plaut. in Bacch. Ab nimium ferus es. P. mihi ſum. S. malaciſſandus es.

Malaiſſo, ſas, Mollio, ſubigo, maturo. ξ ηη herach. μαλόςω. GALL. Amollir & peſtrir, rendre laſche. ITAL. Far molle, maturare. GERM. Erweic chen/beren. HISP. Hazer muelle, madurar. ANGL. To mak tender and ripe. } Commalallo, quod eſt mitigo, maturefacio, Vairo. In dolore adiaſphorum eſſe, quod philoſophia commalallaret eam partem, quæ concuti cupiditatibus ſolet.

Malaxare malas dixit Laberius. Gell. c. 7. l. 16. Vide Cõmalaxare ſuo loco. Malacoſtracon, μαλακόστρακον, Græci vocant, quod mollem habent teſtam, vnde Malacoſtracos piſces, μαλακοστράκους ιχθύες vocamus qui teſtam quidem habent, ſed tamen molliorem, vt in cancroſum genere animaduerti poteſt. Piſces enim omnes, aut ſquamis teguntur, vt mugil & Cyprinus: aut molli cure, quos μαλακοδέρμεις vocant Græci: vt polypus & ſepia: aut teſtis durioribus, qui μαλακοδέρμεις à Græcis appellantur, quales ſunt oſtreæ, purpuræ, & buccinæ: aut molliore teſta, quos μαλακοστράκους iam diximus appellari.

Malagma, malagmatis, μάλαγμα, Fomentum, ad rem duram emolliendam ſuperpoſitum. Malagmata enim contuſa, & ſuper cutem impoſita, abundè mollificant à Verbo Græco μαλάττω, id eſt, mollio, his enim molliuntur apoſtemata & matura fiunt Col. lib. 7. Cuminum conteritur, eique adiecitur exiguum picis liquidæ & axungie, vt lentorem malagmatis habeat, Expeditum malagma, Celf. lib. 5. cap. 14.

|| Malandria, vulnera circa ceruices equorum. Onom. M. ||

Malatium, pomarium. Iſid. Gloſſ. locus vbi multa poma.

Malchus, μάλχος, Sophiſta fuit Byzantius, qui ſcripſit hiftoriam à Conſtantino vſque ad Anaſtaſium. Suidas.

Malē, aduerb. Vide Malus.

Malea, μαλία, μάλεια, penultima indifferente. Promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta millia paſſuum in mare protenditur, vbi periculosa eſt nauigatio propter aduerſos ventorum ſtatus. Hinc eſt illud prouerbiũ, Quum ad Maleam deſlexeris, domeſticos obliuiſcere. Viug. lib. 5.

Ioniõque mari, Maleaque ſequacibus vndis.

Stat. lib. 7. Thebaid.

Rauca circumſonat ira Malea.

Dicta Malea à Malco Argiuorum Rege, qui in ea pulchrum templum conſtruxit, quod Maleoticum appellauit. } Maleacus ſinus, vide Mallacius.

Maledico, Maledictum, Malefacio, vide Malus adiectiuum.

|| Maleforus, ſeptember Byzantinis. Pap. ||

Maleuentum, Hirpinorum vrbis, poſtea auſpiciationis ominis gratia Beneuentum appellatum. Vide Plin. lib. 3. c. 11.

Malevolentia, vide Malus adiect.

Maleus, μάλιος, per ſimplex l, mons eſt Oretum, Indiæ gentis, iuxta quem vmbriæ æſtate in Auſtrum, hyeme ad Septentrionem iaciuntur.

Maliaca, Hiſpaniæ Tarraconenſis vrbis, Ptolemæo lib. 2. cap. 6. vulgò Malgrado.

Maliacus ſinus, ξ μαλιακός κόλπος. GERM. Die meer ſchoſſ gegen Eua boea, in der Locenſer landſchaft. } Locorum Epienemidiorum eſt, è regione Eubiæ, in quem Sperchus fluius inſluit, teſte Ptolemæo, ita dictus à Malico oppido, cuius meminit Steph.

Malicorium, Putamen mali granati. ξ σιδιον. GALL. L'escorce d'une grenade. ITAL. Scorza di melagrana, & di pomo granato. GERM. Granatapfels rinden. HISP. Corteza de granada. ANGL. The bark or pairing of a pome garnette. } Plin. lib. 24. c. 11. Huius aridis folijs, vt malicorio coria perficiuntur. Idem lib. 2 3. c. 6. Vulgus coria maximè proficere illo nouit: ob id malicorium appellant medici.

Malica, μαλία, vrbis Theſſaliæ, à qua Populi Malici, & mare vicinum Malicum dicitur. Vide Strab. lib. 13.

Μαλιός, Stephano, vrbis dicta à Malo filio Amphictionis, aut Amyti Bæoti. Hinc ſinus Maliacus. Gentile Maleus & Maleates: quod etiam à Malea promontorio Laconiæ deriuatur. Steph. Vide Melos.

Maligno, Malignus, vide Malus adiect.

Malimus, μάλιμος. Siciliæ mons eſt apud Theocritum, pomis refertus.

Malitia, vide Malus adiectiuum.

Mallada, μαλλάδα, vrbis Perſica, gentile Malladenus. Steph.

MALLEVS, lei, q. mollius, à mollio. Fabrice instrumentum notiffimum, ita dictum quod res duras molliat, quaſi molleus: vel quod quæ dura ſunt molliuntur ad ignem, vt malleis flagellentur. ξ ηη παſſiſch. σφόδρ. GALL. Maillet ou marteau. ITAL. Martello. GERM. Ein hammer. HISP. Martillo. ANGL. An hammer. } Varro de re ruſt. lib. 1. cap. 22. Corbes, fiſcinæ, tiubula, mallei & rattelli. Plaut. in Mench. Quam tu nunc mihi nauem nartas? MEN. ligneam, ſæpè tritam, ſæpè fixam, ſæpè excuſſam malleo. || } Eſt & instrumentum medicum à ferula. ||

MALLEOLVS, malleoli, diminutiuum à melleus, Paruus malleus. ξ σφόδρον. GALL. Maillet. ITAL. Martellino. GERM. Ein hammerlein. HISP. Pequeño martillo. ANGL. A little hammer. } Ab huius etiam ſimilitudine vocatur malleolus. ξ μοχλόμυα. GALL. Marquore de vigna, ou le ſarment. ITAL. Sarmiento di vite. GERM. Ein iung rãbschoſſ / ſchũſting / ein heuris ge rãbgerten. HISP. El ſarmiento. ANGL. A yuoung ſhote or bramhe of a wine. } Nouus palmes vitis innatus prioris anni flagello, dictus quod in ea parte quæ deciditur, ex veteri ſarmento prominens vtrinque malleoli ſpeciem præbet, & plantationi aptus eſt. In qua etiam ſententia fuiſſe Plin. videtur lib. 17. cap. 21. ſurculum vtriuſque capitulatum & Auro ſeri conſueuiſſe, eoque argumento malleolum etiam nunc vocari, Cicer. de ſenect. Malleoli, plantæ ſermenta, vites, traduces, propagines,

nōne ita efficiunt, vt quemvis cum admiratione delectent. Dicuntur etiam malleoli, fasciculi ex pice, sulphure, aliisque id genus ignis fomiti- bus confecti, ad incendenda ædificia accommodati. Idem in Catilin. Desinant insidiari domi suæ. Consuli circumstante tribunal prætoris ur- bani, obsidere cum gladiis curiam, malleolisque ad incendendam urbem, fac- èsque comparare. Idem pro Milone, Domus in clivo Capitolino scutis referta, plena omnia malleolorum ad urbis incendia comparatorum.

Malleolais, & hoc malleolare, à malleolus fit. ξμοχδματικός. GALL. Appartenant à marquete ou sarment. ITAL. Pertinente à sarmento di vite. GERM. Das eimes iungen rabschoss ist, HISP. Pertinente à sar- miento. ANGL. Belonging to the yonge branche of a vine. ξ Collumel. lib. 3. Virgam malleolaiem non amplius, quàm sex gemmarum esse conuenit.

Malleatus, a, um, quod malleo factum, aut contusum est. ξμαλλήν ha- llium. σφουρωτός. GALL. Battu ou accoustre au maillet, martelé. ITAL. Mar- tellato. GERM. Geshemmet mit dem hammer geschlagen. HISP. Martilla- do, ò echo al martillo. ANGL. Made or beaten With an hammer. ξ Vnde malleati libri dicuntur, qui malleo percussi complanati sunt: quod ferè fieri solet antequam libri compaginentur. Vlpian. l. librorum appellatione de legat. 3. Sed & præscripti libri, nondum malleati, vel ornati continebuntur. Colum. lib. 12. cap. 19. Isque qui prærit huic decoquendo, cola iuncea, aut sarteæ, ex crudo, id est, non malleato sparto præparata habeat.

Malleator, ξμαλλήν holē, ò cō σφύρα ελάνων. GALL. Qui use de maillet, ou de marreau. ITAL. Martellatore. GERM. Ein hammerer, der mit dem hammer schlagt HISP. Aquel que maça ò martilla. ANGL. That worketh with an hammer. ξ Mart. lib. 12.

Illinc paludis malleator Hispana Tritum nitenti fuste verberat saxum.

Malli, μαλλός, vox Græca est, longa lana, vellus. ξ Malli, μαλλός Indiæ populi, à Mallo monte vicino ita dicti. Autore Plin. lib. 6. c. 17. & Strab. lib. 15.

Mallia, nomen proprium, apud Suet. in August. c. 70. Mallois, entis, μαλλός Locus in Lesbos, vbi Apollinis templum est, ðπὸ τῷ μάλλος Steph.

Mallos, μαλλός, Ciliciæ oppidum clarissimum, à Mallo conditore ita appellatum, vt ex Callimachi sententia refert Steph. Luciet. lib. 3. Mallos & extrema resonant nonnullibus Æga.

Hodie vulgò Malo. Mallōtes, μαλλώτες, à Græcis appellatur mons Ida ab ouium multitudine. Nam μαλλώτη apud eos significat vellus, vel pellem lanatam. Vide Cælium lib. 15. c. 1.

Mallus, μάλλος. Mons est in ea parte Indiæ, quæ est intra Gangem, à quo vicini populi Malli, μαλλός appellantur, Auctor Plin. lib. 6. cap. 17.

Malluuium, vij. Vas in quo lauantur manus. ξχειροπίπτοι. GALL. Bassin ou vaissseau à laver les mains. ITAL. Lauatoio da mani. GERM. Ein hand- becke HISP. El plato ò fuente para aguar manos. ANGL. A basin to wash the handes in. ξ & fœminino genere malluuiæ (vt Fest. ait) sicut pel- luuium & peluuiæ, quo lauantur pedes.

Malo, maus, mauult, malui, malle, Magis velle. ξμαλλήν. HISP. rath sath. σμαλλήν. GALL. Aimer. meiuux. ITAL. Voler piu tosto, amar meglio. GERM. Lieber wollen. HISP. Mas querer. ANGL. To loue or will rather. ξ Cic. de clar. Orat. Meo iudicio multò stare malo, quàm alio- rum, Idem l. Tusc. Ne ego haud paulò hunc animum malim, quàm omnium fortunas. Ad Atticum lib. 14. Tamen arbitror malle te, quic- tam senectutem potius agere, quam sollicitam. Maus vituperari falsò, an verò, laudari, Plaut. sc. 3. a. 1.

Posse Meletem nec mallem mittere chartas.

Tibull. lib. 4. Emortuum me mauelim letho malo. Plaut. sc. 3. a. 4. lau- dari multò malo, quàm culpari, idem Mostel. sc. 3. a. 1. ξ Legitur & mauolo, mauellem, mauelim, pro malo, mallem, malim. Idem in Asin. Amari mauolo, mi gnate, me abs te. Idem in Amphitr. Experiri isthuc mauellem me, quàm mihi memorari. Idem in Aulul. Mortuum egomet mauelim letho malo, Quàm non ego illi dem hodie infi- dias seni.

Malobathrum, i. μαλόβαθρον, φύλλον Foliū est nardi odorem referens, cuius duæ sunt species: alterum in quibusdam Indiæ paludibus gi- gnitur, nullisque hærens radicibus lenticulæ modo aquis innarat. Alterum in Syria, copiosiusque etiam in Ægypto, arboribus eiusdem nominis detrahitar. Ex vtroque vnguentum, vel oleum exprimitur odoratissimum, quod & malobathrinum, & foliatum vocatur, eoque matronæ & effœminatiores aliquot viri Romæ vti solebant ad vn- gendos capillos. Horat. 1. Carm.

Cum quo morantem sape diem mero

Fregit coronatus nitentes malobathro Syrio capillos.

Scribitur & malabathrum, μαλάβαθρον Dioscoridi. Vide supra. Malobathrarius, qui malobathrum vendit. Apud Plaut. in Aul. 35. ita quidam legunt: vbi alij Murrobathrarij, alij Myrobrecharij, qui

μάρο βρεχασί, vnguento capillitium vngunt. ξ Maloion, μαλοίον à quibusdam appellata est herba quam Diosc. λαχνηδά σαφαναμικλώ hoc est, lychnidem coronariam appellat.

Malsane, μαλοσάνη oppidum est felicis Arabiæ, à quo fit gentile Malsan- tes. Steph.

Maltha, μάθη, Cera erat pici liquidæ commista, tabulis cerandis ido- nea, ðπὸ τῆς μάλακίας, hoc est, à mollitie nomen habens. Hoc tamen nomine appellatur limus quidam flagrans, magna in copia proueniens in stagno quodam Samosatae urbis Comagenes, natura tam admirabili vt aqua accendatur, nec nisi terra restinguatur. Hoc limo Samosatei urbem suam, Lucullo oppugnante defenderunt, hostes vna cum armis exurentes, vt auctor est Plin. lib. 2. c. 107. ξ Est prætere Maltha ma- teria quædam durissima ex calce viua, adipè suillo subacta aduersus omnem animum iniuriam inuicta, Vide eundem lib. 36. c. 24. Vide & μάθη, in Constantini Lexico. ξ Hinc deducitur verbum Maltho, as, quod est maltham alicui inducere, vel maltha oblinere, quod fiebat in iis præcipue monumentis, quæ æterna esse volebant, & aquæ resi-

stentia. Plin. loco iam demonstrato, Quæ malthantur, oleo perfricantur ante. Itémque veteres malthas appellabant molles, à Græco quasi μάλακός. Lucil. lib. 18. Insanum vocant quem maltham ac fœminam dici iubet.

Malthinus, mollis & effœminatus, à malthæ mollitie. Horat. Malthinus tunicis demissis ambulat.

qui Mecænas fuit, si Senecæ creditur. Maltha etiam dicebatur mollis i. μάλακός Lucil. apud Non.

Insanum, quem maltham & fœminam dici iubet. ξ Maltho, as, μάθη, maltha imbuo. ξ

Malua, Africae fluius Cæsariensem Mauritaniam à Tingitana dirimens, teste Ptolem. lib. 4. c. 1. Plin. lib. 5. c. 2. Maluanam appellat.

Māvā, α, ξμαλόχη η, μαλόχη. GALL. Maulue. ITAL. Herba malua. GERM. Pappelen, em fraut. HISP. La malua. ANGL. An hearbe called a malowe. ξ Herba est notissima, cuius duo genera posuit Plin. lib. 20. cap. 21. quæ foliorum amplitudine discernuntur. In fatiuis maiorem Græci Malopen: altera ab emolliendo aluo Malachen dixere. Cicet. Gallo lib. 7. ita ego qui me ostreis & muænis facillè abstinebam, à beata & malua deceptus sum. Mart.

Vtere lactucis, & mollibus vtere maluis. Māluāceus, a, um, ξμαλόχη. GALL. De mauue. ITAL. Di malua. GERM. Das der pappelen ist. HISP. Cosa de malua. ANGL. Of the malowe. ξ Plin. lib. 21. c. 4. Alia funditur è caule maluaceo.

Mālys, li, fœm. gen. arbor cuius fructus est Malum, notissimum pomi genus. ξμαλλήν caprūach. μηλία. GALL. Pomier. ITAL. Il melo, il pomaro GERM. Ein äpfelbaum. HISP. Mançano. ANGL. An appletrie. ξ Virg. Eclog. 3.

Malo me Galatea petit, lasciuia puella. Tractum nomen à Græcis, qui malum, μάλον dicunt. Vnde Melimela, dicuntur Virg. 3. Eclog.

Aurea mala decem misi, cras altera mittam, Vt missum sponsi furtiuo munere malum. Catull. ad Oriolum. Huc pertinet versus vulgaris, quem & vetus Vo- cabul. allegat.

Mala Mali malo mala contulit omnia mundo. Mala mali, i. os maligni spiritus Satanæ, omnia mala peccatum & pœ- nam, contulit mundo, i. in mundum intulit, malo, quod contra Dei man- datum edi suavit. ξ Malum granatum. Plin. lib. 15. cap. 8. Malum Persi- cum. Idem lib. 25. cap. 14. ξ Mala insana, poma duræ concoctionis, idè non sana, pulcherrima tamen. Onom. M. ξ Plura alia malorum genera inuenies apud ipsum Plin. & Columell. lib. 5. cap. 10. & Varro. de re rustica. lib. 1. cap. 59.

Malum Punicum, Malum granatum. ξμαλλήν rimmon. ποία. GALL. Pomme de grenade, vne grenade. ITAL. Mala grana, pomo granato. GERM. Ein granat, äpfel. HISP. La granada. ANGL. A pome garnette. ξ Dicitum Punicum, quod è Pœnorum regione primum in orbem nostrum sit translatum. Martial. lib. 1.

Aut imitata breues Punica mala rosas. Et granatum à granorum multitudine. Mālum terræ, à Latinis vocatur herba, quæ à Græcis Aristolochia dicitur: cuius quatuor sunt species, quas recenset Plin. lib. 25. c. 8.

Malinus, adiectiuum, factus ex malo ξμαλλήν. GALL. Chose faite de po- mier. ITAL. Cosa fatta di melo. GERM. äpfelbaum HISP. Cosa hecha de mançano. ANGL. Made of an appletrie. ξ Colum. lib. 7. c. 8. Est etiam non ingrati saporis muria præduratus, atque ita malini ligni, vel culmi fumo coloratus.

Mālus, li, masc. generis. Arbor nauis, quod instar mali sit in summitate, vel quasi cingitur, quasi quibusdam malis, quo, um volubilitate faci- lius leuantur vela ξμαλλήν. GALL. Le mas ou arbre d'un na- uire. ITAL. L'arbore della naue. GERM. Ein äpfelbaum HISP. Mastil de la naue. ANGL. The mast of a ship. ξ Virg. 5. Æneid.

Luxentique manu malum de naue erepsi Erigit. Ouid. Epist. 5. ξ rigido pendentia linteæ malo.

Cic. de senect. Vt, Siqui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant, quum alij malos scandant, alij per foros cursent. Lucan. lib. 2. Antennas, profram, malos consaque natantes.

Mālv s, a, um, Improbis, scelestus, perditus. ξ. Bonus. ξμαλλήν. HISP. raschāb. η, καλός. φούδ. GALL. Mauuais. HISP. Cosa mala. ITAL. cosa cattiuua. GERM. Böß. ANGL. Shrewod, naughtie, euill. ξ Cic. 3. Offic. Philosophi quidam minime mali illi quidem, sed non satis acuti Ouid. 4. Trist.

Leuior fortuna malorum. Pœnas exerere malorum, hoc est, castigare malos. Virg. 6. Æneid. Mala ætas. Plaut. Aul. sc. 1. a. 1. Atque vt te dignam mala malam ætatem agas. Homo malus. Idem Men. sc. 2. a. 4. ð hominem malum! Vt diffi- mulat, ð facinus indignum & malum libid. sc. 5. a. 5. Certum est bonum esse potius, quàm malum Ibidem, Doctus, versutus, malus. Idem Pseud. sc. 8. a. 1. Bonus animus in te mala dimidium est mali. Idem sc. 5. a. 1. Iureiurando malo rem querunt. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Caue sis malam rem (i. malum) Idem Men. sc. 1. a. 1. Haud malum huic pondus pugno, (i. paruum, leue.) Idem Amph. Socium ad malam rem querit. Idem Asin. sc. 2. a. 2. Malam rem querio cum lucro. Idem Aul. sc. 3. a. 4. Mala es, male merenti bona es. Idem Asin. sc. 2. a. 1. Malus clandestinus est amor, damnium merum. Idem Curc. sc. 3. a. 1. Malum vobis queritis. Idem Asin. sc. 4. a. 2. Malam rem effugies nunquam. Ibidem. Malus & malitiosus homo, Gell. c. 2. lib. 9. Nullus qui leuet malum, (i. morbum.) Ouid. Eleg. 3. lib. 3. Trist. Malum vlcus, vide Vlcus. Mala frugora. Ouid. Eleg. 10. lib. 5. Trist. bonis & malis rebus (i. secundis & aduersis.) Idem Eleg. 3. lib. 4. Trist. Sic mala pugna. (i. aduersa.) Sueton. in Cali. c. 51. Qui malam faciem habet, liber non est. (i. turpem.) Quintil. Malam Ingenium & Inconstans in eligendo genere dicendi, Suet. in August. c. 86. Omnia mala ingerebat. (i. conuicia.) Idem Men. sc. 1. a. 5.

Mala mansio, arca, in quam coniecti serui malefici dicta etiam rebur. Turn. Codex robustus aliis. ξ Dicitur etiam potestatem malum qui indoctus est, imperitus. Malum imperatorem, qui imperatorias artes, non caller, qui rei militaris est imperitus, Malum Grammaticum qui

Aditua, & non est patientia libera nobis.

Figere omnes maledictis. Cic. 1. de nat. deor. Congerere maledicta. Quint. lib. 7. c. 3. Coniicere maledicta in vitam alicujus. Cic. pro Planc. Vexare aliquem probris, & maledictis, idem pro Flac. Maledictio, onis, & ghidduphah & ghididuph. & ghididuph. GAL. Malediction, detraction. ITAL. Malediction, detraction. ANGL. A cur- schmachred, ubelredung. HISP. Maldicion, detraction. ANGL. A cur- fang, a backbitig. Cic. pro Calio, Maledictio nihil habet propositi praeter contumeliam.

Malefactio, Malo aliquem afficio, malum adfero. & herah & herah. GAL. Malfaire, nuire. ITAL. Far male. GERM. Boses thun. HISP. Mal ha'gr. ANGL. To do euil, to no- ye. Cic. ad Brutum lib. 11. Epist. 233. Dij isti Segulio male faciant, (divisim) homini nequissimo omnium qui sunt. &c. Idem ad Attic. Quod si iste Italiam relinquet, faciet omnino male. Et Malefactio compositum. Terent. in Adelph. Neque tu verbis unquam solves, quod mihi te malefeceris: Patroni qui pro illis male quae fecerunt loquantur. Plaut. Menach. sc. 2. a. 4. Nemo est cui amplius male plus lubens faxim. Idem Aul. sc. 6. a. 4. Istud malefactum arbitror, quia non latus fodi. Ibidem sc. 2. a. 3. Quod ei malefeci nolim te succen- sere. (i. in lapidicinas condidi.) Idem Capt. sc. 3. a. 5. Male moriger- us malefacis mihi. (i. molestus es.) Idem Pseud. sc. 2. a. 1.

Malefactum, i. Benefactum. & rab & rabah & nezeh. GAL. Malfait, ou malfait. ITAL. Maleficio, ingiuria, danno. GERM. Ein ubelthat oder ein böse that. HISP. Malhecho. ANGL. An euill deed. Cic. 1. Offic. Benefacta male locata, malefa- cta arbitror. Ex Ennio. Idem de Invent. 2. Deinde adversarius ma- lefacta augebit. Insignia malefacta. Lucret. lib. 3. Plaut. Capt. sc. 3. a. 3. Neque malefactis fuga est. Idem Asin. sc. 2. a. 3. Tua quoque malefa- cta iterari possunt. Idem Men. sc. 2. a. 4. Omnibus malefactis teneri. Idem in Amph. Ego istis prodictis ac malefactis furcifer te accipia.

Maleficus, a, um. Perniciosus qui damnum infert, & qui nocet alteri, improbus, scelestus. & merah & merah. GAL. Malfai- fane, nuisant, dommageable. ITAL. Colvi che fa male. GERM. Schado lich. Das etwas ubels oder schadens thut. schadhafft. HISP. Malhechor. ANGL. An euill doer, a shrod person. Cic. 7. Vorr. In externorum ho- minum & maleficorum, sceleratorumque custodias, in praedonum, hostiumque, tu tantum numerum civium Romanorum includere ausus es? Plin. lib. 11. c. 52. Oculi quibuscumque sunt longi maleficos esse indicant: qui carnosos à naribus angulos habent, malitiae nota praeventi. Varr. 2. de re rust. c. 7. Vt locus omnis sit illustris, neve quae serpens, aliudve quid animal maleficum introire queat. Maleficum frondibus animal, capra. Plin. lib. 12. c. 17. Non vidi hominem ma- gis malum & maleficum. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 4. Satin' magnificus tibi videret? P. Pol. atque etiam maleficus. Ibid. sc. 2. a. 1. Interdum idem est quod veneficus. & mechahschéph. Hinc Maleficas mulieres dicimus incantatrices, quae & sagae dicuntur: & Maleficas artes, pro incantationibus & veneficiis.

Maleficium, ij. Malefactum, injuria, facinus. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malfait, ou malfait. ITAL. Maleficio. GERM. Ein ubelthat, misshandlung. HISP. Maleficio, malhecho. ANGL. A mis- chieff or mischiefous deed. Bud. Maleficium dicimus, quicquid im- probè admissum est. Vlpian. l. 1. ff. si fam. fut. sec. die. Utillissimum id edictum Praetor proposuit, quo dominis prospiceret adversus male- ficia servorum. Cic. pro Rosc. Amer. Vt si dissimulare omnes cuperent se scire, ad quod maleficium pertineret. Idem 2. Offic. Vt ne illi qui- dem qui maleficio & scelere pascuntur, possint sine ulla particula ju- stitiae vivere. Committere maleficia, & admittere maleficia, apud eundem pro Sext. Rosc. Amer. Temperate à Maleficio, Cels. 1. bell. Gall. Neque homines inimico animo data facultate itineris per provin- ciam faciendi, existimabat temperaturos ab injuria & maleficio. Idem 2. de bell. civ. Legio in foro confedit sine maleficio.

Maleficè. Plaut. Pseud. sc. 7. a. 4. Ego nec scyphantiosè quicquam ago, nec maleficè.

Maleficientia, x. Damnum, injuria, facinus. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malfaisance. ITAL. Maleficio, danno, ingiuria. GERM. Beschädigung. HISP. Malhecho, daño, injuria. ANGL. A mischie- vous deed. Cels. 1. bell. Gall. Sibi esse animo iter facere per pro- vinciam sine ulla maleficientia. Plin. lib. 9. c. 9. Abest enim illa lasciv- ia, maxime tamen rostris canicularum maleficientiae assimilati.

Maleficiosè, adverb. Insidiosè, nequiter, callidè. & ra'ah & ra'ah. GAL. Maliciousement. ITAL. Maliciosamente. GERM. Bosshafflich. HISP. Maliciosamente, y astutamente. ANGL. Mischievouslie, voickidlie. Cic. pro Cacin. Quum hoc novae litis genus tam maleficiosè inten- deret. Sic enim legit Calpurnius: quum tamen constat, Malitiosè ibi, non maleficiosè legendum esse: nam Maleficiosus, & Maleficiosè, Latina non sunt.

Malegenius, & ra'ah & ra'ah. Vide Maledeus.

Maleuada. Plaut. Mof. sc. 3. a. 1. Maleuada vulgi lena.

MALÉVOLVS, Invidus, lividus. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malveillant. ITAL. Mal- vogliente, nemico. GERM. Bossvillig. HISP. Cosa que mal quiere à otro, mal quisto. ANGL. Evill willie, despit full. Cic. 3. Tusc. Nam illam qui- dem noveram ex commemorazione alienorum malorum ad malevo- los consolandos esse accommodatam. Idem ad Brutum, Atque illo die cognovi paulò plures in fenaru malevolos esse, quam gratos. Malevoli solatij genus est turba miserorum. Senec. c. 12. de consol. ad Marc. Garruli & malevoli. Plaut. Cury. sc. 1. a. 4.

MALÉVOLÉNS, tis, Malevolus. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malveillant. ITAL. Mal- vogliente. GERM. Vbel wölsend. HISP. Malqueriente. ANGL. That vil- lich euill. Plaut. Vivo malevolente genio natus. Est miserorum ut malevolentes sint, atque invideant bonis. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Manu malam rem mittunt malevolentibus. (i. inimicis.) Idem Pseud. sc. 2. a. 4.

MALÉVOLÉNTIA, x. Invidia, odium. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malveillance, & ra'ah. ITAL. Malvoglienza. GERM. Bossvilligkeit. HISP. Malqueren- cia. ANGL. Grudge malice. Cic. 4. Tuscul. Malevolentia est voluptas ex malo alterius, sine emolumento suo. Idem ad Quint. frat. lib. 1.

Quamquam illorum erit verius judicium obtreccatione & malevo- lencia liberatum.

Malicorium, puramen mali granati. Ejus mali est corium.

MALIGNVS, a, um, qui malo est, & depravato animo, & consuetudine malevolus, ut interpretatur Nonius, parum gratus & memor in refe- renda gratia: cujusque est contrarius, liberalis & benignus. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malin, malicieux, mau- vais. ITAL. Maligno, scelerato, che ha mal' animo. GERM. Bosshafftig/ vngütig/ misgunstig. HISP. Maligno, malicioso. ANGL. Malicious, that beareth euill will that ovetth grudge. Plinius, homo malignus & invidus. Interdum idem quod iniquus, & alienus Terent. Hecyra Sed ut fit, postquam hunc alienum ab sese videt, Maligna multo & magis procax facta illicò est. Hinc maligna via, quae angusta & ardua est. Virg. 1. Aeneid.

adituaque maligni. Maligna lux, quae subobscura est. Virg. 6. Aeneid. Quale sub incertam lunam, sub luce maligna.

Interdum idem quod parvus, & minimè liberalis: & ra'ah & ra'ah. GAL. Malin, malicieux, mau- vais. Hinc Malignus ager dicitur, hoc est, stertilis, qui quodammodo ingratus exhibet, semènque sibi creditum parum liberaliter refundit. Virg. 2. Georg.

Difficiles primum terra collisue maligni. Laudatores quoque malignos dicimus qui infra modum & frigi- de laudant, adeo ut pra invidia ex meritis laudibus aliquid detra- here videantur. Quint. 11. In laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus. Maligno sermone carpere. Sueton. in Aug. cap. 27. Non fuit ingenio fama maligna meo.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Malignitas, tatis, quae est perversa, & depravata voluntas. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malignité, mé- chanceté, malice, mal-veillance. ITAL. Malignità. GERM. Bosshafftig/ steit/ vergunt. HISP. Malignidad. ANGL. Malice, ill, will, grudge. Plaut. in Capt. sc. 1. a. 3. Nam herclè ego huic diei, si liceat, oculos effodiam libens: Ita malignitate oneravit omnes mortales mihi.

Quamquam pro parsimonia ponitur, Liv. Malignitas conferen- di ex privato. Et lib. 5. Malignitas praedae partitae. Interdum pro invidia. Idem lib. 34. & lib. 8. d. 4. Suet. in Calig. c. 34. Nec minore livore ac malignitate, quam superbia saevitiisque, &c. Malignè, adverb. Perversè, depravatè, & quod Cicero dicit, malitio- se. parum candidè, & cum quadam parsimonia. & ra'ah & ra'ah. GAL. Maliciousement. ITAL. Malignamente, scarfamente. GERM. Vngütlich/ ontrevölich. HISP. Maliciosamente, y astutamente. ANGL. Maliciouslie. Liv. 3. ab Vrbe. Malignè Senatus in unum diem sup- plicationes. Consulul nomine fecit. Laudare aliquem malignè. Ho- rat. 2. Epist. 1. Ovid. 13. Metam.

neque enim vene facta malignè Detractare meum est. Malina, inundatio maris major. Malinus, a, um, & ra'ah & ra'ah. ad malum pertinens: ex malo arbore factus. Malitias, aris, legitur apud Vlp. l. 5. D. quod met. caus. eodem modo ut Bonitatem dicimus: in vulgatis tamen, eo loco, contra autoritatem Pandectarum Florentinarum, legitur mali.

MALITIÀ, x, Perversitas quae virtuti seu bonitati contraria est. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malice. ITA. Ma- litia. GERM. Bosshett/ bosfertigkeit/ schaltheit. HISP. Malicia, astucia. ANGL. Malice, grudge. Seneca. In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. Proprie autem Malitia est, quum quis datà operà male agit, Senec. Epist. Hoc habent inter cetera boni mo- res, placent sibi, & permanent: levis est malitia, saepe mutatur non in melius, sed in aliud. Frequentur autem in usu est pro ver- suta, & ra'ah & ra'ah. Cic. 4. Tusc. Hujus igitur virtutis contraria est Vi- tiositas: sic enim malo quam malitiam appellare, quam Graeci & ra'ah & ra'ah appellunt. Nam malitia, certi cujusdam vitij nomen est, vi- tiositas omnium. Antiquis Malitia vocabulum medium vide- tur, quod & in bonam partem accipi poterat. Hinc malitiam ma- lam, legimus apud Plaut. in Aulul. Equidem (inquit) te civem sine omni malitia mala etiam Semper sum ratus, & nunc atbitror. Accipitur etiam quomodoque Malitia pro Inclementia, vel intem- perie. Plin. Quod modò caeli, modò terrae malitia facit. Varro, id saepe accidit malitia soli.

Malitiositas, malitia. Tertull.

MALITIÖSUS, Versutus, callidus, astutus, fallax. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malicieux. ITA. Pien di ma- licia, malizioso. GERM. Bosshafftig/ bosfertig. HISP. Malicioso, astuto. ANGL. That beareth ill will. malitious. Cic. 3. Offic. Hoc autem ce- landi genus quale sit, cujus hominis quis non videt? certe non aper- ti, non simplicis, non ingenui, non justii viri, non viri boni: versuti potius obscuri, astuti, fallacis, malitiosi, callidi, veteratoris, vafri. Malitiosa juris interpretatio. Idem 1. Offic. Malus & malitiosus hom. Gell. cap. 2. lib. 9.

MALITIÖSÈ, adverb. Callidè, dolosè, versutè. & ra'ah & ra'ah. GAL. Malicious- sement, par finesse & tromperie. ITAL. Maliciosamente. GERM. Bosshaff- tich/ außbösenlist. HISP. Maliciosamente y astutamente. ANGL. Ma- liciouslie, by deceit and guile. Plaut. in Mil. sc. 6. a. 2. feci insipienter at non malitiosè tamen, id est, non feci ut deciperem. Cic. 2. Ferr. Malitiosè necesse est istiusmodi rationi aliquo consilio obistere. Idem in Orat. Et in eligendo fecit malitiosè. Malitiosus gerere, rem mandat. Idem pro Rosc. Amer.

Mallenus, lanatus. L gr b. Mallos, vellus, lana promissa.

Maloborum, unguenti genus, Pap.

Malvasia, nomen corruptum ex Monembasia, quod oppidum sic ab angustis accessus dicitur. Inde Malvaticum vinum, quod Monem- baticum.

Mamaus, & ra'ah & ra'ah, fluvius est Peloponnesi, in tractu Thriphiliaco, non procul à Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Author Strab. lib. 8.

Mamarcina, & ra'ah & ra'ah, urbs Aufoniae, Gentile Mamarcinus. Steph. Mambria.

Mambila, oppidum Æthiopiæ, ab ea parte, quâ Africam spectat. Autor Plin. lib. 8. cap. 20.

Mambre. {ממבר} mambré. {ממבר} Mons juxta Hebron.

Mamburgus, curator, advocatus. Mamburgium. Curatio L. I.

Mamercus, Præsul fuit Viennensis, qui, teste Ptolemæo Lucensi, anno cccc. lxxv. supplicationes primus instituit, quas Rogationes nostri vocant, ob frequētes terræmotus, quibus ea regio infestabatur. Volaterranus. Mamercus item Pythagoræ filius creditur, insigni humanitate, à quo Æmilia gēs Romæ appellationem traxit. Plut. in Num.

Mamers, Mavors, Mars, Oseorum linguâ. Cam.

Mamertus, Oseorum prænomen, à Marte deductum, quem illi Mamertem appellarunt.

Mamers, linguâ Oseorum dictus est, qui à Romanis detractioe unius syllabæ Mars, & à Poëtis per epenthesim Mavors appellatur, {ממבר}.

Mamertes, Corinthius, filios fratris sui Sisaponis libidine regnandi interfecit maximo suo malo. Nam ubi Sisapo factum rescivit, cum membratim discepsit, ut est autor Ovid. in Ibin.

Mamertini, {ממברטין} Populi Campani, qui quum Messanam colonos misissent, ipsi quoque Mamertini potius, quam Messanenſes sunt vocati: & vinum eorum, cujus ager ille feracissimus est, Mamertinum. Plin. lib. 15. cap. 6. Martial. lib. 13. epigr. 116.

*Aphora Nestorea tibi Mamertina senectâ
Si detur, quodvis nomen habere potest.*

Dicti à civitate Mamertia, quæ à Lacedæmoniis subversa fuit, quod Messenij quinquaginta virgines Lacedæmonias violare tentassent, & non consentientes, eas occidissent. Stephan. {ממברטין} vocat.

Mamilla, x, Telegoni filia, à quo Mamilliorum familia nomen traxit.

Mamillanâ, fici genus est, à mamillarum similitudine ita dictum: cujus meminit Plin. lib. 15. cap. 18.

MAMMA, x, dicitur receptaculum lactis in fœmina, quo fœtum educat, quod & uber dicitur. {ממ} {ממ} {ממ} {ממ} GAL. Mammelle, tetton. ITAL. Poppa, mamma. GER. Die Brust oder Duttel. HISP. La teta. ANGL. A dug, teat, or pappe. {ממ} Juven. Satyr. 1.

Et nuda teneat venabula mamma.

Ecquid videor tibi mammam adire? mox. Tun' meam vis mammam adire? Plaut. Mostell. sc. 4. a. 1. Ubi mamma manucula opprimitur. Idem Pseud. sc. 1. a. 5. Mammæ habent & capræ. Plin. lib. 11. cap. 40. Quibus solida ungula, nec supra geminos partus, hæc omnia binas habent mammæ, nec alicubi quàm in fœminis. Mammarum etiam porcarum dicuntur. Martial. lib. 2.

*Quicquid ponitur hinc, & inde verris:
Mammæ suminis, imbricæque porci, &c.*

Mammy quoque Græca dicitio est, quâ significatur Avia, id est patris, seu matris mater. Hoc etiam nomine infantuli matrem, vel nutricem appellant, sicut Patrem. Tatam. Martial. lib. 1. Epigr. 61.

Mammæ, atque tatas habet Afra: sed ipsa tatarum

Dicit, & mammæ maximam mamma potest, quasi abmatrix.

Dicitur ab Ammonio {ממברטין} {ממברטין}, & {ממברטין}. Plaut. in Mostell. Nunc comestatum ibo ad Philolachten, ubi nos hilari ingenio, & lepido accipiet. Ecquid tibi videor mammam Adire? Cato, qui cibum ac potionem Buas, & Pappas vocant, & patrem Tatam; & matrem Mammam. Mamma, in surculis arborum parva illa extuberantia corticis, è qua profiliunt & nascuntur rami. Plin. lib. 6. c. 15 de illo inferendi genere loquens, quod emplastrationem vocat. Ergo amputatis omnibus ramis, ne succum avocent, nitidissima in parte, quâque præcipua cernatur hilaritas, exempta scutula (ita ne descendat ultra ferrum) cortici imprimatur ex alia cortex par cum sui germinis mamma: sic compage densata, cicatrici ut locus non sit, & statim unitas fiat, non humorem, non afflatum recipiens.

Mamillâ, x. Quamvis diminutivum nomen sit à mamma, quod geminatâ consonante scribitur, unico tamen in contentum est, primamque syllabam corripit, quæ in voce mamma, unde deducitur, est producta. {ממברטין} GAL. Mammelle, petite tette. ITAL. Mammelle. GER. Ein Dûrtel. HISP. Pequeña teta. ANGL. A little teat or pappe. {ממברטין} Juvenal. Satyr. 6.

Ille loqui recta facie, striculisque mamillis.

Mamillæ pensiles in capris. Varro lib. 2. de re rust. cap. 3. Duas ut mamillas pensiles habeant, quod hæc fœcundiores sunt, &c. Vbi sunt, quibus vos oculi ellis, vitæ, luavia, mamillæ, &c. Flaut. Mamillæ sinistra admoveat gladium, quâ cor emicat. Volleius.

Mammo, lacto, {ממברטין}, mammam præbeo. Ita posteriores Græci {ממברטין}, dicunt pro nutrio.

Mammillâ, x, aliud diminutivum nomen à Mamma {ממברטין}. Celsus lib. 7. cap. 26. Fœmina brevius urinæ similiter & rectius iter habet, quod mammulæ simile inter imas oras super naturale positum, &c.

Mamillârê, ris, Velum, sive fascia, aut quodvis aliud amiculi genus, quo mulieres mammæ tegere consueverunt. {ממברטין} GAL. Une gorgérette, ou gorgéte, dequoy les femmes couvrent leurs tetons. ITAL. Velo de coprire le mammelle. GER. Ein Brustuch. HISP. Faxas para faxa las tetas. ANGL. A gorgéte, a kerchief to cover the women's cover the pappes. {ממברטין} De quo est distichon illud apud Martial. lib. 14. epigr. 66.

*Taurino poterat pectus constringere tergo,
Nam pectus mammæ non capit ista tuas.*

Mamillarum, forcipula. Lex. gr. b.

Mamluchus, vox Arabica. Scalig. lib. 3. Chronol. canon. Mamluch Arabicè est, {ממברטין}, mancipium arte emptum, item {ממברטין}, qui bello captus in servitutem redactus est. In genere autem talis apostata, qui à fide Christiana deficit, Mamluc appellatur. A Christianis emptos intellige, quos illi vendiderant. {ממברטין} non {ממברטין}.

Mammârûs, ta, tum, quod mammæ similitudinem refert, {ממברטין}. Hinc regulæ mammæ dictæ sunt, quæ balneis adhibentur, & aquæ ductibus.

Mammæûs, ta, tum, Mammosus, {ממברטין}. Plaut. Cujus amicam mammeatam vidimus.

Mammôsûs, sa, sum, quicquid magnis est mammis. {ממברטין} GAL. Qui a grandes mammelles. ITAL. Che ha gran mammelle.

GERM. Mit großen Duttel. HISP. Te tuda que tiene grandes tetas. ANGL. That hath great pappes. {ממברטין} Martial. lib. 14.

Mammofas metuo, tenera me trade puella.

Varro lib. 2. c. 9. canes etiam mammofas appellat. Et Apud Plin. lib. 15. cap. 15. Pyra mammofa. Apud eundem lib. 12. cap. 34. Thus mammofum dicitur, pro fœminino, ad differentiam masculi thuris, & Mammofum panicum. Idem lib. 18. cap. 7.

Mammônâ, {ממברטין} {ממברטין}. Vox est Syriaca, divitiarum Deum significans, quem Græci {ממברטין} vocant: accipiturque pro ipſis divitiis.

Mumphur, lignum rotundum, loro circumvolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Festus.

Mamuriûs, {ממברטין}. Faber ærarius laudatissimus, qui tempore Numæ floruit, & Saliorum ancilia confecit, ad similitudinem ejus quod de cælo deciderat, de eo Plutarch. in Num. De hoc sic scribit Festus, Mamurij Veturij nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant: hæc de causa, Numa Pompilio regnante, è cælo cecidisse fertur ancile, id est, scutum breve, quod ideo sic appellatû est, quia ex utroque latere erat recisum, ut summum infimumque ejus latus medio pateret: unâque edita vox est, Omnium potentissimam fore civitatem, quandiu id in ea mansisset. Itaque facta sunt ejusdem generis plura, quibus id misceretur, ne intemosci cæleste posset: Probatum opus est Mamurij Veturij, qui præmij loco petiit, ut suum nomen Salij inter carmina canerent. Hæc ille. Ovid. 3. Fastor.

Inde sacerdotis operi promissa vetustio

Pramia persolvunt, Mamuriumque vocant.

Mamura, Formis natus eques Romanus, & præfectus fabrorum C. Cæsar in Gallia, qui primus Romæ in Cælio monte parietes domus suæ marmore incrustavit, nullamque in ædibus colannam habuit, nisi è marmore: omnesque solidas è Carystio, aut Lunensi. Hic est ille Mamura Catulli Veronensis carminibus proficissus, qui domum ejus dixit habere, quicquid habuisset Comata Gallia. Hæc Plin. lib. 6. cap. 6.

Mamzer. Deut. 32. 2. Non egredietur Mamzer, hoc est, de scorto natus, in Ecclesiam Domini, scilicet, ut publico aliquo munere fungatur.

Mana, mater, Manita, parva mater. Gloss. gr. b.

Manea, tributa. Cerda.

Manabile, quod manare potest. Lucr.

Manæthus, {ממברטין}, Ægyptius fuit ex Diospoli urbe ortus, qui de Physiologia, & de Astrologia judiciaria carmen reliquit. Fuit & alter hoc nomine Mandesius, sacerdos apud Ægyptios. Vtriusque meminit Suidas.

Manalis, vide Mano.

Mancëps, pis qui aliquid à populo emit, conductive: quia sublatâ manu significat se autorem emptionis esse: conductor, redemptor, publicanus. {ממברטין} GAL. Un acheteur ou fermier des choses publiques. ITAL. Chi compra à piglia a stitò del publico. GER. Ein kausser oder Empfänger/ ein solcher der von einer oberkeit oder einer gemeind etwas umben benampt gelt kausst oder nur empfâcht/ als da sint zöll/ zâhendent &c. HISP. El que compra, à arrenda en almoneda. ANGL. An buyer of publick things. {ממברטין} Cic. pro Rosc. Amer. Hominis studiosissimi nobilitatis mancëps sit Chryſogonus. Paul. l. qui fidejussor. ff. locati. Qui fidejussor existit apud mancëpem pro colono publicorum prædiorum, hoc est, apud publicanum. Cic. 3. Verr. Si opus pupillo redimeretur, si res abiret ab eo mancëpe, quem ipse apposuisset, sibi nullam prædam esse. Quo in loco Mancëps pro redemptore sartorum tectorum dicitur est. Mancëps, qui in auctione aliquid emit. Mancëps sunt publicanorum principes, Romani homines, qui quæstus causâ si decumas redimunt, Decumani dicuntur: si portum, aut pascua publica, Portitores, aut Pecuarij: quorum ratio, scriptura dicitur. Hi omnes exigenda à sociis suo periculo exigunt, & Reipubl. repræsentant: providentes tamen in illa redemptione commodis suis. Licet autem, si moderatè fiat, æstimare in cellam Prætori frumentum mancëpi, pro frumento pecunias ab aratoribus accipere non licet. Alcon. in Divinâ. Suet. in Vespas. c. 1. Non negarim jactatum à quibusdam Petronij patrem è regione transpadana fuisse mancëpem operarium, id est conductorem mercenariorum, & operariorum servorum, ut opera eorum ad quæstum uteretur. Plin. lib. 10. cap. 44. videtur Mancëpem accepisse pro Magistro officinæ, qui operis redemptis utitur ad quæstum: aut certè pro eo, quem Græci Propolam vocant, qui minoris emit, ut carius vendat. Hinc (inquit Plin.) sive æmulatione, incitatus mancëps proximæ sutrinæ, sive iracundia subita, ut voluit videri, excrementis ejus imposta calcæis macula exanimavit. In hac etiam significatione hoc nomine usus est idem Plin. lib. 3. cap. 4. Aut aliquis prævalens mancëps annonam flagellet. Hæc ferè Bud. Quandoque accipitur pro eo, qui dat aliquid mancëpio. Plaut. Ego mancëpem te nihil moror, nec lenonem alium quemquam. Antea autem dixerat, Egon' ab lenone aut mancëpio aliquid accipiam, quibus sui nihil est: Item mancëps dicitur, qui emit mancëpatione, quod in solenni emptione emptor manu rem capiebat. Metaphoricè hæc dictione usus est Plin. Epist. lib. 2. Sequuntur auditores actoribus similes, conducti & redempti mancëpes, convenitur à conductis, & redemptis in media basilica. Mancëpes, inquit, id est, ij qui caudicos in causis agendis, cōducta ad hoc corona vulgi plaudentis, laudandos redemerunt. Mancëpi res, quæ in nostro sunt mancëpio, & abalienari possunt solemnij jure L. Jur.

Mancinus, {ממברטין}, Consul fuit Romanus, qui quod ignominiosam cum hostibus pacem erat pactus, ad liberandos religionem Romanos, hostibus fuit deditus.

Manciola, arum, i. Manus. Gell. cap. 7. lib. 19. Manciolis dixit pro manibus.

MANCIPium, pij, vel mancëpium, Homo in bello captus, & servituti adiectus. {ממברטין} {ממברטין} GAL. Esclave, & serf. ITAL. Mancipio, schiavo. GER. Ein leibeigner mensch/ als da sind die man ero kausst/ im ritig fahet &c. HISP. Siervo, ò fuer un esclavo. ANGL. A drudge à serve. Varro, Mancipiû dicitur, quod manu capiatur. Plaut. Stichus, Damna

Damina euenerunt maxima misero mihi, ita me mancipia miserum affecerunt malè § Neq; tamen solùm de homine in bello capto dicitur, sed de omnibus reb; quæ manu capiuntur, teste Varr. Mancipiorum negotiatoribus (id est, Mangones.) Quintil. Bone vir lepidum mancipium Plaut. *Capit. sc. 2. a. 5.* § Aliquando pro dominio & potestate dicitur: Sic materfamilias dicitur esse in mancipio mariti Gell. *cap. 3. l. 4.* hoc est, in eius dominio, & potestate. § Mancipio dare, est rem solenni illa venditione, de qua paulò post, alienare: transfertur tamen & ad alia, & significat in potestatem & dominium tradere. Lucr. *lib. 3.*

Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu.

Ibi Gifanius. Dare mancipio rem aliquam dicebant olim, quod posteriores dominium facere, proprium facere, Sic mancipio accipere, est eodem modo emere. Plaut. *in Curc. sc. 2. a. 4.* Memini, & mancipio tibi dabo c. v. egone à lenone quicquam mancipio accipiã, quibus sui nihil est, nisi vna lingua? Idem *ibidem*, Quis tibi hanc dedit mancipio? aut vnde emisti? Et *milit. sc. 1. a. 1.* Me sibi habero, & ego me illi mancipio dabo. Ex hoc loco facillè intelligitur quid sit mancipio dare & accipere, inquit Passer. Lucr. *lib. 3.*

Vitaque mancipio nulli datur,

id est, nulli ita datur, vt propriam ac perpetuam habeat. Nihil dat fortuna mancipio. Senec. *Epist. 73.* Mancipio non dedit natura eum, sed commodauit. Idem *cap. 10. de consol. ad Polyb.* Item mancipiorum negligens domina fortuna. § Sui mancipij esse est nullius dominio subiectum esse. Brutus *ad Ciceronem*, Quærendum esse arma putasti, quibus dominari prohiberetur Antonius. An scilicet vt illo prohibito rogaremus alterum, qui se in eius locum reponi pateretur, an vt esset ei iuris, & mancipij Respublica? Quo loco Sui mancipij Rempublicam dixit Brutus, quæ nullius dominio subiecta esset antequam Augustus imperium occupasset. § Inde res mancipi, vel (vt antiqui loquebantur) res mancupi dicuntur, quæ in nostro sunt mancipio, hoc est, quæ nostro dominio, iuri aut potestati sunt subiectæ, quæque modis iure Ciuili institutis, vt mancipatione, in iure, cessione, & c. alienari & distrahi possunt, quales sunt prædia in Italico solo, tam rustica, quàm urbana, eorumque iura, item serui, & quadrupedes quæ dorso collò ve domantur, veluti boues, muli, equi, asini. Cæteræ res nec mancipi sunt, quoniam modis iure Ciuili institutis alienari non possunt. Hæc fere Vlp. *Instit. cap. 19.* § Emptio mancipi, dicebatur solenne quoddam genus emptionis, quod fiebat inter solos ciues Ro. præsentibus non minus quinque testibus puberibus Romanis, & eo quilibet tenebat, Libripensque vocabatur: quibus præsentibus, is qui mancipium accepit, æs tenens ita dicit, Hunc ego hominem ex iure Quintium meum esse aio: isque mihi emptus est hoc ære, æneaque libra. Deinde ære percutit libram: idque æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pretij loco. § Sunt itaque emptio mancipi, & mancipatio, quasi relativa & c. r. s. Nam respectu venditoris contractus hic dicitur Mancipatio: contra respectu emptoris dicitur Emptio mancipi. De his latius diximus in dictione Libripens. Quod autem attinet ad Grammaticæ rationem, in hisce locutionibus, Res mancipi, vel mancupi, Res nec mancipi, Emptio mancipi, & similibus, Mancipi genitiuus est à Mancipium, abiecta vltima vocali per apocopen: quanquam non desunt qui aut nomen indeclinabile putent, aut datiuum esse à Manceps: qui certe falluntur, vt alibi latius docuimus. Huiusmodi emptionis meminit Plin. *lib. 3. c. 3.* Qua consuetudine (inquit) in iis emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.

Mancipio, pas, à nomine Mancipium fieri videtur: idemque est quod in mancipium hoc est, in dominium alterius trado, vendo, obligo, vel quouis modo alieno. § שַׁבָּח *schabab* נִשְׁבָּח *nischbâh*. נִשְׁבָּח *nischbâh*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. GALL. *Se dessaisir vn autre de quelque possession & droit.* ITAL. *Mancipare, alienare.* GERM. *Su einem argentumb gâben, an fremde hand gâben.* HISP. *Agemar, vender.* ANGL. *To giue possession and right of any thing to an other.* § Plaut. *in Curc.* Alienos mancipatis, alienos manumittitis, alienis imperatis: Nec vobis auctor vllus est, nec vosmet estis vlli. Cicer. *Philipp. 2.* Tum iste venditum atque mancipatum tribunatum consiliis noltris opposuit. Mancipatum emphaticôs dixit, quod plus est quàm venditum. Compositum est Emancipio, de quo suo loco.

Mancipatus, quoque partic. addictus in dominium alicuius traditus § שַׁבָּח *schabab* נִשְׁבָּח *nischbâh*. נִשְׁבָּח *nischbâh*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. GALL. *Mis ou vendu entre les mains de son seigneur.* ITAL. *Venduto, obligato, mancipato, dato à venduto in seruitù.* GERM. *Verpflichtet, vnderworfen, vebunden.* HISP. *Vendido, apropiado.* ANGL. *Selled or giuen ouer in the power of an other.* § Cicer. *in Cato. Maior.* Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini mancipata est, &c.

Mancipatus, huius mancipatus, ἀνδραποδισμός. In mancipatum venire. Plin. *lib. 9. cap. 35.* de vnione loquens, Et hoc tamen æternæ penè possessionis est, sequitur hæredem in mancipatum, venit vt prædium aliquod, id est, solennitates eæ adhibeantur, quæ solent in iis reb; quæ sunt mancipi. Budæus.

Mancipatio. Est genus venditionis inter solos ciues Ro. vsitatum, fieri solitum, solenni quodam ritu, de quo supra in dictione Mancipium. § שַׁבָּח *schabab* נִשְׁבָּח *nischbâh*. נִשְׁבָּח *nischbâh*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. גִּבּוֹר *gibbor*. GALL. *Saisie apres auoir achete.* ITAL. *Vendita.* GERM. *Ver taufung odæ vbergabung Su eigenthumb.* HISP. *Aquella obra de comprar à apropiat.* ANGL. *Selling before witness upon warrantize, selling of land with seisin* § Mancipatio (inquit Boet. 3. *Com. in Topic. Cic.*) est imaginaria quædam venditio. Ea res sic agitur: adhibitis nõ minus quàm quinque testibus ciuib; Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicitur, is qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit, Hunc ego hominem ex iure Quintium meum esse aio: isque mihi emptus est hoc ære, æneaque libra. Deinde ære percutit libram, idque æs dat ei, à quo mancipium accipit quasi pretij loco.

Mancus propriè dicitur, qui altera manu caret, mutilatus, imperfectus πῆδος. χυλός GALL. *Manchot, mutilé.* ITAL. *Che ha vna mano sola, debole.* GRÆC. *Der nut ein hand hart, presthaff, vnoostoen.* HISP. *Manco de manos.* ANGL. *Lame vnperfyte.* § Quamquam & pro debili accipitur & pro infirmo, cuius scilicet membrum aliquod naturales

suas actiones probè obire non potest. Cicer. *pro Rabir. Quintus Scæuola* confectus senectute, præpeditus morbo, mancus, & membri omnibus captus & debilis. Ouidius 3. *Fast.*

Et licet antiquo manibus collatus Epeo

Sic prior, irata Pallade mancus erit.

§ Transfertur & ad res inanimatas. Cic. 3. *de finib.* Qui mancat fore putauerunt sine aliqua accessione virtutem. Mandane, es, ἡγεμόνη. Astyagis Medorum regis filia fuit, quæ patri per quietem visa est tantum vrinæ reddere, vt totam Asiam inundaret. Quare quum ex Magis didicisset fore, vt qui ex filia sua nasceretur, Asiam imperium obtineret. Medorum nemini eam tradere voluit vxorem, sed Cambysem quemdam, mediocris dignitatis hominem sibi generum delegit: ex quo quum illa grauida esset effecta, rursus Astyages somniauit, ex filia vtero vitem egredi, quæ totam Asiam obumbraret. Quo somnio exterritus, filiam grauidam ad se accersit, filiumque ex ea natum cuidam ex intimis familiaribus, Harpago nomine, tradit necandum. Qui quum per se ipse tam triste ministerium nollet exequi, Mitridati regio pastori negotium illud committit. Huic vxor erat nomine Spaco, quæ sub idem ferè tempus mortuum enixa erat partum. Quare quum regium puerum intueretur forma insigni præditum, cum pio suo educauit: qui postea ab auo agnitus, & in Persidem ad matrem remissus, vbi primùm adoleuit, Harpago instinctu Astyagi bellam intulit, eumque in prælio captum quoad vixit, penes se habuit. Vide Herodot. *lib. 1.*

Mandanis, μάδανος, Gymnosophista fuit insignis apud Indos, quem quum Alexander per internuntios ad Iouis filij epulum vocari iussisset, & parenti amplissima præmia, detrectanti veid grauissimum proponeret cruciatum, constantissimè ferunt respondisse: nec illum Iouis filium esse, nec magis parti terrarum imperare, nec se illius donis perimueri, cui nulla esset fatietas; nec minas pertimescere, quod uenti India abundè multa esset suppeditatura: mortem veid tantum abesse vt formidaret, vt multis etiam votis eam expeteret, quæ se se marcida senio carne liberatum, in puriorem melioremque vitam vindicaret. Vide Strab. *lib. 15.*

Mandara, μάδαρα, Oxytonum, pars Cyri Macedonia: Incolæ μάδαρα, paroxytonum. Steph.

Mandianitæ, vide *Mandreni & Madiæ.*

Mandata ius, Mandatum, vide *Mando.*

Mandibulæ, læ, in qua dentes sunt siti, quæ & Maxilla dicitur. § מַנְדִּיבֻלָּה *mandibulâ*, גַּבְרִי *gabri*. GALL. *Maschoire.* ITAL. *Mascella.* GERM. *Ein tins baken.* HISP. *La quixada, asientos de los dientes.* ANGL. *The iavobone, orchee Khled* § Sunt autem duæ mandibulæ, superior scilicet, & inferior, à mandendo.

Mandibularij, manducatorij, manforij musculi è corporibus orientes. L. M.

Mandiburgus, quod & Mamburgus, curator, aduocatus: Mamburgium, curatio. Vox est feudistarum, vetus Germanica. Vide *Mamburgus.*

MANDO, das, Committo. § מַנְדִּיבֻלָּה *mandibulâ*, πῆδος *pedos*. GALL. *Mander, baillet charge ou commission.* ITAL. *Committere, imporre.* GERM. *Befelhen, vbergeben.* HISP. *Mandar.* ANGL. *To giue in charge or commadement.* § vt quum quid Memoriae mandatur, committitur ve, vt memoriter teneatur: Sive ex propria memoria id fiat, quum quid repetitur, auditur: sive ex scripto. Ex memoria propria: *lib. 3. ad Heren.* Quoniam nuperimè dictum facillè memoriæ mandatur, vtile est, quum dicere desinamus recentem aliquam relinquere in animis auditorum, firmam argumentationem. Ex scripto Gell. Memoriae mandatum, Platonem philosophum tenui admodum pecunia familiari fuisse. Et sic Mando significat manu scribendo memoriæ do: ut Cic. *pro Sext.* Hæc fama celebratur, monumentis annalium mandantur, posteritati propogantur. Nam mandare monumentis, aut annalium, aut litterarum, est scribere, & posteritati relinquere. Aliquando vtrunque coniungimus, Mandare aliquid memoriæ & litteris. Idem 2. *Philipp.* Quid huic facias, qui hoc litteris, memoriæque mandauit. Laetant. *lib. 6.* O ingenia hominibus indigna, quæ has ineptias protulerunt, miseros atque miserabiles, qui stultitiam suam litteris, memoriæque mandauerunt. Est etiam Mandare memoriæ, in memoria figere & ediscere: quod etiam dicitur animo mandare. Cic. *de Amic.* Cuius disputationis sententias memoriæ mandauit. § Mandare terræ semina: idem est quod seminare. Colum. *lib. 3.* Semina quàm recentissima terræ mandare conuenit. Interdum Mandare ponitur pro committere, iniungere. § מַנְדִּיבֻלָּה *mandibulâ*, πῆδος *pedos*. PALUT. *in Curc.* Mandatum est mihi, vt has tabellas ad eum ferrem. Terent. *in Adolph.* Huic mandes; si quid rectè curatum velis. Sic Plaut. *Asin. sc. 1. a. 1.* Eidem homini si quid rectè curatum velis mandes. Mandauit vt illi daret operam. Idem *Curc. sc. 3. a. 2.* Quid fecisti? I. Quod mandasti, fecisti, tui honoris gratia. *Ibid. sc. 3. a. 4.* Mando quasi manus, vel in manum do, quo sensu etiam ponitur, pro tradere. Terent. *Andr.* Bona nostra hæc tibi committo, & tuæ mando fidei. Hanc mihi in manum dedit. Plaut. *Men. sc. 2. a. 5.* Ludibrio habeo. Vnde? Ab eo cui me mandauisti viro. Item, Mandare domesticis vltionem. Sueton. *in Calig. c. 3.* Et mandare alicui excusationem, Donner charge de s'excuser. Idem *in Othon. c. 6.* Alij febrem simulasse aiunt, eamque excusationem proximis mandasse, si quæretur. Mandare suis aliqua moriendo, Ouid. *Eleg. 2. lib. 1. Trist.* Hoccine mandauit tibi cum peregre iit senex. Plaut. *Mos. sc. 1. a. 1.* Mandatum est mihi, vt has tabellas ferrem. (i. imperatum) Idem *Curc. sc. 1. a. 3.* Satin habes si mandata quæ sunt facta refero? Idem *Capit. sc. 3. a. 2.* Et in manu danda manasse constat, quod in dandis accipiendisque mandatis manus sibi inuicem dare mos erat.

§ Mandare in vltimas terras, est mittere, ablegare, amandare. § Mandare animis, & mentibus, est memoriæ committere, & memoria tenere. Cic. *in Cæcil.* Attendite quæso, diligenter quæ dicam, & ea penitus animis vestris mentibusque mandate. § Mandare fidei alicuius, est committere eius fidei. § Mandare se fugæ, est fuga salutem sibi quætere. Similiter mandare vitam fugæ, est, fugiendo vitam seruare, & tueri. § Mandare literis, est scribere. § Mandare alicui humo, est humare, sepelire. § Mandare tumulo, idè. § Mandare vinculis est vinculis

culis addendum censere. Cic. in Catil. in Senatu. Cæsar non dubitat P. Lentulum æternis tenebris vinculisque mandare. Mandare veribus, est carmine aliquid conscribere: apud eundem pro Archia. Item mitto, vel scribo,

Carmina qua mando qualicumque legas.

Quid. Eleg. 6. lib. 1. Trist. Mandare honores alicui est honores tribuere. Mandare magistratum, est decernere Cic. pro Planc. Populus in mandandis magistratibus non inanis est dignitatis iudex. Cæsar. 3. de bell. civ. Mandauerat his magistratus. Mandare curam, vel curas aliis, est eas aliis relinquere, siue committere. Mandare infra mortuos, pro mittere & ablegare dixit Cic. pro Quint. Is non modo ex numero vivorum exturbatur, sed, si fieri potest, infra etiam mortuos mandatur. Mandare verustati, est posteritati relinquere. Composita huius verbi sunt, Amando, Admando, Commendo, Demando, Præmando, & Remando, de quibus suis locis.

Mandator, verbale, qui alteri mandatum aliquod iniungit. מַדְבָּרִים מֵעֵצֶיךָ. עֵצֶיךָ מֵעֵצֶיךָ. GALL. Qui donne charge ou commission de faire quelque chose. ITAL. Chi commette ad alcuno una impresa. GERM. Ein befelcher / beßler. HISP. Mandador, el que manda. ANGL. A commander. Mandatores item Budæus ait impulsores esse delatorum, interque delatores numerari. Suet. in Vesp. inter adversa temporum & delatores mandatorisque erant. Qui locus intelligendus est de mandatore causæ, hoc est, eo qui mandat alicui, & instruit eum ad accusationem, dando probationes, allegando accusationes, cuius sit mentio in l. 2. §. Imperator. & l. 2. §. fin. & l. 2. & 24. de iure fisci. D.

Mandatorius, cui dantur mandata peragenda. ἰππεύειν αὐτῷ.

Mandatum, & participium, & nomen esse potest. Participium, ut mandatum est mihi ἐπιτελέσται, apud Plautum. מִשְׁפָּחָה מִיְהוָה. Cic. pro Rose. Am. r. In privatis rebus, si quis rem mandatam non modò malitiosius gessisset, &c. Nomen, ut apud Quintilianum, Mandata tamen tua fili perago. Et est propriè Mandatù, Datum negotium sine mercede exequendum. מִשְׁפָּחָה מִיְהוָה. עֵצֶיךָ מֵעֵצֶיךָ. GALL. Mandement, commission, charge. ITAL. Ordine, carico, commandamento. GERM. Ein befelch / gebot. HISP. El mandado. ANGL. commission, charge, à commandement. Silust. C. Manlius ex suo numero legatos ad Martiù regem mittit, cum mandatis huiusmodi, Eleganter dicimus, Venire cum mandatis, Mandata, & legatos mittere. Mandata accipere ad aliquem. Habere mandata ab aliquo. Facere mandata. Mandata dirigere, perfequi, conficere, Mandata addere, Exhaustite mandata, id est, exequi & absoluerè. Dare mandata de aliquibus. Dare mandata alicui ad aliquem. Item mandata reddere Suet. in Tib. 6. 16. Perferre, Plaut. Quintilian. Quorum exempla ex Cicerone, & aliis multa suppeditantur. Hoc mihi etiam in mandatis dedit, Plaut. prolog. Amph.

Nec mandata dabo (moriens)

Quid. Eleg. 1. lib. 3. Trist. Mandata peragere.

Ut peragas mandata liber,

idem Eleg. 1. lib. 1. Trist. veluti mandata perferet. Quintilian. Dicam ei mandata esse facta. Plaut. Asin. se. 2. c. 5. Qui tua quæ tu iusseris mandata perferat. Idem Capt. 2. a. 2.

Mandatus, us, Quarta declinatione apud Iuriconsultos legitur. Caius, si mandatu meo Titio credideris. Iulianus, mandatu creditorum. MANDO, is, i, sum, Perotus à manu & dando mandere dici existimat, quòd manu cibus admouetur, quemadmodum & à manu ducenda dicimus manducare. Sed malunt alij à manu edere, ut siq mandere de manu edere. Cibum dentibus conficere. מַשְׁכֵּחַ מַשְׁכֵּחַ. GALL. mascher, manger. ITAL. Masticare. GERM. Neuwen. HISP. Mascar à comer. ANGL. To eat, to chew. Cic. 1. de natura deorum, Alia sugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. Serenus, Purgatur cerebrum mansa radice pyrethri: Diomedes lib. 1. Accipitur etiam pro rodere, vel mordere. Virg. 4. Æneid.

Stat sonipes ac frana serox spumantia mandit.

Huius compositum est Remando, ἀναμωσάμενος, quod est rursus mando, ru. nino. Plin. lib. 10. Pontici quoque mures simili modo remandunt.

Mansio, frequentativum. Plaut. in Amph. se. 2. a. 4. Mutatos Atticos in Arcadia homines & sevas belluas mansisse. τὸ μανίσσασθε, hic apud Plaut. significat mansisse & formatur à supino verbi manco, es; de quo infra post Mansio.

Mādo, onis, Edax, qui assidue mandit. מִשְׁכֵּחַ מִשְׁכֵּחַ. GALL. Vn grand mascheur, ou mangeur. ITAL. Mangione. GERM. Ein frass. HISP. Gran comedor, que mucho come. ANGL. A great eater or cheever. Lucil. apud Nonium. Atque omnes mandonum gula.

MANDŪCO, as. Mando, מַשְׁכֵּחַ מַשְׁכֵּחַ. GALL. Manger ou mascher. ITAL. Mangiare, masticare. GERM. Essen & wone zerbeissen. HISP. Comer à mascar. ANGL. To eat, or chew meate. Suet. in Aug. Qui in balneo demum post horam primam noctis duas buccas manducaui prius quàm vagi inciperem. Quid sit propriè, docet Diomedes lib. 1.

Māducō, aris, מַשְׁכֵּחַ מַשְׁכֵּחַ. Deponens apud antiquos, Lucilius lib. 14. (ut citat Nonius.)

illud qui faciat, quod manducamur in ore.

Eius compositum est commanducor, Plin. lib. 20. Huius cucurbitæ commanducatæ succus stomacho admodum prodest, Plaut. Mil. se. 6. a. 2. Occisam suem plus sapere cum manducatur.

Mānsūs, participium, Dentibus confectus & tritus. מַשְׁכֵּחַ מַשְׁכֵּחַ. GALL. Masché. ITAL. Masticato. GERM. Geßet. HISP. Mascado. ANGL. Chewed. Quint. lib. 10. c. 1. Cibos mansos ac propè liquefactos demittimus. Cic. 2. de Orat. Atque omnia minima mansa (ut aiunt) nutrices infantibus pueris in os inserant

Mānsū iūs, à mandendo, Edacem significat, inquit Festus, πολυφάγος.

Māducatus, cibus, & Commanducatus, non tam significat comestum, quàm mansum, & dentibus comminutum, masticatumque, qui deinde pro medicamento imponi solet. ἀναμωσάμενος, ἀναμωσάμενος.

Māducō, onis, Edacem significat, teste Nonio. מִשְׁכֵּחַ מִשְׁכֵּחַ. GALL. Vn grand mascheur ou mangeur, goulu. ITAL. Mangione, gran maniatore. GERM. Ein frass oder frass figer. HISP. Comilon, que mucho come. ANGL. A great eater or cheever. Hæc enim omnia ferè idem

denotant. Mandones, Manducones, Manduci, Manfurij, Comedones, Comedi, Edones, Edaces, Epulones, Lurcones, Guiguliones, Helluones, Parasiti, Gulones, Phagones, Liguritores, Nepotes, Catiliones.

Māducūs, i, Manduco, onis, teste Nonio, Plaut. in Rud. Quid si aliquid ad ludos me pro manduco locem? Manduci effigies in pompa antiquorum inter cæteras ridiculas, & formidolosæ imagines ire solebat. Erant enim lauato capite humano, maxillas vasta magnitudine, vastisque armatas dentibus habentes: qui oris hiatu, dētiumque crepitu, sese in vtramque partem viæ dum flecterent, ridentem turbam vertebant in fugam. Quædam exemplaria hoc in loco apud Plautum habent Manduca. Festus legit Manduce à nominatiuo Manduces, vel mandux. Iuuenalis ad hunc morem respicit,

— tandemque redit ad pulpita notum Exodium, quum persona pallentis hiantum, In gremio matris formidat rusticus infans.

Varro lib. 6. de L. L. Manducum, obsonium quoddam esse ait, cuius rei testimonium ut ille non profert, sic quoque non extare arbitror.

Māndōnūs, Dux Hispanus, partes Romanorum cum Scipione Africano in Hispania iuuit: deinde Scipione ægrotante, seditionem agitare in Romanosque insurgere cepit: quem quum Scipio morbo liberatus comprehendisset, veteris officij memor, tantum castigatum verbis dimisit. Liu. lib. 28.

Mādrā, æ, מַדְרָא מַדְרָא. GALL. Estable à bœufs, chevaux, ou autres bestes. ITAL. Mandra. GERM. Ein vichställe / vichstall. HISP. El cobre à vicua de bestias. ANGL. An houell or covering, a stable. Spelunca, cubile, & receptaculum ouium, bouum, aliorumque huiusmodi. Item agmen ipsum veterinorum, aut aliorum brutorum animalium. Iuuenal. Satyr. 3.

— Et stans conuitia manda Eripiunt somnum Druso.

Probus scribit Mandram esse vici ostium, vel flexum, vel arctum, aut breue, & vile ædificium, quod angustat latitudinem vici: vel ingens vehiculum, quo trabes portantur: quod Græcè Mandron dicitur, Martial. lib. 5.

Vixque datur longas mulorum vincere mandras, Quaque trahi multo marmora fune vides.

Māndrōgōrā, æ, מַדְרֹגֹרָה מַדְרֹגֹרָה. GALL. Mandragore. ITAL. Mandragora. GERM. Wurra. HISP. Mandragora. ANGL. Aman-dragger, hearbe. Heibæ saporifera genus est, quod alio nomine appellatur Circeium. Eius duæ sunt species, quas & sexu distinguunt. Nam candidam, matrem putant: nigram feminam. Ferunt mala auellanarum nutum magnitudine. Mandragoram fossuri ab adversante vento cauent, & Occasum spectant. Vis eius in poculo somnifera est, ac etiam olfactu. Colum. lib. 10. Mandragoræ pariat flores. De hac herba vide Plin. lib. 25. c. 13.

Mandratur, cauillatur. Isid. gl.

Mandrenis, & Mandianitæ, μανδρῆνοι & μανδιανῆται, Populi Arabia. Venerunt autem Arabes duobus his typis gentiliū. Stephan.

Mādro, fuit nauicularius quispiam, qui aspirante fortuna, tandem factus est Imperator: vnde etiam factus adagio locus in eos qui præter meritum ad opes euecti, pristinae conditionis non meminerunt.

Mādrōpōllis, μανδρόπιλις. Oppidum est i hygiæ à quo Gentile Mandropolite s μανδρόπιλιτης, Steph.

Mandualis, cancellus, qui desuper tunulum stat. Cod. legum antiq.

Mandūlus, census clausuræ horti. Pap.

Mandurium, μανδύριον. Oppidum Iapygiæ, hoc est, Apuliæ: à quo fit gentile Mandurinus. Steph.

Mandya, vestis militaris genus. Poll.

Mānē, ἡ ἡμέρα πρῶτη, τῆς ἡμέρας. GALL. Le matin, au matin. ITAL. La mattina. GERM. Morgenfrü. HISP. La mañana. ANGL. The morning, early.

Diei principium, quum dies clarus est: ab omine boni nominis. Manum enim veteres bonum dicebant, ut ait Seruius. Teste autem Nonio, Manum veteres clara dixere. Macrobi. lib. 1. Saturnaliorum, putat Mane dictum esse à Manibus, quod exordium lucis ab inferioribus partibus emeigat. Varro à manando deriuat, quod cum Sole manet dies ab Oriente. Hinc Manij & Lucij, qui nati sunt manè, & Iuca. Iunctum invenitur sæpè adiectiuus, migratque in nomen substantiuum. Martial. lib. 1.

Sed manè totum dormias.

Perfius Satyr. 3.

— Tam clarum manè fenestras intrat.

Iunguntur quoque ei aduerbia. Cic. 3. ad Atticum, Bene manè hæc scripsi. Inuenitur iunctum genitiuo: ut, Manè dici Hirc. de bell. Afric. Præsertim quum milites à mane diei ieiuni stetit defatigati. Manè & mani veteres dixerunt, quemadmodum Here & heii propter cognationem literarū E & I, autore Donato. Seruius mani ablatiuum esse dicit à manè, adducens Plauti exemplum, A mani vsque ad vesperam. Idem, à mane in Amphitr. pugnata pugna à mane vsque ad vesperam. Et nisi datur de te supplicium à mane vsque ad vesperam. Item Mil. se. 6. a. 2. Auertio fiet manè diei septimi. Idem Men. se. vlt. a. 5.

Mānēo, es, mansi, sum, Commoror, in aliquo loco me contineo. מַשְׁכֵּחַ מַשְׁכֵּחַ. GALL. Demeurer & s' arrester, ne bouger. ITAL. Restare, rimanere. GERM. Stehen, sich an einem ort halten. HISP. Quedar. ANGL. To tarie, to abyde. Cic. lib. 3. Offic. Cyrillum quendam suadentem ut in vrbē maneret. Virg. 10. Æneid.

— Manet imperterritus ille, Hostem magnanimum opperiens.

Quandoque expectare ἀναμωσέν, ἀναμωσέν Plaut. Ego hîc te manebo. Quandoque futurum esse instare, imminere. μὲν est Cic. 2. Philip. Cuius te fatum sicut Curionem, manet, hoc est, cuius fatum tibi imminet, sicut Curioni. Quandoque instare, fixum esse. Virg. 1. Æneid.

manet alta mente repostum
Iudicium Paridis.

¶ Quandoque durare, persistere, perstare, Terent. in *Heeyr.* Manere affinitatem hanc inter nos volo si villo modo possit, quod spero fore.
¶ Manere promissis idem quod stare promissis. Virg. 2. *Aeneid.*
Tu modo promissis manens, servataque serues Troia fidem.

¶ Mane, gaudentis aliquando particula, non operiri iubentis, inquit Donatus. Terent. in *Adoph.* Sed quidnam foris crepuit? mane, ipse exit foras, mane, ecce exit. Plaut. *Men. sc. 2. act. 1.* Hinc intro abeam Maue. (reuoantis) *ibid. sc. 2. act. 2.* Mane suffundam aquulam, i. necdum egredere, idem. *Cure. sc. 3. act. 1.* Nunc te nox, quæ me mansisti, mitto. Idem *Amph.* Quid faciam, maneam, an abeam; Idem *Cure. sc. 4. act. 4.* Quin tu hic manes? A. Mox si voles manebo, (ambiguè de mortuo qui abire non poterit.) Idem *Asin. sc. 3. act. 3.* Etiam parasitum manes; (i. expectas. Idem *Men. sc. 4. act. 2.* lecti sedendo dolent manendo medicum. *Ibid. sc. 3. act. 2.*) ¶ Huius composita sunt, Commaneo, emaneo, emineo, immineo, obmaneo, permaneo, præmineo, prominco, de quibus suis locis: Maneri, Imperfonale, Cic. *Attic. lib. 8.* Id si est, in Italia fortasse manebitur.

Maneries, conditio, fors, ratio.

Manurus, Particip. vt, Vrbs mansura. Virg. 3. *Aeneid.*

Mānsio, onis, à Maneo. *מָנוּס מַחְמָאָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה* *mo'shab. min.* GALL. Demeure. ITAL. Mansione. GERMAN. Ein bleibung / roohnung. HISP. Morada. ANGL. A tarying, abyding. ¶ Actus ipse manendi, aut quiescendi in aliquo loco: cui contrarium est Decessio. Cic. *ad Sulpit. lib. 4.* Is mecum sæpè de tua mansione, aut decessione communicat. ¶ Ponitur etiam pro stationibus in quas se milites expeditionis tempore quiescendi causa recipiebant, quæ anno nis & pabulis ex vicinorum collatione instruebantur. Suet. in *Tit. Vespasian. c. 19.* Deinde ad primam statim mansionem febrim nactus, quum inde lectica transferretur, &c. ¶ Ponitur quandoque pro itinere vnus diei, *מָנוּס מַחְמָאָה*. Plin. *lib. 12. cap. 14.* Mansionibus octo stat regio thurifera à monte excelso. Idem *l. 6. c. 23.* A. Copto camelis itur aquationum ratione mansionibus dispositis.

Mansionarius, a, um manens vel ad manendum pertinens. Verus Vocab.

Mansionatici, hospitem susceptiones, seu susceptores. Cod. legumantiq.

Mansionaticum, hospitij, seu mansionis expensa, vnde Mansionaticus. L. 1.

Mānsio, as, Manco frequentius & crebrius, *מָנוּס מַחְמָאָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה* *mansio. as.* GAL. Demeurer souuent. ITAL. Molto & spesso dimorare. GERMAN. Oft vnd dick. bleiben oder wohnen. HISP. Que dar muchas veces. ANGL. To tary or abyde often. ¶ Tacit. *lib. 13.* Quippe mansitasse vna conuincebatur. Idem *lib. 14.* Quum vetere ex more familiam omnem, quæ sub eodem tecto mansitauerat, ad supplicium agi oporteret. Plaut. *Amphitr. sc. 3. act. 4.* statim in principio: Olim est auditum, mutatos Atticos in Arcadia homines, & sæuas belluas mansitasse, nec vnquam denuò parentibus cognitos. Mansio, à Mando, mandis, Vide Mando, u.

Manes, ium, Seruius putat per antiphrasim dictos ab antiquo nomine adiuncto, manus, mana, manum, quod pro bono veteres in vsu habebant, tanquam qui minimè bono esse hominibus crederentur. *מָנוּס מַחְמָאָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה מְנוּסָה* *Manes.* GAL. Les esprits & ames des trespassez. ITAL. Anime infernali. GERMAN. Die Geister der abgestorbenen / oder die geister so bey der abgestorbenen gräber stehn. HISP. Animas de muertos. ANGL. The spirites and ghostes of the dead. ¶ Putabant enim veteres Manes esse deos inferos, eosque inter numina læua numerabant: placabantque eos sacrificiis, ne nocerent. Alij putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas à corpore: vnde videmus vetusta sepulchrorum monumenta Diis manibus esse inscripta. In qua etiam sententia videtur fuisse Apuleius de *damonio Socratis.* Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro genij dicuntur, corpori renuntiantes, Lemures, quum domos incursionibus infestarent, Laræ appellabantur: contra si æqui & fauentes essent, Lares familiares. Sunt etiam qui putent Manes eosdem esse quos vetusta Genios appellauit: duosque Manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidem corpora deserant: con sumptisque etiam corporibus, sepulchra inhabitent. Quare qui sepulchra demoliebantur. Deos manes violare putabantur. Cic. 2. *de legibus,* Deorum manium iura sancta sunt. Plaut. *Amphitr.* Quem si comperero, Telebois sacrificabo manibus, Atque eandem ob causam Manes pro ossibus ipsis, & sepulchris ponuntur. Ouid. *Eleg. 11. lib. 3. Trist.*

Parca precor, manes sollicitare meos.

Ibidem, simulachra, cineres, ossa, busta. In quo significato etiam Liu. *lib. 1. bell. Maced.* Quintil. Iuro per illos manes (sili) numina doloris mei. Item.

Perque feros manes hospita semper erit.

(id est, Sarmaticas inter vmbrias.) Ouid. *Eleg. 3. lib. 3. Trist.* Persius *Satyr. 1.*

Nunc non è manibus illis

Nascuntur viola?

Vbi Cornutus, Manes pro ossibus Persium posuisse scribit. Idè *Sat. 5.*

Indulge genio, carpatum dulcia nostrum est

Quòd à viuis: cinis & manes, & fabula fies.

¶ Quandoque Manes dicuntur pœnæ. Virg. 6. *Aeneid.*

Quisque suos patimur manes.

Vbi Seruius, Manes, id est, supplicia, quæ sunt apud manes. ¶ Manes lædere, est offendere animas defunctorum: vt violatione sepulchri aut aliis ingratis rebus; sed nos Christiani fugiamus has impuras phrasas. ¶ Manes pro loco manium, quem siagebant h. e. sepulchro, vbi ordinariè eos habitare opinabatur malè credula gentilitas. *Perl. sat. 1.*

nunc non è manibus illa,

Nunc non è tumulo fortunatæque fauilla

Nascuntur viola?

Idem *Sat. 5.* dicit.

linu & manes & fabula fies.

Calopini Pars II.

hoc est, corpus tuum crematum, (pro more veterum) mutabitur in cinerem, anima exuta erit corpore, & non amplius eius homo. Horat. *lib. 4. od. 6. ait:*

Iam te promer nox, fabulaque manes.

Est tenebrosa oratio de re tenebrosa: plena implicatorum tropo rum. ¶ Manes pro pueris. Virg. *Aeneid. 6.*

Quisque suos patimur manes.

Mānēs, μάνης, Hæresiarcha fuit tempore Auteliani Cæsaris, genere Brachmanes, tantæ dementiæ, vt se Spiritum Paraclerum esse assereret à Christo promissum, à quo Manichæorum secta fluxisse traditur. Hic tandem à Persarum rege, quòd eius filium, quem repulsis omnibus Medicis sanandum susceperat, interemisset, viuis excoriatus est. Auctor. Suid.

Mānēs, fluuius, siue potius torrens, Locrorum Eplenemidiorum, Thronion præterfluens: interdum tam exiguus, vt transeuntis vix tingat pedes: interdum tam latus, vt in bina diffundatur iugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strab. *lib. 9.*

Mānēsium, μανήσιον, Phrygiæ oppidum, à diuite quodam, cui Manes nomen fuit, ita appellatum. Steph.

Manethus, vide paulo antè Manatus.

Manethusa, vibs Cretæ insulæ, apud Pomp. *Melam. lib. 2.*

Manganarius, μανγανάρης, qui facit mangana, instrumenta bellica, Manganula, μανγανούλα. Gloss. præstigiæ sunt.

MANGONĒS dicti sunt magistri formæ puerorum, & mentiendi coloris artem probè callentes, qui homines vendebant. *μαγωναροί, οὐδὲρ πωκαπηροί.* GAL. Fardeurs, regrateurs, maquignons. ITAL. Venditori & mercadanti d'huomini. GERMAN. Auffmeyer vnd verkauffer der Menschen / oder pferdi vnd anderen dingen / die man aufbuyt / aufstreicht vnd zieret auff den kauff. HISP. Pregoneros que venden esclauos. ANGL. VVhich painte and sutt out old thinges to sell the deraras horse coursers, huesters. ¶ Solebant enim pueris puellisque, quo facilius vendi possent, artificio quodam inducere colorem fuce, ac verum iobur inani sagina mentiri, vt cariùs venderent. Martialis.

Millia pro puero centum me mango poposcit.

Sueton. in *Domit.* Castrari mates vetuit: spadonum, qui residui apud mangones erant, pietia moderatus est. Idem *August. c. 69.* Adultas ætate virgines denuò dare tanquam Thoranio mangone vendente. Dè mangone & nouitio puero per rostra iacto, & publicanis. Quintil. in *declam.* Mangones vitia vernalium occultant. *Seuoc. Epist. 81.* Mangonum periphrali, negotiatores mancipiorum. Quintil. Plinius, Thygni sanguine oblitos pueros pubescere negant Mangones. ¶ Aliarum quoque rerum Mangones dicuntur, qui merces poliunt, atque interpolant, vt pluri vendant. Vide Plin. *lib. 36. c. 13.* Decussi fragmenti paululum, quod in lamina ferrea teratur, efficacissimum, experimento excusant mangones gemmarum. ¶ Nec mates tantum, sed etiam fœminæ, Mangones vocantur Plin. Mango obstetric erat.

āngonizo, as, O. no. compono rem ad alliciēdos emptores, *μαγωναίζω.* GAL. Regrasser, rabiller, sarder. ITAL. Ornare le cose accio che piu facilmente si vendano. GERMAN. In dem kauff auß buyen / außmühen / mangen. HISP. Aseytar lo que se vende. ANGL. To painte old thinges and setty ame cut. ¶ Plin. *lib. 23. c. 1.* Succus radicis vitis nigre, cum eruo, lactiore quodam colore, & cutis teneritate mangonizata corpora. ¶ Hodie etiam mangonizantur panni siue linci, siue lænei. ¶ Quin & equos mangonizatos vante videmus. Hos Græci ab equis comendis *μαγωναίους* vocant. ¶ Transfertur etiam ad alia: nam & o-atiomangonizata, & forma & domus, & reliqua dici possunt, ut lenociis potius quam veritate allectent.

Māngōnicūs a, um, quod ad mangonem pertinet. *μαγωναϊκός.* GAL. Appartenant à sardeur, frippier, ou regratteur. ITAL. Cosa pertinente à tale venditore. GERMAN. Das zu einem gehört der alte oder sunst vnd geschaffne ding zu dem kauff außbuyt. HISP. Cosa perteneciente à pregoneros. ANGL. That belongeth to an huester o lyk man. ¶ Plin. *lib. 21. c. 2. 6.* Radix hyacinthi bulbacea, mangonicis venalitiis pulchrè nota, quæ in vino dulci illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere Sueton. Necessariòque ad mangonicos quæstus sustinendæ dignitatis causa descendit.

Māngōnīim, ij, Artificium quod ad res faciliùs vendendas adhibetur. *μαγωναϊσμός.* GAL. Fardement, deguisement, regratement, fripperie. ITAL. Acconciamento, & rabilimento di cose vecchie per meglio venderle. GERMAN. Mangmeyerrey / die kunst deren dingen so man verkauffen will ein farb anzustreichen / vnd außzubuyen. HISP. El aseyta de lo que se vende. ANGL. Painthing or settyng out of old llingue. ¶ Plin. *lib. 10. c. 50.* Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet, hinc elune, alibi peccore tantum gallinarum laudatis.

Mani, idem quod manè.

Mānīæ maniatum, μανία, Deformes personæ, autore Festo. ¶ Manias itè laruas, quas nutrices pueris minitari solent, appellant. ¶ Item Mania dea Larium mater, cui olim sacrificabant. ¶ Maniæ etiam dicebantur ficta quædam ex farina in hominum figuras, quòd deformes essent, quas etiam Maniolas appellabant. Aucto: Festus.

Mānīā, æ, Insania, furor. *μανία.* GAL. Troublement d'esprit, folie. ITAL. Turbamento d'animo, pazzia. GERMAN. Wnsinnigkeit. HISP. La locura. ANGL. Madnesse, woodnesse. ¶ Cic. 4. *Tusc.* Græci μανίας vnde appellant, non faciliè dixerim eam tamen distingui mus nos melius, quàm illi. Hanc enim insaniam quæ iuncta stultitiæ patet latius, à furore disingimus. Græci volunt illi quidem, sed parum valent verbo: quem nos furorem, melancholiam illi vocant: quasi verò atra bile solùm mens, ac non sæpe, vel iracundia grauiore, vel timore, vel dolore moueatur. Quo genere Achamantem, Alcmonem, Aiacem, Orestem furere dicimus. Qui ita sit affectus, eum dominum esse reum suarum vetant duodecim Tabulæ. Itaque non est scriptum, Si insanus, sed, Si furiosus esse incipit. Stultitiam enim censuerunt, id est, inconstantiam sanitate vacantem, posse tamen tueri mediocritatem officiorum & vitæ communem cultum, atque vstratum. Futorem autem esse rati sunt mentis ad omnia cæcitatem, quod maius est quàm insania, & Maniaces, monile, torques. Suid.

Mānīcā, æ, Pars veltis qua manus teguntur. *μανίκα.* GAL. Manch. B 2 gand.

gand, gantelet, ITAL. Manica. GERM. Ein ermel an einem Kleid. HISP. Guante de la mano o manga de la vestidura. ANGL. A sleeve, a, manicle. Virg. 9. *Aeneid*.

Et tunica manicata & habent redimicula mitra.

¶ Hinc manicata vestis, quæ manicas habet: quas velut probrosas, & minimè vitales notat poeta quod præci Romani breues, & circa humerum desinentes vestes primò gestauerint. Cic. in *Catil.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis, & talaribus ac tritis tunicis, velis amictos, non togis. ¶ Manicæ etiam dicuntur manuum vincula, quemadmodum Pedicæ, vel Cõpedes, vincula quibus pedes ligantur. ἄρῆναι ἀξικίμωνίδου Virg. 2. *Aeneid*.

manicas atque arcta leuari.

Vincula iubet Priamus.

Plaut. *Cap. sc. 5. a. 3.* Inuicite huic manicas masticæ. Idem *Asin. sc. 2. a. 2.* Vbi manus manicæ complexæ sunt. ¶ Aliquando etiam Manicæ per translationem dicuntur vincula nauium. Lucanus,

At aliam manicamque ligant teretesque catena.

¶ Item Manicæ, thecæ sunt ex ferro, quibus brachia & manus contra hostium iniurias muniuntur. Iuuenalis,

Quale decus rerum, si coniugis auctio fiat.

Baltous, & manica, crista erurisque sinistri

Dimidium tegmen.

Brasileum Gallicum vulgus appellat. ¶ Et Manicæ dicuntur, quibus aduersum vim frigoris manus muniuntur, ἄρῆδες. Plin. iunior ad *Macrum*, Ad latus notarius cum libro, & pugillaribus, cuius manus, hyeme manicis muniuntur, ut ne cæli quidem asperitas vllum studij tempus eriperet.

Manicæ, per manum tenere. Item frequenter manere. Sol manicat, radios emittere incipit.

Mānicātus, a, um, quod habet manicas. ἄρῆδης, GALL. Qui a manichos. ITAL. Chi a maniche. GERM. Das ermel hat. HISP. Cosa de largas mangas. ANGL. That hath sleeves or manicles. ¶ Et Manicata tunica. Cic. in *Cat.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, non togis. Colum. lib. 11. c. 1. Quæ vtraque prohibeatur optimè pellibus manicatis & sagatis cucullis.

Manichæi, Heretici, vide supra *Manes*.

Manicatum, manualis claua, aclis. ¶ Etiam pro flagello & bacillo accipitur Græcis poster. μανικῆτον. vide Gloss. Græcob. Meurs.

Manico, as, Festinare, manè ire, manè confurgere, vel manè conuenire: & dicitur à manè. Quædam glossa dicit super illud *Luc. 21.* Omnis populus manicabat ad eum, i. manè venire accelerabat. Et producit primam.

Mānicōn, μανικόν. Sthrychni herbæ species est, quam si quis drachmæ pondere sumpserit, variæ species ac lætitiæ plenæ animo obuersantur quod pondus duplo maius mentis excessum triduo affert, triplo mortem. Alio nomine Dorycnion appellatur, quod cuspides in præliis eo tingerentur. Vide Plin. lib. 21. c. 31. Ea putatur esse, quæ hodie in officinis Solatrum mortale appellatur.

Māniculā, æ, diminutiuum, Parua manus. ἄρῆιον. GALL. Petite main. ITAL. Piccola mano. GERM. Ein hendlein. HISP. Pequena mano. ANGL. A little hand. ¶ Plaut. in *Rud.* Duæ connexæ maniculæ & fucula. Idem *Pseud. sc. 1. a. 5.* Maniculā mamma opprimitur. ¶ Manicula item dicitur transuersa regula in stiuâ arati, ita dicta quod manu bubulci teneatur. Auctor Varr. lib. 4. de LL.

Maniductus, μανιδυκτός. Gloss. qui in medio choro stans manuum plausu signa dabat, an *Manuductor*, aut potius *Manuductor*.

Mānifestus, a, um, adiectiuum, clarus & apertus: ab antiquo adiectiuo Manus, quod clarum significabat, (teste Nonio) & verbo Facio. Vel à manu ferendo, ut infestus ab inferendo. Vnde manifestus fur, quasi manibus furtum feras deprehensus. ἄρῆς ἄρῆσι. δῆλον φανερός. GALL. Manifeste, clair, & evident. ITAL. Manifesto, chiaro, aperto. GERM. Offenbar, heiter. HISP. Cosa manifesta y clara. ANGL. Manifest, clear, plaine. ¶ Cic. 4. *Verrina*, Manifestis in rebus hominem iam tenei videbitis.

Hei mihi cur nimium quæ sunt manifesta requiro.

Ouid. *Eleg. 3. lib. 4. Trist.* ¶ Iungitur pulchrè genitiuo: ut Manifestus sceleris, aut mendacij: cuius scelus, aut mendacium omnibus palam est. Salust. in *Iugurtha*, A Iugurtha manifestus tanti sceleris, non prius omisit contra verum niti, &c.

Quid facerem per quod fierem manifesta doloris,

Ouid. 5. *Fast.* Furti manifesti, & nec manifesti, siue manifesto furto prehensorum pœna, & quid sit Gell. c. 18. lib. 11.

Mānifeste, aduerbium. Palam, perspicue, clare, non obscure. ἄρῆσι. GALL. Manifestement, clairement, euidentment. ITAL. Manifestamente, chiaramente, apertamente. GERM. Offenlich, klärtlich. HISP. Manifestamente, y claramente. ANGL. Clearlie, plainlie. ¶ Cic. in *Catil.* ut tota res, à verbis manifestè deprehenderetur.

Mānifestissimè, Scæuola *Delib. 33. tit. 2. l. 32.* Nisi manifestissimè probeatur, aliud testatorem sensisse.

Mānifesto, aduerbium eiusdem significationis. Cic. pro *Cluent.* Oppianici facinus manifestò compertum, ac deprehensum. Prehensus in furto, & manifestò verberatus. Plaut. *Asin. sc. 2. a. 3.* Quid cum manifestò teneatur, Anguilla est, elabatur. Idem *Pseud. sc. 4. a. 2.* Haud hominem manifestò teneo. *Ibid. sc. 7. a. 4.* Manifestò teneri hominem magis non vidi. Idem *Men. sc. 2. a. 4.*

Mānifesto, as, verbum, Palam facio. ἄρῆς ἄρῆσι. φανερός. GALL. Manifeste, declarer. ITAL. Manifestare, dichiarare. GERM. Etöfnen, entdecken. HISP. Manifestar y declarar. ANGL. To manifest, to mak plaine. ¶ Hoc vtitur frequenter Iustinus histor. ut lib. 41. Hoc etiam ipsorum vocabulo manifestatur. Ouid. lib. 13. *Metam.*

Insidias proder manifestatibique latentem.

Mānifestariū, a, um, Manifestus. ἄρῆς ἄρῆσι. δῆλον φανερός. GALL. Manifeste, clair. ITAL. Manifesto. GERM. Offenlich. HISP. Manifesto y claro. ANGL. Manifest, plaine. ¶ Vt, Res manifestaria. Plaut. in *Milito*, Mitte sceledre: manifestaria res est. ¶ Fur mani-

festarius, αὐτὸφωρος, vel Adulter manifestarius, qui in ipso furto, vel adulterio deprehensus est, κατὰφωρος μισθός. Idem in *Aul. sc. 4. a. 3.* Capiostem, obrunco gallum furem manifestarium. Gell. c. 7. lib. 1. Ne ut in Plauti Comædia Mœchus, ita in Ciceronis oratione solacismus esset manifestarius. Et Plaut. *Mil. sc. 5. a. 2.* (de stupro, siue furto loquens) manifestaria res est, inquit. Dicitur quoque manifestarium pignus pro manifestè & disertè obligatum. Paulus l. 6. D. in quibus caus. pign. Est differentia obligatorum propter pensionem, & eorum quæ ex conventionem manifestarij pignoris nomine tenentur.

Manifex, manum dans. Gloss. Isid. tanquam, qui manum facit.

Manilius Octavius, à quo Manilij fluxerunt: is Tusculanorum dux, & Tarquinij gener, ad quem ille post fugam se recepit, eiusque auxilio Romanis intulit bellum. Liu. lib. 1.

Maniola, imagines deformes, quibus terrentur pueruli. ¶ Idem Insulæ ex aduerso Indiæ extra Gangem, in quibus tradunt nauigia, quæ clausos ferreos habent, detineri, nec ulterius progredi, nequando lapis Hercules, qui circa ipsas gignitur, illa ad se trahat. Eas tenent Anthropophagi, Manioli dicti: sicuti scribit Ptol. lib. 7.

Mānīpvlvs, a manu sit, & propriè significat manulem herbarum fasciculum, quem manu quis apprehendit metendo. ἄρῆς ἄρῆσι. alummah ἄρῆς ἄρῆσι. hamir ἄρῆσι, ἄρῆσι. GALL. Vne poignée, vne iauelle, un botreau. ITAL. Manipolo, brancha d'herbe. GERM. Ein büschel so groß als es einet in der hand fassen mag, ein handvol. HISP. El manojo de hierba. ANGL. A bottell an hand full. ¶ Plin. lib. 18. c. 28. Iustum est vna opera iugerum in die desecari, alligati que manipulos tria millia ducenta, quateruorum pondo. Manipulos fœni hîc vocat Plinius, quos nostri Botellos vocant, inquit Budæus. ¶ Ponitur etiam pro exigua militum manu, quæ vnum sequitur signum. ἄρῆς ἄρῆσι. GALL. Vne chambrée de dix hommes de guerre. ITAL. Manipolo. GERM. Ein thurs oder post triegs stent. HISP. Señal de cada esquadra. ¶ Et in legione quidem erant triginta manipuli. Dicitur manipulus (ut inquit Varro) quod vna plures militum manus iunguntur. ¶ Seruius docet manipulos esse signiferos, quod parante Romulo, quum Romani & Latini sub vno centurione bellum aggressuri essent, manipulo herbæ haltæ alligato pro signo vterentur. Ouid. 3. *Fast.*

Pertica suspensos portabat longa manipulos,

Vnde manipularis nomina miles habet.

At Veget. lib. 2. scripsit manipulum vocari contubernium decem tantummodò militum sub eodem tentorio degentium, quod coniunctis manibus dimicabant. Terent. in *Eunuch.* Cedo alies: vbi centurio est Sanga & manipulus furum? hoc est manus militum. Manipulus quid & manipulares. Plutarch. in *Rom.* In legione (inquit Gell. c. 4. lib. 16.) Sunt Centuriæ sexaginta: Manipuli triginta: Cohortes decem. Miles pulchrè centuriæ sex estincto in manipulo. Plaut. *Curt. sc. 4. a. 4.* ¶ Inde Communiolones, qui in eodem manipulo sunt, & Communiolatio, quibus nominibus vtitur Spartianus, Manipulus quoque est militis tegumentum manus. Quare valdè importunos & gnauiter imperitos esse eos necesse est, qui hoc vocabulo pro tegumento manus, (quod Græci, ἄρῆσι, vel ἄρῆσι δῆλον vocant) vti recusant. Sueton. Sed cum ad conspectum eius concitus leo impetum fecisset, manum manipulo inuolutam Lyfimachus in os leonis immerfit, arreptaque lingua feram exanimavit.

Mānīpvlārīs, e, quod ad manipulum pertinet, quodque est de manipulo: ut Miles manipularis, vnus è manipulo: quem & manipulem absolute vocabant. ἄρῆς ἄρῆσι. δῆλον, in τοῖς στρατιώταις. GALL. Qui est de la chambre ou compagnie de dix hommes de guerre. ITAL. Della squadra di dieci homini. GERM. Das zur rot triegsleut gehört. HISP. El que esta de baxo de esquadra. ANGL. That is of the band of ten soldiers. ¶ Plaut. in *Moitell.* Conueniant manipulares: eccos, prædam participes petunt. Cic. *Ad Attic. lib. 9.* Et me vna hæc res torquet, quod non omnibus in rebus labentem, vel potius ruentem Pompeium, tanquam vnus manipularis secutus sim. Cæsar. 7. *bell.* Tres suos nactus manipulares, atque ab iis subleuatus, murum ascendit. Quid manipularis. Plutarch. in *Rom.* Ouid. 3. *Fast.* Et Plaut. *Most. sc. 3. a. 1.* Conueniunt Manipulares. *Ibidem.* prædam participes petunt. Manipulares sequimini me, inquit ductor primi pili, paulò post dicuntur eiusdem centuriæ Cæsar. Manipularius, aliud adiect. à manipulo, ut, Habitus manipularius, apud Suet. in *Calig. c. 9.*

Mānīpvlārīs, aduerb. per manipulos. ἄρῆσι. GAL. par petites bandes. ITAL. Di squadra in squadra. GERM. Durch alle rotten / vetechtigme rotten der triegsleut. HISP. De esquadra en esquadra. ANGL. By bandes. ¶ Plaut. in *Pseud.* Manipulatio mihi Munigeruli facite, ante ades iam hîc adint. Liu. lib. 8. ab Urbe, Et quod antea phalanges similes Macedonicis erant, hoc postea manipulatium structa acies cepit esse.

Manit, ædificat. Isid. gloss.

Mānīvs, Prænomen est, quo Romanorum quidam appellati sunt, quod mane nati essent: quemadmodum Lucij dicebantur, qui prima luce nascebantur. Hoc prænomen appellatus est Martius quidam, qui (ut scribit Plin. lib. 18. c. 3. in summa annonæ caritate populo singulos frumenti modios singulis assibus vendidit. Cornutus in *Perf. Sat. 1.* Manios dici ait homines indecori vultus, quibus pueri terrentur, à manibus fortè, quod Manes & laruas referre videntur.

Manius, burceus. Corrige Manus, burricus. In iisdem iterum est, Mannus, caballus buricus. Paulinus epist. 19. quæ est ad Severum. Longo dispari cultu, macro illum & viliori asellis burico sedentem. Glossæ Latino Græcæ: Manis βουρικός Interpretes Horat. in *Epod. 4.* Mani equi sūt, quos vulgo burdones, siue burichos, nominamus, & in epist. 7. lib. 1. Mani paruis equis, burichis. In duplici loco E. Hieronymi lumbricos erat pro buricis. in ep. 26. Vbi videris sumare patinas, vbi argenti pondus, vbi seruentes buricos mannos, comatulos pueros, pretiosas vestes. & in Ecclesiaste cap. 10. in vtroque loco erat prius lumbricos sed malè.

Mānīānā, vrbs Lusitanæ, Ptolemæo: vulgò Mons Maior. ¶ Manliana item Tuscorum vrbs. Ptolemæo: hodie Mallianum Pontificum villa.

Mānīvs Capitolinus, Prænomen Marcus, Romæ magnè in primis vir nobili tacis, qui re malè gesta à Consulibus ad Alliam contra Gallios

Senones videns in mœnibus vrbis parum esse præsidij, lecta mille iuuenum manu arcem Capitolinam occupavit, & à vi hostium serauit intactam. A qua tamen ipsa arce, quod in affectati regni suspicionem venisset, postea præcipitatus est: cautumque est Senatusconsulto, ne quis ex Manlia gente Marcus diceretur. De huius fortitudine vide Plin. lib. 7. cap. 28. Liuium lib. 6. Historiam hanc scribit Seruius, enarrans illud Viig.

In summo custos Tarpeia Manlius arce.

De eo & eius supplicio vide Plutarch. in Camillo. ¶ Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento imperiosus, quod scruiliani exempli auctor fuerit, filio suo maximæ spei iuvene, quod contra imperium suum in hostem pugnasset, quamvis pugnatum esset feliciter, virgis cæso, & securi percusso. Atque inde Imperia Manliana dicta, apud Liu. dec. 1. lib. 4. De hoc vide Gellium lib. 9. c. 13. ¶ Manlius Torquatus alius fuit, qui ob ingenij & linguæ tarditatem à patre in prædia rusticana relegatus fuit, patremque iudicio exemit à Marco Pomponio accusatum, vt scribit Liuius lib. 4. decadis 1. ¶ Manlius Volso, cuius meminit Liuius lib. 8. de bello Maced. Cneus Manlius Volso (inquit) Consul in Asia acceptis à L. Scipione copiis, & exercitu lustrato contra Gallogræcos bellum gessit, eisque superatis reuertens, quom in æde Bellonæ triumphum peteret, decem legati, qui cum eo missi fuerant, restiterunt: inter quos L. Furius Purpurio, & L. Æmilius Paulus dicebant, se legatos Cn. Manlio datos, pacis fœderisque cum Antiocho inuendi gratia, Manlium autem operam dedisse, vt eam pacem turbaret, multosque nobiles viros in exercitu sua temeritate morti obiecit: vicit tamen amicis atque cognatis suffragantibus, res feliciter gestas, & exercitum integrum reportatum dicentibus, vt triumphus ei decerneretur. ¶ Manlius item alius fuit, proconsul Hispaniæ, cuius meminit Liuius lib. 50. Auctor Valer. Maximus lib. 6. cap. de seueritate. ¶ Manlius item Torquatus, alius Ciceronis temporibus vir doctus, ex Rhodia disciplina Molonis, natura ad dicendum nec satis solutus, neque expeditus. Cui si vita suppeditasset, sublato ambitu Consul factus esset. Plus facultatis habuit ad dicendum, quam voluntatis. Itaque studio huic non sufficit. Hæc Cicero. ¶ Fuit præter hos L. Manlius Torquatus cui eisi non erat (inquit Cicero) oratio, quam Græci politici dicunt: erant in eo plurimæ litteræ, nec eæ vulgares, sed interiores quædam & recôditæ: summa verborum & grauitas, & elegantia atque hæc omnia vitæ decorabat grauitas: me quidem admodum delectabat. Pædianus autem de eodem sic scribit, L. Torquatus, qui P. Syllam patris competitorum in Consulatu accusauit, qua accusatione & ipse Sylla & collega damnati sunt. Rursus eum accusauit, quod in coniuratione Catilinæ fuisset: defenditur à Cicerone, cuius extat oratio. ¶ L. Manlius pictor egregius, apud quem quum Seruilius foret cœnaret, filiisque eius deformes animaduerteret: Non similiter (inquit) Manlii fingis & pingis. Ad quem Manlius; In tenebris (inquit) fingo, in luce pingo. Auctor Mactobius. ¶ Manlius, etiam alius fuit cognomento Antiochus, conditione seruus, arte astrologus ac poëta vna cum Plotio poëta mimorum, & Taberio Erotæ Grammatico conferuus, ex Asia vna nauî aduectus, teste Plinio lib. 3. c. 17. ¶ Fuit præterea alius hoc nomine, ex vtero mortuæ matris exectus, quem idem lib. 7. c. 9. scribit, Carthaginem cum exercitu esse ingressum. ¶ Manlius item Mathematicus, Romæ Augusti temporibus fuit, Huius mentionem facit idem lib. 36. cap. 10.

Manliana imperia, dicuntur dura, seuera & crudelia: quemadmodum à Græcis tyrânis & crudelitas, φαλαγγισμός vocatur, Tractum prouerbum ab historia quam scribit Liu. lib. 4. ab Vrbe, de Manlio Torquato, qui filium, quod contra edictum suum cum hoste pugnasset, virgis cæsum securi iussit percuti. Vide Erasmus in Chiliad. ¶ Sunt & Manliana, malorum genera ab infitore sic dicta, vt tradit Plin. lib. 1. c. 14.

Manna, esculentum aliquid, quod celebrant diuinæ litteræ, μάνα.

Mannâ, ἡ ἰσθμὸς μάνα φροσφίδη, ἀρρογίδη. GALL. Manno, comme miel qui tombe du Ciel. ITAL. Manna. GERM. Miltar/himmelbrot. HISP. Manna. ANGL. Heauenly foode called man. ¶ Manna, Hebraicum, vel certe Syriacum est vocabulum, quo significatur ros mellis matutinus, teste Cælio lib. 13. c. 56. qui à Corn. Celso Ros Syriacus appellatur. Galenus lib. 3. de alimentis, auctor est, hoc mellis genus copiosissimè colligi in Libano Syriæ monte, eiusque regionis rutticos expansis humi velleribus, concussisque arboribus plena sæpe fictilia eius roris domum referte. ¶ Manna thuris, μάνα λιθάνης Dioscoridi: Micæ thuris sunt è maioribus guttis, vecturæ concussionem elisæ. Omnis enim thuris substantia in antiqua medicina trifariam diuisa fuit, in thus, corticem thuris, & eiusdem manna, quam & pollinem thuris nonnulli appellant. A Græcis etiam τριτοσιμον, à concussu dicitur: nihilque habet commune cum melle aërio, quod voce ab Hebræis detorta recentiores Manna appellant. Vide Plinium lib. 12. cap. 14. & Dioscor. lib. 1. cap. 72.

Mannî, orum, Equi sunt exigui solum vestigia glomerantes, qui & Asturcones ab Asturia regione Tartaconensis Hispaniæ, & Gradarij appellantur. ἡ οὐ μάνοι, τὰ ἰππίαλα. GAL. Cheualets. ITAL. Canallotti. GERM. Sdlnet rōstn. HISP. Canillos enanos, y pequeños. ANGL. A listle ambling naigge. ¶ Horat. in Epod.

Et Appiam mannis terit.

Vide Senec. cap. 88. Sammonicus cap. de vulner. Siue fimus manni. Vide infra.

Mannire, monere: in ll. Veter. Mannita, monitio, ex Germanico Manhen, quod est moneo.

Mannulus, li, Equinus pullus. ἡ οὐ μάνοι, ἰππίαλα μικρόν. GAL. Cheualet, petit cheual. ITAL. Polledro, caualetto. GERM. Ein fūtn. HISP. Canallo, pollo, hño de cauallo. ANGL. A listle horse or colce. ¶ Martial. lib. 12.

Nusquam est mulio, mannuli tacebunt.

Plin. Epist. 67. Habebat puer mannulos multos, & iunctos, & solutos: habebat canes maiores, minorisque. ¶ Dicti autem sunt Mannuli, siue, vt est apud Horatium, Manni, quod mansuetudine manum sequantur: vt scribit Acron. in illud. Horatij lib. 3. Carm.

Si per obliquum similis sagittæ Terruit mannos.

Mannacarta, ἡ μάνακαρτα, vrbs Arabiæ, Gentile Mannacartenis. Steph. Manneos, ἡ μάνα, Regio media inter fluuios, in qua habitant Arabes Calepini Pars II.

bes, Manneoræ ἡ μάνακαρτα. Steph. MANNVS, filius fuit Tuiskonis Dei, aliàs Teutonis, à quo Alemanni se dici gloriantur. Vide in Alemanni.

Mano, as, ate, Propriè distillo & minutatim fluo, ἡ μάνα κατὰ τὴν ἰσθμὸν. GAL. Sorsir, fondre, couler. ITAL. Stillare, forgere, colare. GERM. Tropfen, tropfentlich rinnen oder stessen. HISP. Manar como agua de fuente, destilar. ANGL. To spring, drop, or ruine out. ¶ Tractum à Græcis, qui μάνα, ratum, & sine densitate appellant. Festus Manare à Manè aduerbio dictum putat, Solisque proprium esse existimat, quum orientes radij splendore iactare incipiunt: sed frequentius ad aquam & ad humores refertur. ¶ Per transitionem vsurpatur pro descendere, fluere, procedere, ἡ μάνα κατὰ τὴν ἰσθμὸν. ¶ Et huiusmodi res, quæ manat, quandoque in nominatiuo ponitur Viig. 3. Æneid.

Tum gelidus toto manabat corpore sudor.

Quandoque in accusatiuo. Plin. lib. 14. Arborum succo manantium picem, resinamque alix orix in Oriente, alix in Europa feruntur. Liuius lib. 10. d. 4. Manantia sanguine spolia. Catull. ad Orualum,

Lathæo gurgite

Pallidulum manans alluit vnda pectem.

¶ Quandoque in ablatiua. Livius li. 1. ab Vrbe, Cultrum ex vulnere Lucretiæ extractum manantem cruore picæ se tenens, id est, fluentem, vel stillantem. Quandoque pro disseminari, dispergi, serpere, perire ebrescere accipitur, atque id quidem translatè. Cic. 2. Tusc. Latius enim manab t hæc ratio, & aliquanto maiorem locum, quam de vno dolore occupabit. ¶ Sic fama, vel rumor rei alicuius dicitur manare, diuulgari, crescere, dilatari, & profeni latius. Liu. lib. 7. ab Vrbe. Diuisa enim erant per Campaniæ vrbes, manauerantque à Capua consilia in exercitum omnem. Cic. 14. Philipp. Quæ vt scitis, hoc triduo, vel quadriduo tristis à Mutina fama manaret. ¶ Sic manat malum, apud eundem Philipp. 3. Manantia vlcera, Plinius identidem, pro iis quæ serpunt accipit, vt lib. 3. cap. 3. Budæus. ¶ Huius verbi composita sunt, Emano, & Permano: quæ vide suis locis.

Manabilis, e, quod manare per aliquid potest, seu penetrare in intimas partes. Lucr. lib. 1.

Nec capere humorem, nec item manabile frigus.

Nec penetralem ignem, quibus omnia conficiuntur.

Mānālis fons dictus, quia aqua ex eo perpetuò manat. ¶ Manalis vreoilus, siue gutturnium. Vas dicebatur ex quo aqua in pollubrum dimittitur, ἡ μάνα. ¶ Manalis lapis, Ostium est Orci, per quod animæ inferorum ad superos manant, qui dicuntur Manes. Manalem lapidem etiam vocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam, iuxta ædem Martis, quam quum propter nimiam siccitatem in vibem pertraherent, insequeretur statim pluuia: eumque, quod aquas manaret, Manalem lapidem dixere. Festus. Fulgentius Placides de locis obscuris. Labeo, inquit, qui disciplinas Etruscas Tagetis, & Bacchetidis xv. voluminibus explanauit, ita ait, Fibra iecoris landaracæ coloris si fluat, manales tū vertere est opus petras, i. quas antiqui solebāt in modum Cylindrorum per limites trahere pro cōmutanda pluuia inopia. Mānobarbulus, Teli genus simile plumbei pilæ, quo vrcentes milites ipsi Manobarbuli dicti sunt. Hi postea à Maximiano Cæsare, quod se fortiter in Illyrio gessissent. Iouiniani, & Herculani dicti sunt. Siphontinus putat esse vocabulum peregrinum. Vide Martiobarbulus.

Manon, ἡ μάνα Spongiæ genus minus spissum, & mollius, ἡ μάνα ἡ μάνα hoc est, à raritate appellatum. Plin. lib. 9. cap. 45. Spongiarum tria genera accepimus: spissum, prædurum & asperum, triagos id vocatur: minus spissum & mollius, Manon: tenue densumque, ex quo penicillis Achilleum.

Manopera, manus opera, Germ. handleistung.

Manos, mannos, monos, monilis genus. Poll. Tiraq.

Manferes, illegitimi de scorto nati, aut ex virgine viduæ nobili, patre verò ignobili. L. I.

Mānsifsterna, Aquæ vna, id est vreoilus, ἡ μάνα Plaut. in Bacchid. Effer mansifsternam cum aqua foras vox est spuria licet in Onomast. quoque sit Mansifsterna, ἡ μάνα, vide Masifsterna.

Manstutor. Plaut. Truc. sc. 4. a. 4. Video eum, qui manstutorem med adoptauit bonis. Med, inquit Turnebus, ibi pro me scibe adum est, vt hiatus obstruatur, qui verum violaret. Ibi, vt manceps est, qui manu capit: ita manstutor, qui manu tuetur & tenet, quique possidet. Meurs. legit manstutorem. Acidalius, qui mensis tutorem, & r. suis in omnibus libb. veteribus esse ait. Sed quomodo de fœmina; Verbalia in or, veteribus erant communia.

Manfucius, Festus: Manfucium edacem, à mandendo scilicet, aliter Manfucum.

MANSVETVS, a, um, Mitis, cicut, quasi manu assuetus, quod omnia quæ sunt natura fera, manuum permulsiōne mitescāt. ἡ μάνα ἡ μάνα ἡ μάνα ἡ μάνα ἡ μάνα. GALL. Doux & traitable, priuè & ap. riuo. ITAL. Mansueto, dolce, trattabile. GERM. Sanft / zam / geschlecht. HISP. Manso. ANGL. Mecke, tame, milde. ¶ Viig. 7. Æneid.

Ille manum patiens, mensaque assuetus herili.

Terent. in And. Hæc ego putabam esse omnia humani ingenij, Mansuetus animi officia. Cic. 3. Philipp. Illud quæro, cur tam subito mansuetus in senatu fuerit, quum in edictis tam fuisset ferus? Ouid. 3. Trist. Eleg. 6.

Numinus vt lasi fiat mansuetior ira.

Idem in Ibin.

Huic igitur meritas grates, ubicumque liebit;

Pro tam mansueti pectore semper agam.

Cic. 2. de Orat. In moribus suis eiga necessarios declarandis mansuetissimus. Festus, Mansuetus, neque misericordia mœstus, & neque crudelitate sæuus, sed modestia temperatus, Nequeo te interdictis facere mansuetam meis. Plaut. Asin. sc. 1. a. 3. Reddam te ex fera fame mansuetum (alias mansueten.) Ibid. sc. 2. a. 1. ¶ Bestiæ mansuetæ, etiam placidæ, & cicutres dicuntur. Plin. trifariam diuidit animantia, in placida, fera, & inter hæc media. Nam hirundines, apes, delphini, nec placida sunt, nec fera, sed mediæ inter vtique nature.

Mānsuetē, aduerb. Placidè, clementer. ἡ μάνα GALL. Doucement, paisiblement.

ment. ITAL. Dolemente. GERM. Gütlich / sensflich / lieblich. HISP. Dulce y mansuante. ANGL. Meekelie, gentlie. Cic. pro Marcel. At vtd quum aliquid clementer, mansuetè, iuste, moderatè, sapienter factum, in iacundia præferim, quæ est inimica consilio, & in victoria, quæ matura insolens & superba est, aut audimus, aut legimus, quo studio incendimur, vt eos sæpè quos nunquam vidimus, diligamus.

Mansuetudo, mansuetudinis, Lenitas, clementia, facilitas, & vt inquit Speùsippus, constantia animæ aduersus iræ impetum immobilis. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Douceur, humanité, priuauté. ITAL. Mansuetudine, humanità. GERM. Sanftmut. HISP. Mansedumbre. ANGL. Meekness. Cic. 1. Offic. Quid ad hanc mansuetudinem addi potest, cum, qui cum bellum geras, tam molli nomine appellari?

Mansuetudo, is Mansuetum reddo, domo, cicuro. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Appriuiser, adoucir, domter. ITAL. Domesticare, fãr mansuetu. GERM. Sam machen / zãmmen. HISP. Amanjar. ANGL. To mak to tame. Plin. lib. 8. c. 16. Pimus autem hominum leonem manu tractare ausus, & ostendere mansuetum. Liu. lib. 3. ab Vrbe. Paulatim permulcendo, tractandoque mansuefecerant plebem. Cic. 1. Tusc. A quibus mansueti, & exculti, à necessariis artificijs ad elegantiora defluximus. ¶ Mansuetum. Cæsar. multaque erant intra eum locum mansueti, quibus interim iumenta pascerentur, id est, vt ipse dicit, inter manitiones sata. Budæus.

Mansuetio, Mansuetus fio, mansueco, cicuro. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Appriuiser. ITAL. Mitigarfi, diuenir mansuetu. GERM. Sam werden. HISP. Ser amansado. ANGL. To tame meeke or tame. Cic. 6. bell. Gall. Sed assuescere ad homines, & mansuefieri, ne paruuli quidem excepti possunt.

Mansuetus, etis, Antiqui decebant pro mansuetu. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Doux, traitable, priuè, appriuisé. ITAL. Mansuetu. GERM. Sanft oder sensfmitig, zam. HISP. Manso, amansado. ANGL. Meeke, gentlie. Plaut. Asin. (sc. 2. a. 1.) Reddam ego te ex ferã fame mansuetam. Accius Meleagro, Nunc me matrem mansues misericordia capsit. Non. c. 8. var. Leonem adeo fecerunt mansuetem, vt maeta retur manibus.

Mansuetio, is, Mansuetus fio, mitefco. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Diuenir doux & priuè, & s' adoucir & appriuiser. ITAL. Diuenir domestico, lasciar la saluatichezza. GERM. Sam werden / sensf oder mild werden. HISP. Amanjarse, ser amansado. ANGL. To waxe meeke. Colum. lib. 7. Namper hæc blandimenta triuo ferã mansuefcunt. Virg. 4. Georg. Nesciaque humanis precibus mansuescere corda. Idem 2. Georg. Tellus mansuescit arando. Varro lib. 1. de re rust. pro mansuetudo vsus est. Sic ex animalibus, quum propter eandem utilitatem, quæ possent syluestria deprehenderent, ac concluderent & mansuefcerent. Fortasse legendum mansuefcerent.

Mansuetarij, qui feras mansuefcunt. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Appriuisers, qui appriuisent les bestes sauages. ITAL. Coloro che domesticano le fiere. GERM. Thierzãmmen. HISP. Los que amansan ò doman animales brauos. ANGL. Whichtameth woild beastes. Lampridius in Helioab. Habuit leones, & leopardos, quos edoctos per mansuetos, subito ad secundam mensam iubebat accumbere. Iul. Firmius lib. 8. Matheseos, Septentrione oriente nati, erunt mansuetarij ferarum.

Mansus (ait Cuiac. in lib. 1. feud. tit. 1.) est fundus, vnde quis se & familiam suam tueri satis commodè potest, & præterea vectigal, siue census domino referre, & quod veteres dixere, hæredium.

Manta, mane. Non. Plaut.

Mantalus, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Phrygiæ oppidum, ita dictum à Mantalo conditore: Gentile Mantalenus, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Steph.

Mantã è, veteres pro manere vsurpabant, teste Nonio, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Plaut. in Pseud. At dabit, parabit aliquid hos dies, manta modò. Cæcilius Hypobraslaris, apud Nonium. In vultu eodem, in eadẽ manta malicia. Plaut. Pseud. — nos herus apud ædem Veneris manter.

Mantelium, mantelis, & Mantelium, mantelij, & Mantele, mantelis, composita dictio ex Manus, & tela, idem quod mantile, linteolum quo manus tergere solemus. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Seruiette ou toinaille a mains, ou nappe. ITAL. Mantile, touaglia. GERM. Ein handzwechel, tischezwechel. HISP. Pantiçuelo de manos ò toinalla. ANGL. A table naphing, a towel. Ouid. lib. 3. Fastorum. Dixerat ad dextram villis mantelo solutis. Martial. lib. 12. Mantelo è mensa sustulit Hermogenes. Aliqui hoc in loco legunt Mantile: quod tamen in idem recidit, vt suo loco dicemus. ¶ Mantelia, seu Mantela accipiuntur etiam pro penulæ genere, quo se, vt lorica milites, solent munire: siue pro thorace, quo pectus armatur. Græci hanc ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* vocant, vt Suidas ait. Plin. lib. 7. c. 2. Ossibus humanorum caput bibere, cutibusque cum capillo pro mantelibus ante pectora vti. ¶ Ponitur metaphoricè, pro tegmine quolibet, siue velamento in quo fraudis aliquid & fallaciæ lateat. Plaut. in Capt. sc. 3. a. 3. Nec mendacijs subdolis mihi vsquam mantelium est meis. Ponitur ibi pro pallio, latebra, aut quouis alio tegmine, quo dolus regi possit.

Mantis, mantis, Latine, vates, diuinus. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Denin, forcier. ITAL. Induino. GERM. Ein weissager, oder warsager. HISP. Aduino ò aduina. ANGL. A diuiner or soothsayer. Cic. 1. de diuin. Nam Athenienses omnibus semper publicis consilijs diuinos quosdam sacerdotes, quos mantes vocant, adhibuerunt.

Manteum, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Loc. oraculis dicatus. Cic. lib. 2. de finib. Vt quasi de manteo promanant medicamenta illa Epicurea, dolor si grauis, breuis: si longus, leuis. Vetera exemplaria habent. De narthecio. Plin. lib. 5. cap. 29. Ab Epheso manteum aliud colophonum.

Mantice, mantices, Diuinitio. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. L'art & science de diuiner. ITAL. L'arte d'indouinare. GERM. Die kunst des weisfagers. HISP. Arte para aduinar. ANGL. The art of sooth saying or telling of things

to come. Cic. 1. de nat. deor. Sequitur ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* vestra quæ Latine Diuinitio dicitur.

Mantia, a, Diuinitio, vaticinium. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Diuination. ITAL. Diuinatione, proferia. GERM. Weissagung. HISP. Diuination. ANGL. Diuination, sooth saying. A mantia per compositionem fiunt Neciomantia, Hydromantia, Pyromantia, & alia huiusmodi, quorum penultima producitur. Vide supra in dictione Magia.

Mantivæa, vicus Arcadiæ, Gentile mantivæus.

MANTICIA, a, Casaubono est vox peregrina, notans balneum, aut zonomam, quæ veteribus instar peræ fuit. Possit deduci à manu, sicut mantissa & mantellum. Perula viatoria, qua scilicet iter facientes viaticum, aliave necessaria circumferunt. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Bourse ou gibbeciere, besace ou bissac. ITAL. Bisaccia. GERM. Ein woadsack / ein sack in etchen einer alle ding thut wann einer ober feld reist. HISP. Las argucias, ò alforjas, ò mochilla. ANGL. A bagge of leater, purse or pouche. Finxit Æsopus mortales singulos binas habere manticas, quarum altera ante pectus, altera a tergo propenderet: sed in priorem aliena vitia conicere, in posteriorem sua. Hinc ortum est prouerbijs, homines non videre quod in tergo manticæ est, hoc est, quum aliena vitia acutissimè videant, in suis prius cæcutire. Catul. ad Varrum. Sed non videmus, mantica quod in tergo est.

Mantilia, pro parua mantica, in qua (vt ait Festus) pecunias suas tenuiores solent recondere, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah*.

Mantiliaria, dicuntur ea quæ in frequenti vsu habentur, & quasi manu tractantur. Frequens enim ad manus tergendas vsus fuit mantiliarum: vnde hæc trahitur similitudo. Festus.

Manticularius, dicitur fur, qui inferens se confert multitudini, marsupia aut lecat, aut artificio doloso aperit, & euacuat, ablata pecunia. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Coupebourse. ITAL. Tagliaborsa. GERM. Ein sectelraumer / em sectel abthneider. HISP. Ladron, cortabolsas. ANGL. A purse cutter. Dictum à manticularis, in quibus tenuiores, teste Festo, pecuniam recondant. Non reperit ieuifor hanc authoritatem in festo.

Manticulario, Astus & fraus, furtum, incisio loculorum, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah*.

Manticularis, aris, est, auctore Festo, furandi gratia manticularis arte. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Desrober. ITAL. Far l'arte del furbo, vecellare à borsa, mariolare, rubbare. GERM. Einem zum sectel greiffen darauff yu stalen. HISP. Robar. ANGL. To steal, to pike a purse. Inde ponitur, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* aliquid dolose ago, Pacuu. Ad manticularium astu aggreditur. Hoc verbo etiam vsus est Plaut. in Capt. sc. 1. a. 4. Sume, posce, prome quidlibet facio cellarium. Nam heic nisi manticularius probe hæc fuisset, petito, Æternum tibi dapinato victum, si vera autumas.

Mantichora, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Bestia in India quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem vnã cum corpore leonino habet, humanas carnes maximè affectans. Plin. lib. 8. c. 21. De mantichora sic scribit Ælian. lib. 7. c. 2. Apud Indos (inquit) nascitur immenso robore animal, cui Indorum lingua mantichora nomen est, magnitudine maximi leonis, colore rubrum, canis modo villosum, facie eadem propè quæ hominis, dentium triplici vtrinque ordine acutissimorum, caninis maiorum, auribus hominis similibus, nisi quod hæc & grandiores & villosiores sint: oculis cæcis, & his non dissimilibus hominis: pedibus & vnguibus iisdem, qui leonis. Summa cauda illi scorpionis modo terreni, aculeo plus quam cubitali armata: reliquum caudæ vtrinque aculeis cuspidatum est: quos, tanquam tela, siquis insequatur, eminus iaculatur. Humanis caribus maximè delectatur: quocirca complures homines interficit: nec singulos dumtaxat homines inuadit, sed plures collectos solum interimunt. Ideo indicè mantichora appellatur, quod bestia sit hominum conficientissima, ex rebus quas gerit, nomen trahens. Vide plura apud Ælianum loco iam indicato.

Mantile, is, generis neutri. mantelum, linteolum ad detergendas manus factum. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Seruiette ou toinaille à mains, nappe. ITAL. Mantile, touaglia. GERM. Ein handzwechel / tischzwechel. HISP. Pantiçuelo de manos, toinalla. ANGL. A seruiette a to well. Virg. 4. Georg. ———— consiçque ferunt mantilia villis. Seruius inquit, maiores mappas villos habuisse. Epigramma est apud Mart. alem lib. 14. de mantili, siue Gausapa villosa. Nobilius villosa te, gant tibi linteã citrum, Oribus in nostris circulus esse potest. Plin. lib. 7. cap. 2. Cutibusque cum capillo pro mantilibus ante pectora vti. Quo tamen in loco, in plerisque Plinij codicibus mantelibus legitur per secundam vocalem in antepenultima.

Mantineia, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* vrbs Arcadiæ, quæ postea Antigoniam dicta fuit, in adulationem Antigoni eius, qui Philippo Persæ patri curator regni fuit. Sed postea Hadriani Imperatoris iussu rursus mantinea fuit appellata.

Mantineus, a, um: vt, Prælium mantineum, quod inter Thebanos & Lacedæmonios eorumque socios apud mantineam contigit: in quo Epaminondas Thebanorum dux victoria iam propemodum potitus cecidit. Vide Xenoph. de rebus Græcorum lib. vlt. & Plutarch. in vita Epaminonda.

Mantis, Diuinus, vel vates. Vide post Mantelium.

Mantissa, Linguz Tusca, auctore Festo, dicitur additamentum rei, quæ venditur, id est, paucillum illud quod adicitur ponderi: ita dictum quod de manu addatur. ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* GALL. Addition au poids. ITAL. Giun-ta. GERM. Ein zugab das man in einem kausf gibet. HISP. Anadidura al peso justo. ANGL. An addition to that which is sold. Lucilius, Mantissa obsonia vincit.

Mantius, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Melampi filius ex Iphianassa filia Præti & pater Polyphidei, & Cliti, Homer. lib. 15. Odyss.

Manto, as, are, pro mansito. Plaut. Most. sc. 2. a. 1. Vsque dum mantant, domum parietes ruunt. Ita etiam Cæcilius.

Mantò, huius Mantus, ξ מַנְשׁוּעַתוּד *manaw'ah. m'as'ah* Mulier fatidica fuit Tiresiæ Thebanorum vatis filia. Quæ quum post patris obitum Creontis, & Thesi tyrannidem fugeret, primùm in Asiam venit; vbi Apollinis Clarij templum condidit, deinde etiam in Italiam, vbi ex Tiberi fluuio (vt poetæ fabulantur) vel ex Tyberino rege Ocnum peperit; qui postea ad Padum fluvium urbem condidit, quam à nomine matris Mantuam appellauit.

MANTVĀ, *μαγνύα*, *μαγνύα*. Stephano, vulgò *Mantoua*. Vrbs est clarissima ab Ocho filio Tyberis, & mantus Tithia Thebani vatis filia ad Padum condita, & à nomine matris eius Mantua appellata. Vnde Virg. *lib. 10*. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tulci filius amnis. Qui muros, matrisque dedit tibi Mantua nomen. Poëtarum clarissimo illustrissimoque Virgilio Marone gloriatur Mantua, cuius felix ingenium tam omnes effere debent, quam imitari nulli possunt.

Mantuanus, a, um, *μαγνύανος*, *μαγνύανος*, à Mantua deductum nomen, vnde Mantuanus Homerus, Virgilius dictus est. Fama mantuana, *Star. 4. Sylua*.

Manuelis, *chylmys*. Casaub.

Mantum. *Idid. lib. 19. c. 2. 4*. Mantum Hispani vocant, quod manus tegat tantum. Est enim breue amictum.

Manubia, & Manubrium, vide post *Manus*.

Manum, dicitur clauum, Manè, post tenebras dici pars prima. Nonius.

Manus, a, um, bonus. Quia immanis est inclemens: manus fuerit bonus, & clemens.

MANVS, us, à manando dicta est, quod ex brachiis manat, vel quod ex ea manent digitus *ἡ γὰρ ἰσθμὸς γαίης* GALL. *Main*. ITAL. & HISP. *Mano*. GERM. *Ein hand*. ANGL. *The hand*. Ouid. *Epist. 17*.

Iam tibi formosam porriget illa manum.

Catull. *Berecynthia*,

Niueus citata cepit manibus leue tympanum.

Virg. *1. Æneid*,

Tendentemque manus Priamum conspexit inermes.

Finem non operiri, sed manu facere. (i. vim vitæ suæ adferre.) Senec.

Epist. 59. Manu sua finem vitæ fecit. *Idem cap. 19. de vita beata*. Manu

facere obitatem, i. scribendo exheredare. *Idem c. 19. de cons. ad Ma. 1*.

Manus nostræ oculatæ sunt. Plaut. *Asin. sc. 7. a. 1*. Talos poscit in manum, *Idem Curt. c. 3. a. 2*. Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum. *Idem Asin. sc. 3. a. 1*. Si stimulum cepero in manum, *Idem*

Aul. prolog. Manus leuis artificis. (i. docta & facilis.) *Martial Epigr. 52. lib. 6*. In auro nihil præter manus pretium indetrimenti fit. *Liu. lib. 4. d. 4*. Manus solent ad id decurrere quod dolet. *Senec. c. 17. de consol. ad Helu*. Da mihi optima manum femina salutantis. Plaut. *Aul. sc. 3. a. 1*.

Vbi manum iniicit benignè. *Ibid. sc. 4. a. 1*. Impuris illis omnibus adij manum. *Ibid. sc. 5. a. 2*. Manu salutem mittunt benevolentibus. *Idem Pseud. sc. 2. a. 4*. Cedo manum in salutando. *Idem Capt. sc. 1. a. 4. & Curt. sc. 3. a. 2. & Pseud. sc. 5. a. 4*. Manum osculabantur veteres. *Suet. in Tib. c. 72*. Manus Lauabant post epulas: *Senec. Epist. 89*.

Tutius est sicis contendere verbis.

Quam pugnare manu.

Ouid. *13. Metam.* Crepabunt manu malæ tibi. Plaut. *Mil. sc. 5. a. 1*.

Quamvis manus ultima cepto Desiuit.

Ouid. *Eleg. 1. lib. 3. Trist.* Manus demens studiis irata, *Idem Eleg. 1. lib. 4*.

Manum commodare (ad necem.) *Velleius*. Manu reddere. (i. Manu propria.) *Suet. in Tib. c. 34*. Manus summa operibus excolendi defuit: *Quintil.*

Quædam ingenia manu, vt aiunt, facienda sunt. *Senec. Epist. 53*. In maledicto plus iniuriæ, quam in manu. *Quintil.* Manu prima deformatum Marmor. *Idem*, Manu serenus. *Gell. c. 8. lib. 4*. Non subducta ceruice, nec manibus oppositis recipere ferrum. *Senec. c. 11. de tranq.* In manibus victoria. *Liu. lib. 5. d. 4*. Manus penulis continere. *Suet. in Galba, c. 16*. Manu præptus, vide *Promptus*. *Idem*, A manu seruus. *Idem in Cas. c. 74*. *Idem*. Manus remittere. *Quitter la main*. in ludo. *Idem in August. c. 71*. Plena manu. *Senec. Epist. 33*. hoc est, ampliter, copiose, prolixè, inimicèque malignè. *Cic. Attic. lib. 2*. At herclè alter tuus familiaris Hortensius, quam plena manu, quam ingenuè, quam ornate nostras laudes in astra sustulit. Manu breui, *Vlpianus l. 43. §. 1. ff. de iur. dor.* eleganter posuit pro directo, & sine ambagibus. *Quoties*, inquit, extraneus accepto fert debitori dotis constituendæ causa, siquidem nuptiæ infecuræ non fuerint, liberatio non sequitur: nisi fortè sic accepto tulit, vt velit mulieri in totum donatum: tunc enim credendum est breui manu acceptum à muliere & marito datum, id est, quasi mulier non per acceptationem & circuitionem illam, sed directò per manum ipsius creditoris, pecuniam accepisset, & marito dedisset. Contra, Manu longa lauolenus figurata locutione dixit, pro flexuosè & obliquè *l. 79. ff. de solut.* Ex *Hotomano*, Manufactus, *ἡ ἀπομιμήσις*, vna dictione, siue duabus. X. Naturalis. *Celsus*. Naturales, vel manu factæ natationes *Cic. 3. de finib.* Quid enim aut in natura, qua nihil est aptius, nihil descriptius: aut in operibus manufactis tam compositis, tamq; compactum, & coagmentatum inueniri potest? Manus præterea instrumentum, & telum nauale dicitur, quo naues harpagonibus rapræ tenentur: à manus humanæ similitudine. *Plin. lib. 7. c. 56*. Anacharsis harpagonas manus Pericæ Atheniensis inuenit. Item Manus, multitudo vocatur, vel exercitus. *Virg. 6. Æneid*.

Hic manus ob patriam pugnando vulnera passi.

Idem 6. Æneid.

Iuuenum manus emicat ardens

Littus in Hesperium.

Manus hæc Ciceronem insequatur, (i. turba, natio.) *Quintil.* Mota manus procerum est. i. multitudo. *Ouid. 13. Met.* Denique vt voluimus, nostra superat manus, (i. exercitus.) *Plaut. Amph.* Sic manus clientum. *Suet. in Tib. c. 1*. Manus equitum. *Idem in Cas. c. 14*. Manu facta irumpere. *Cæ. lib. 3. bell. ciu.*

Sic sit tibi serua manus.

(i. turba ancillarum.) *Ouid. lib. 5. Fast.* Accipitur etiam Manus pro potestate: vt quum dicimus, rem aliquam in manu nostra esse sitam, quod Græci dicunt, *ἡ ἐν τῇ χειρὶ ἐστίν*. *Lucanus lib. 1*.

In manibus vestris, quantum sit Casar, habetis.

Salust. in Iugurth. 60. neque mihi in manu fuit, Iugurtha qualis foret. Hinc mulieres in manu conuenire dicebantur, quum per coemptionem matres-familias factæ essent: de qua re *Boëtius in Topic.* & *Vlp. in Institur.* In manu mancipioque (viri) esse matrimonii causa. *Gell. c. 3. lib. 4*. Quia tibi in manu est quod credas. At ego quod dicam mea in manu est, id est, liberum, arbitrium. *Plaut. Mæc. sc. 2. a. 1*. Quibus est caris in manu (i. in potestate.) *Idem Prolog. Amph.* *Idem* est

Calpurni Par. 11.

in manu. *Ibid. sc. 1. a. 2*. Cui plus in manu sit, quam tibi, (i. potestatem maiorem habet dandæ pecuniæ.) *Idem Asin. sc. 1. a. 1*. In manu & tutela. *Liuus*. Manumittere, Est de seruo liberum facere, libertatem dare, *ἡ ἀφίση*. *Cic. pro Calio*, ad sunt serui ex cognato: un sententia manumissi. Manumissus, liberatus à potestate domini. *ἡ ἀφίση*, *ἡ ἀφίση*. Nam quandiu quis in seruitute est, manui, hoc est, potestati subditus est. Interdum verbum hoc diuiditur, dicimurque. Mittere manu, vel emitte manu. *Plaut. in Aul.* Igitur orabo, vt manu me mittat. Frequentius coniunctio scribitur. Alienus manumittitis, alienisque imperatis. *Idem Curt. sc. 2. a. 4*. Ibo igitur, orabo vt manu me mittat, (quia aurum reperi.) *Idem Aul. sc. 1. a. 5*. Volo me emitte manu. *Ibid.* Et *Capt. sc. 3. a. 2*. Dicitur & manu emitte. *Liu. l. 4. d. 3*. Et manu emissus, vide *Emissus*. Hinc Manumissio, quæ est datio libertatis. *Cic. pro Calio*. Sed scite cupio, quid habeat argumenti ista manumissio. Erat autem mos in manumissione, vt dominus caput, aut aliud membrum serui tenens, diceret, Hunc hominem liberum esse volo, & mittebat eum è manu. Inde manumissio dicta est, & manumissus, à potestate liberatus, Manumissioni vacaturus tribunal conscendit. *Suet. in Galba cap. 10*.

Item Manus capitur pro proboscide elephantis, quod ea in decerpendo pabulo pro manu vtatur elephatus. *Curt. lib. 4. de elephato loquens*. Præcipue terribilis illa facies erat, quum manu arma, virosque corripent, & super se regentibus traderent. *Idem de eodem*, Copidas vocabant gladios leuiter curuatos, falcibus similes, quibus appebant beluarum manus. Nonnunquam pro scriptura manuum. *Quint. lib. 1. de Orthographia*, *Causa*, *Callus*, *Cicero* & *Virgilius* scripserunt: sic manus eorum docent. *Cic. ad Attic. lib. 4*. Occupationum mearum, vel hoc signum erit, quod epistola librarij manu est. *Ibid. lib. 11*. Quibus tibi videbitur, velim des litteras nomine meo: nosti familiares, signum requirerent, & manum: dices iis, me propter custodias ea vitale. *Budæus*.

Manus in ludo dicitur, id quod sibi tollit qui proiecit Venerem. *Augustus* in quadam Epist. quam recitat *Sue. c. 71. in Augusto*. Ego petidi viginti millia nummum meo nomine: sed quum effusè in lusu liberalis fuisset, vt soleo plerumque. Nam si, quas manus remisit cuique, exegisset, ac retinuissem, quod etique donauit, vicissem vel 2. millia.

Manum conferere, est prælium incipere, & comminus pugnare, *ἡ ἀφίση*, *ἡ ἀφίση*. Propriè tamen Manum conferere, nihil aliud est, quam manus coniungere. Apud Iuriconsultos autem Manum conferere dicebantur litigantes, quum in agrum, aut aliam rem, de qua lis erat, profecti, præsertim Prætoris rem litigiosam manu apprehendebant iusque suum in re præsertim vindicabant. Postea tamen propagatis Italia finibus, Prætoribusque aliis negotiis occupatis: placuit vt litigantes, sine Prætoris in agrum proficere, glebamque inde in ius ad prætoris deferrent, & in ea, tanquam in toto agro, vindicarent, aduersarijque ex iure manu confertum ad Prætoris vocarent. Vide ea quæ de hoc annotauimus in verbo *Confero*. Vtus autem obtinuit, vt verbo ad rem militarem translato, Manum conferere, pro pugnare, inire prælium, cum hostibus signa conferre, dimicare, certare diceretur. Manu salutem querere. *Salust. Iugurth. 84*. Aulo omnes infestis, ac maxime qui bello sæpe præclari fuerunt, quod armatus dedecore potius, quam manu salutem quæserit. Malum obiectum mala manu. *Plaut. in Amphitr.* Nescio quid autem mali est, mala obiectum manu, id est, nescio quis veneficus eius mentem incantauit. Manu autem dixit, quia non verbis solum fascinant, sed etiam venenis manus opera adhibitis. *Virg. in Æneid*.

Spargere qui somnos cantuque manuque solebat.

Manibus prælium facere, est manus conferere. *Salust. in Iugurtha*, Romani pro ingenio quisque, pars eminus glâde, aut lapidibus pugnare: alij succedere, ac modò murum suffodere, modò scalis aggre, cupere manibus prælium facere. Manu docere, est aperte docere. *Cic. 1. de nat. deor.* Epicurus autem res occultas, & penitus abditas non modò viderat animo, sed etiam sic tractauit, vt manu doceat nos, eam esse vim & naturam deorum. Primas & secundas manus, apud *Quintil. l. 5*. *Hermolaus* vocari posse ait, quando fessis recentes succedunt sed tamen potius iustus significari videntur, vt ait *Budæus*. Inter manus arripere aliquem, est collaris simul manibus aliquem sublimem ferre. *Plaut. in Most.* Arripere hunc intro actutum inter manus. Inter manus aliquid esse dicitur per translationem, pro in potestate esse. *Virg.*

Ante oculos, interque manus sunt omnia vestras.

Verfari inter manus, est in usu esse. In manum dare. *Terent. in Phorm.* Eho dic quid velis dari tibi in manu, vt herus desistat litibus? Vbi *Donatus*, Datur ei in manum, qui separatim accipit, sine arbitris, aut interprete: vt præuaricator, aut iudex corruptus. *Plaut.* Si mihi datur duo talenta argenti numerata in manum. Sic in manum latio apud *Cic. in Philipp.* id est, captura & turpis laigitionis sordes. Sub manu esse, id est, ad latus expeditum, promptumque in usum, siue esse in promptu, & in proximo. In manus sumere librum, pro eo quod est librum legere. *Quintil. & Cic.* Esse in manibus liber dicitur, qui editus est, & legitur. Manus remittere in alex ludo, est collusori iactum condonare, quem sua quisque manu damnatum iccit. Manu capere, bello querere. *Salust.* Populus Romanus quascunque vires, & agros manu & ceperat, Regi donat. Succedere sub manus, est aliquid bene, & ad optatum contingere. Rem ad manus venire, est etiam ad contentionem & pugnam venire. Venire ad manum, i. ad curationem quæ manu chirurgici fit, non autem medicamentis. *Cels. lib. 8. c. 4*. Tum demum ad manum scalpiumque veniendum est, i. *ἡ ἐν τῇ χειρὶ ἐστίν*.

Per manus tradere, de manu in manum, quo vtitur *Cic. ad Casarem lib. 7*. Totum denique hominem tibi trado de manu, vt dicitur, in manum tuam istam. Per manus tradita disciplina, vel res gesta dicitur, quæ non monumentis litterarum, sed verbo tantum traditur, & maioribus ad posteros sine litteris transmittitur, quemadmodum sacrorum mysteria olim tradi solebant. Præ manibus, pro, in manibus, vel inter manus. *Plaut. in Bacch.* Reddi pati omne autem, quod mihi fuit præ manibus. Præ manu dare, est quod vulgò dicitur, Ante omnia, vel ante manum dare, Gallico sermone, *Auancer*. Quam leuissima manu tenet scalpellus debet, inquit *Celsus lib. 7. c. 19*. id est, maxime suspensa, vt attingat, non imprimat. *lib. 8. c. 2*. dicit, Suspendenda magis manus. Tollere manus, Modus est loquendi, quo signum iugitæ

significamus. Cic. *Caf.* Sustulimus manus, & ego, & Baldus: tanta fuit
 oportunitas, &c. ¶ Tendere manus, est petentis auxilium, vel miseri-
 cordiam implorantis signum. Idē lib. 3. *bell. Gall.* Hedui manus tendere,
 deditonem significare. ¶ Plus est illi in manu, quam tibi, id est, ditior
 est te. ¶ Nihil illi est in manu, id est, nihil habet. Habere enim in ma-
 nibus dicuntur, qui aliquid possident, & diuites sunt. ¶ Manus tua hæc
 est. Hoc est hi fauēt tibi, & te iuant. ¶ Manus vetant prius, quam pe-
 nes sese habeant, quicquam credere. Plaut. *in Truc.* id est, nihil credam te
 datum, nisi prius numeraueris. ¶ Manus multas poscit hoc opus. Plin.
in Ep. 158. id est, hoc opus est multi laboris. ¶ Manus oculatæ dicuntur
 à Plaut. *in Asin.* quæ re ipsa aliquid volunt exhiberi, nō oratione pro-
 mitti. Semper (inquit) oculatæ nostræ sunt manus: credunt quod vidēt.
 ¶ Manu fingere est artes, curaque formare, tractū à plastis, qui è molli
 luto manu imagines faciunt. ¶ Manum ferulæ subducere, est iā aliquo
 modo in litteris profecisse, & desinere in ludo litterario versari. Nam
 Grammatici solent puerorum manus ferula percutere. Iuven. *Sat.* 1. Et
 nos ego manū ferulæ subduximus. ¶ Manū de tabula tollere nescire,
 est in re aliqua conficienda nimis anxii esse. Tractum ab Apellis elo-
 gio de Protogene, quo dicebat illum manum de tabula tollere nesci-
 re. ¶ Manum non verterim, prouerbialis est Hyperbole, qua vitur,
 quoties nos rem aliquam sūlque deque ferre volumus significare, &
 de ea nos nihil esse sollicitos. ¶ Manum sub pallio habere dicuntur
 Rhetores, qui inter agēdum non commouentur. Nam bona pars actio-
 nis in manibus consistit. Quæ omnia vide latius in Adagijs Erasmi. ¶
 Manus iniectio, dicitur quoties nulla iudicis auctoritate expectata, rem
 nostram nobis vendicamus, ἄρην ἰπποδρόμῳ, de quo vide in *Inuicio.* ¶ Ma-
 nibus ac pedibus quicquam obire, id est, summa diligentia. Illis enim
 verbis extremum conatū significamus. πῶς ἴτι καὶ χερσὶ τὴν λαϊουργίαν. Te-
 rent. *in Andr.* Quem ego credo manibus pedibusque obnixè omnia
 facturum. ¶ Serui ad manum, vide *Ad præposit.* ¶ Ad manum. In
 promptu, in proximo, & parabile, ἀνεχέρον. Senec. Ad manum est quod
 fat est. Sub manum, i. promptè, Suet. *in Aug.* c. 49. Sub manu, quod
 aiunt, nascatur consilium. Senec. *Epist.* 71. Manu peccare, i. manu
 offendere, ferre, vt qui non iut a verba solum desipiunt, sed etiam
 manu peccant. Cels. *lib.* 3. c. 18. Ex his autem eos, qui intra verba
 desipiunt, aut leuiter etiam manu peccant, onerare asperio: iobis coë-
 ctionibus superuacuum est. Manus mortuæ, possessio immortalis, qua-
 lis est Ecclesiæ. L. I.

Mānicūla, maniculæ, diminut. Vide supra post *Manicon.*
 Mānicōlā, æ, diminut. item à manus. Parua manus. Vide suo loco
 supra.

Manua, manipuli. Lege, *Manipulus*, Hisp. *Manojo.*

Mānūālis, e, quod extensæ manus altitudinem habet, vel quod amplecti
 manu possumus. Plin. *lib.* 2. 4. c. 13. Ob id incipientibus hydropticis effi-
 cax, manualibus scapis eius in tribus heminis atque decoctis vsque ad
 tertias. ¶ Manualis fasciculus lini. ἡ δράγμα ὁ χειροπονηθῆναι, ὁ καὶ ἡ
 χειροπονηθῆναι. GALL. *Qu'on peut employer ou tenir à la main.* ITAL.
Quanto si può tenere in mano. GERM. Ein handvol, das man in einer
 hand fassen mag. HISP. *Cosa que se puede tener en la mano.* ANGL.
That may be comprehended in the hand. Apud Plin. *lib.* 19. c. 1. est, qui
 manus implet: nostræ verò ætatis medici Manipulum vocant. Ma-
 nuale quid sit, Martial. *Epigr.* 80. *lib.* 14.

Manualium candelabrum. L. gr. b.

Mānūārius, a, um, quod ad manum pertinet. ἡ χειροῖδός. GALL. *Appar-*
tenant à la main. ITAL. *Cio che appartiene à la mano.* GERM. Das zu
 der hand gehört. HISP. *Cosa perteneciente à la mano.* ANGL. *Belonging*
to the hand. vnde, *Æs manuarium*, quod manuum labore acquiritur.
 Gell. c. 13. *lib.* 18. Hoc ære quasi manuario collecto, crenula paraba-
 tur. Alij optimi Grammatici æs manuarium exponunt, æs in alea par-
 tum, quod in aleæ lusu manus dicuntur, ipsæ ludendi vices, & Gellius
 ab alea hoc caput sic exordiat: Saturnalibus Athenis alea quadam
 festiua & honesta luscabamus.

Manuaris substantiuum, pro fure. Et Manuari pro furari dixit Laberius
 apud Gellium c. 7. *lib.* 16.

Manulea, χειρία, manica. Gloss.

Mānūlēus, a, um, Manicatus. ἡ χειροῖδός. GALL. *Vestu d'un habillement*
ayant manches. ITAL. *Vestito di habito con maniche.* GERM. Das ermel
 hatt. HISP. *Vestido de vestidura con mangas.* ANGL. *Clothed with ar-*
ments that hath sleeves. Plaut. *in Pseudolo.* Manuleatam tunicam
 hominem habere addeceat, hoc est, tunicam manicas prolixiores ha-
 bentem. ¶ Manicatum, aut Manuleatum hominem dicimus, indutum
 tunicis manicatis. Suet. *in Calig.* c. 52. Gemmatasque indutus penulas,
 manuleatus in publicum processit.

Mānūlēā ius, qui vestimēta manicata conficiebat, ὁ χειροδότης χειρῶν
 ποιητής. Plaut. *in Aul.* Aut manulea ij aut myrobrechai ij.

Mānūbrīum, brij, à manu, Capulus cuiuscunque rei appellatur, quod
 manu teneatur. ἡ νῖσση, καὶ ἡ λαβὴ. GALL. *Manche.* ITAL. *Ma-*
nica. GERM. Ein hōfste, ein handhab. HISP. *Empuñadura, como de espaa-*
da. ANGL. *An handle, hilt, or haffe.* Plaut. *Aul.* Exemi tux manu ma-
 nubium. Plin. *lib.* 16. c. 43. Hyginus fieri iubet manubria rusticis, car-
 pinca, iligna, cerrea. Colum. *lib.* 11. *cap.* 2. Vel facta manubria aptare,
 quorum optima sunt lignea.

Mānūbrīolum, li, diminutiuum, Patuum manubrium. ἡ τὸ λαβῆον, τὸ κα-
 πῖον. GALL. *Petit manche.* ITAL. *Manchetto.* GERM. Ein hōfstein. HISP.
Pequeña empuñadura. ANGL. *A little haffe.* Cels. *lib.* 7. c. 7. Lini duo
 capita apprehendere, & per ea recto vngue, si qua parte oculo inhæret,
 manubriolo scalpelli diducere, donec ad angulum veniat.

Manubriatus, manubrio præditus Ammian. *lib.* 25. *Manubriatos cul-*
tros dicit.

Manubria, fulmen in lingua Hetrusca.

Mānūbrīa, arum, dictæ sunt, quod manu capiantur ab hostibus. ἡ ἰσ-
 χηλαὶ τῶν βαλῶν, λαβῶρα. GALL. *La despoille & le butin qu'on a gaigné*
sur les ennemis. ITAL. *Preda, botino.* GERM. Beut oder raub so dem feynd
 abstrungen ist. HISP. *Botin, el despojo de la caualgada.* ANGL. *Boetie or*
spoile of the enemies. Est enim præda ab hostibus capta. Alconius
 scribit, Manubias esse prædas Imperatorum pro portione de hostibus
 capta. Cic. 5. *Verr.* inuidiæ augendæ causâ, Manubias vocat signa &

tabulas quæ è Sicilia Verres, tanquam hostium spolia deportauerat.
 Nonne, (inquit) per se ipsum est, Verrem esse qui vestras villas suis ma-
 nubias onet. ¶ Spolia quoque quæ sita de hoste nobili per deditonem,
 manubias veteres dicebant, de quibus vt vellent constituerent. Gell.
 verò *lib.* 13. c. 23. quid præda à manubiis distet, his verbis declarat,
 Nam præda, inquit, dicuntur corpora ipsa rerum, quæ capta sunt: Ma-
 nubia appellatæ sunt pecunia, quæ à Quæstore ex venditione prædæ
 redactæ sunt. Dicit tamen quosdam non ignobiles scriptores, aut te-
 merè, aut incuriosè prædam pro manubiis, & manubias pro præda
 posuisse: sed quæ propriè locuti sunt, sicut Cic. *in Orat. de lege Agrar.*
 Manubias pecuniam dixisse. Quod inquit, ad quenque peruenit ex
 præda, ex manubiis, ex auro coronario. Quo in loco M. Tullius mani-
 festè distinguit Prædam à Manubiis: vt annotauit Nonius Marcellus:
 qui profus eadem de manubiis sentit, quæ Gellius Ex manubiis pec-
 unia illata aratio, Velleius. Ex manubiis inscriptio, Gell. c. 23. l. 13.
 Manubia de præda ciuili, Suet. *in Calig.* c. 41. ¶ Manubias facere, est,
 prædari. Cic. *in Verr.* Qui manubias sibi tantas ex L. Metelli manubiis
 fecit. ¶ Est quoque, vt iactus fulminum Manubia dicantur, καὶ οὐρα-
 νεβόλια. Senec. *lib.* 2. *quæst.* auctor est, Ioui tres manubias dari, quarum
 prima monet, secunda prodest, tertia adhibitis consilio diis emittitur.
 ¶ Manubia præda, quæ manu capta est. Gloss.

Mānūbrīālis, e, quod ad manubias pertinet. ἡ δὴ τὸ λαβῆον χειρῶν
 GALL. *Du butin.* ITAL. *Di botino.* GERM. Das zu der beut oder dem
 raub gehört. HISP. *Cosa de botin.* ANGL. *Belonging to bootie.* vt, ma-
 nubialis pecunia, quæ ex venditione manubiarum contracta est. Suet.
in August. Quo autem facilius vndique vrbis adiretur desumpta sibi
 Flaminia via Arimino tenus munienda, reliquas triumphalibus vrbis
 ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

Manubiare, vigilare, pernoctare. Gloss. Isid. An fortè *manicare* scri-
 psit.

Mānūbrīātus, adiect. manubiarum particeps. Plaut. *in Trucul.* Amicus
 mihi esto manubiatus. Turnebus exponit, qui manubias afficit & spo-
 lia; amicus fructuosus. Alciat. legit *manubriarius*, tanquam sit fa-
 cilis, promptus, quo quis seu manubrio vitur.

Manubla iteratio doctrinæ, Gloss. Isid. *manubla*; vt sit similitudo à
 manubia fulminis teritorati.

Manualis sporta. Legendum *manualis sporta*. Cassianus Coll. 19. cap. 4.
Septem paxamatorum peria sequestratim in prochero, id est amanuensi
sporta die sabbati reponuntur.

Manucodiata, quam paradisum, vel paradisi ænem, & apodem iudicam
 appellat Gesnerus, in molucris insulis, mortua intacta aut mati col-
 ligitur: quæ viuens nunquam videri solet, quoniam pedibus careat,
 caudaque & alis in orbem extensis sponte sustineatur.

Manumitto, & manumissio, vide *Manus*.

Mānūōr, aris, manu aufero, furor, καλεῖται. Accius, manuatus vestem
 amicæ, Laberius apud Gellium c. 7. *lib.* 16.

Manupletium, χειροπονηθῆναι. Gloss. manipulus, fasciculus manum im-
 plens.

Mānūprētium, dictio composita, Merces pro opera manus, Cic. *in Pison.*
 Quum verò ista tibi prouincia manupretium fuerit non euerisæ per te,
 sed perditæ ciuitatis. Da mihi inures. M. fiat. Cedo aurum, ego ma-
 nupretium dabo. Plaut. *Men.* sc. 3. a. 3.

Manutergium. Isid. *lib.* 17. c. 26. Facitergium, à tergenlo faciem, vel ma-
 nus vocatur.

Manutius, magnas manus habens. Gloss. Isid. in vet. vocab. est, manu-
 tus, a, um.

Māpālā, orum, χερσὶν νεόθ. καλοῦσιν, οὐκ ἀγ. GALL. *Lo-*
gettes, maisonnettes à la mode des Perses. ITAL. *Capane.* GERM. Hütten/
 bitten heuße. HISP. *Majadas como de ganado, cabanas.* ANGL. *Cottages*
bulded round lyk ouens. Panica lingua, agrestes casæ dicuntur, auctore
 Festo, in quibus quia nihil est secreti, solet id vocabulum solutè vi-
 uentibus obici. Seneca. Ego P. C. interrogare vobis permiseram, vos
 mera mapalia fecistis, i. vos dissoluti fuistis, & à disciplina recessistis,
 inconditèque & perturbatè omnia egistis. Sunt autem quasi rotundæ
 cortes, vt inquit Cato *lib.* 4. *orig.* Liu. 9. *bell. Pun.* Familia aliquot cum
 mapalibus, pecoribusque suis (ca pecunia illis est) profecuti sunt re-
 gem. ¶ mapalia, inquit Seruius, idem significat quod magalia, hoc
 est, Afrorum casæ: sed magalia, ma producit, mapalia verò cortipit.
 Virg. 3. *Georg.*

Et variis habitata mapalia testis.

Item 4. *Æneid.*

Vt primum alacris tetigit magalia plantis.

Māpālā, μαπαλα, Sarmatiæ Asiaticæ vrbis, auctore Ptolem. *lib.* 5. c. 9. Vul-
 gò *Copa.*

MAPPĀ, æ, Linteum quo mensa sternitur, aut certè qua manuum sordes
 in mensa abstergimus. ἡ ὀδόνη. GALL. *Nape.* ITAL. *Touaglia.* GERM.
 Ein tischluch oder tischzwisch. HISP. *Los manteles & touajas.* ANGL. *A*
table cloth, à table napping, a towell. Nam in conuiuium pro se
 quisque mappam afferbat. Mart. *lib.* 12.

Astulerat mappam nemo, dum furta timentur.

Plin. *lib.* 19. c. 1. Ardentes in focis conuiuiorum vidimus mappas, sor-
 dibus exustis, splendescentes igni magis quam possent aquis. ¶ map-
 pam (inquit Quint. *lib.* 1. c. 9.) vsitatum Circo nomen Pœni sibi vendi-
 cant, idcirco autem dicit mappam Circo vsitatam, quod in ludis Cir-
 censibus Prætor soleat præsidere, qui mappæ missione signum dabat
 ineundi certaminis. Mart. *lib.* 12.

Cretatam Prætor quum vellet mittere mappam,

Prætori mappam surripit Hermogenes.

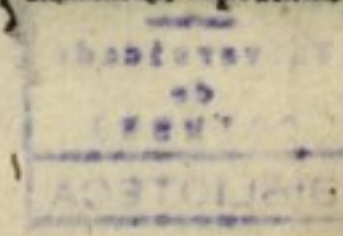
Septimius Florens, Cognosce dementiam de vanitate: missi dicunt,
 & nuntiant inuicem, quod simul omnibus visum est. Teneo testimo-
 nium cæcitatibus: non vident missum quid sit, & mappam putant: sed est
 tabulam, in qua pictus est mundus, vel aliud aliquid, quia est extensa
 tanquam mappam. ¶ A mappam verò sit diminutiuum mappula.

Mapparius, qui mappam in circo mittebat.

Maracha, μαραχία, vrbis Indica, Gentile marachus, Steph.

Maranus, Apostata.

Maras,

Maras, *μαρασ* Suidæ, nomen proprium viri ex Beroea Syriae ciuitate, qui vt ditissimus, ita humanissimus, & officiosissimus in omnes tum ciues, tum hospites exitit. Vide Suidam.

Mārasmūs, *μαρασμύς*. Idem quod Tabes, hoc est, totius corporis, vel partis alicuius siccitas, quæ Accidere solet, humore nativo vi caloris absumpto. A verbo Græco *μαραίνω*, quod est tabesco. Hinc Febris marasmodes à medicis appellatur heclicæ species, quæ contingit ex febris ardente adeo propagata, vt humorem totius corporis absumat. Vide Galen. *de diff. feb. lib. 1. cap. 10.*

Maratha, in rubis nascentia mora. Item templum maius. L. g. b.

Marathesium, *μαραθησιον*, Ephesiorum oppidum in Caria: cuius incolæ dicuntur Marathesij, Steph.

Mā-āthōniā, *μαραθωνία*, oppidum Thraciæ, non procul ab Abderis: cuius incolæ dicuntur Marathoniæ Steph.

Mārāthōn, *μαραθων*, Attici agri ciuitas, distans ab Athenis circiter decem millia passuum, non procul à Tricorytho, & Rhamnunte: morte Ieari regis interfecti insignis, victoriæque Thesei, tauro Marathonio superato: similiter & Miltiadis gloria, qui ibi centum millia ex Darij Persarum regis exercitu prostrauit. Est & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis ad mare, non procul ab Anticyra, vt est videre apud Strab. *lib. 9.*

Marathonius, a, um, *μαραθωνιον*. Vnde Taurus Marathonius, dictus est quia pud Marathonem à Theseo interfectus est. Hic est Taurus amatus à Pasiphae, quem Hercules ex Creta eò abegit.

Mā-athron, *μαραθρον*, GALL. *De fenouil*. ITAL. *Finocchio*. GERM. *Fenchel*. HISP. *Hinojo*. ANGL. *Fennel*. Latini fœniculum dicunt de Marathro & Hippomarathio. Vide Plin. *lib. 20. c. 10.*

Mārathrites, *μαραθριτης*. GALL. *Vin de fenouil*. ITAL. *Vino di finocchio*. GERM. *Fenchelwein*. HISP. *Vino de hinojo*. ANGL. *Wine of fenell*. Vinum eo modo dictum quo Aromatites: nempe quod marathrum infusum habet: valétque ad visus imbecillitatem adiuuandam. Colum. *lib. 22. cap. 35.*

Marathus Iulius, nomen auctoris. Suet. *in Aug. c. 94.*

Mārāthus, *μαραθος*, antiqua Phœnicum ciuitas: cuius meminerunt Plin. *lib. 5. c. 20.* & Strabo *lib. 16.* Stephanus item Marathrum urbem in Acarnania collocat.

Mārāthūsa, *μαραθυσσα*, Stephano, Insula ante Ioniam, Asiæ regionem, non procul à Glazomenis, cuius meminit Plin. *lib. 5. c. 31.* Est & Marathusa, Cretæ insulæ oppidum, apud eundem *lib. 4. c. 10.*

Marca, vide *Marcha*.

Marcarum, *μαρκουρον*, mons Troadis, iuxta Geraghitem, incolæ Marca illius. Steph.

Mā-cēllā, *μαρκέλλη*, nomen mulieris Romanæ, quæ quum à matre rogata esset, gauderetne se nupsisse: ita valdè, respondit, vt amplius nolim.

Mārcellus, nomen viri clarissimi Romani proprium, cuius res gestæ, & à Liuius, & ab alijs litteris tractatæ sunt. Hic Gallorum ducem singulari certamine fudit, spolia legit. Annibalem prius vinci posse docuit: Syracusas per tres annos obsedit, & tandè expugnauit, quinquies Consul. Qui postremo consulatu, dum ad occupandum collem quendam cum paucis proficisceretur, insidijs circumuentus, occisus est, magnificeque Annibale virtutis causa elatus. Marcellus quasi Martius. Plutarch. *in Marcello initio.*

Mārcēo, es, ui, Putreo. *μαρκέω* *μαρκέω*. GALL. *Estre flestri, pourri & gasté*. ITAL. *Marcire*. GERM. *Faufen verswelcken*. Item *Rbennen* oder *frastlos* werden. HISP. *Marchitarfe*. ANGL. *To wither, to corrupt, to waxe rotten*. Martial. *lib. 5.* Marcentes tibi porrigentur vna. Nonnumquam idem quod languco, tæbeo & tabesco. Ouid. *1. Amor. Eleg. 13.*

Cur ego plector amans, si vir tibi marcet ab annis.

Celf. *lib. 2. c. 2.* Si marcet animus, si corpus torpet, si moueri loquique piget. Liui. *3. bell. Pun.* Sed qui pugnent, mæcere Campana luxuria, &c. Vigebat in hac parte miles: in illa marcebant omnia. Velleius. *Marce-re & oscitare*, Senec. *cap. 2. de tranq.*

Mārcēscō, Putresco. *μαρκέω* *μαρκέω*. GALL. *Deuenir ou estre pourry ou gasté*. ITAL. *Marcirsi, guastarsi*. GERM. *Ruheben faulen*. Item, *frastlos* werden. HISP. *March tarfe, ser marchito*. ANGL. *To waxe rotten or withered*. Plin. *lib. 10. c. 48.* Corpus occisæ statim marcescit. Ponitur quandoque pro languisco, Sueton. *in Calig.* marcescente adhuc stomacho pridiani cibi onere. Liui. *8. bell. Pun.* Ad hæc equitem marcescere desidia, marcescere otio. Idem *lib. 5. d. 4.* Marcescente stomacho (aliàs *Marcesce*). Suet. *in Calig. 38.* Huius composita, Emarcesco & immarcesco, de quibus suis locis.

Marcha, terminus, finis.

Marchio, princeps, qui præest marchiæ, id est, limiti. GERM. *Wartgrave* / quasi limitis comes; quem vocant *liminarcham*, ex Latino, & Græco.

Mārcidūs, a, um, adiectiuum, Putridus, languescens. *μαρκύς* *μαρκύς*. GALL. *Flestri, pourri*. ITAL. *Marcio, marcio*. GERM. *Faul, welsch*. HISP. *Cosa marchita & mustia*. ANGL. *Rotten, vnlustig, withered*. Plin. *lib. 11. c. 37.* Fælis equis aures marcidæ. Idem. *in Panegy.* Alij marcidi somno, hesternæque cœna redundantes, comitiorum suorum nuntios operiebantur.

Mārcōr, marcoris, Putredo, vel languor, & consumptio, quæ & Tabes dicitur. *μαρκω* *μαρκω*. GALL. *Flestrissure ou pourriture*. ITAL. *Marcia*. GERM. *Zeise / verweckung / verzeerung*. HISP. *Marchitura*. ANGL. *Withering, vnlustiness*. Plin. *lib. 22. c. 92.* Si ferri, vel chalybis aliqua rubigo, vel panni marcor affuerit. Celsus *de lethargo lib. 3. cap. 20.* In hac marcor, & inexpugnabilis penè dormiendi necessitas.

Mārcipōr marci puer, hoc est, famulus: sicut Publipor, Lucipor, & alia huiusmodi. Plin. *lib. 33. c. 1.* Singuli marcipores, Luciporesve, dominorum gentiles, victum in promiscuo habebant. Quibus verbis significat Plinius, priscos Romanos singulis seruis contentos fuisse: quare marcipores, quasi marci pueri vocabantur, hoc est, ministri & asseclæ, vt Græci *παῖδες*, vocant seruos. Quod in numerosa familia postea fieri non potuit. Fabius *lib. 1.* In seruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à domino: vnde marcipores, Publipores.

Mārciūdās, lacro fuit insignis in sylua Dodonea, vt scribit Tortellius.

Mārcōmāni, viriço *μαρκωμανοι* Populi Germaniæ, quos Cæsar cum

Arriouisto Germanorum rege superauit. Hos Bohemos, vel Morauos putant esse. Vulgò *Die Mcharn*. Stat. *lib. 3. Syluar.*

Qua modo Marcomanos post horrida bella, vagosque Sauromatas.

Vide Strab. *lib. 7.*

Mārcūlūs, diminutiuum à Marco, inquit Festus Idem. *L. 19. c. 7.* marculus, malleus pusillus Lucill. & velut in fabrica seiuens cum marculus, ferum multorum magnis tudantium scibus tundit.

Est etiam nomen instrumenti, quo fabri æraij vt solent. *μαρκυλ* *μαρκυλ*. GALL. *Vn marceau de chauderonnier*. ITAL. *Martello di magnano*. GERM. *Einhammer oder dergleichen werckzeuge der ærtzschmiden*. HISP. *El martillo de hierro*. ANGL. *A cooper smithes hammer*. Plin. *lib. 7. c. 56.* Tegulas inuenit Cinyra Agriopæ filius & metalla æris, vtrunque in insula Cypro: item torcipem, marculum, vectem, incudem. Martia. *lib. 12.* Nec cogitandi spatium, nec quiescendi in vibe locus est pauperi, negant vitam ludimagistri manè, nocte pistoris, ærariorum marculi die toto. Et tamen Caper Grammaticus scribit *Martulus* est Sacerdos à marte, non marculus. Eigo illo auctore Martulus dicens pro malleo, quod vulgaris lingua retinet. Reuisor hinc notat insectiam huius Calepini. Quid hoc ad martulum pro malleo? Ità inepti Calepinistæ lectoribus imponunt.

Marcus Antonius orator, vide in *Antonio*.

Mārdi, *μαρδοι*, populi Asiæ, supra Pontum, non procul à Colchide, quorum meminit Plin. *lib. 5. cap. 6.* Stephanus mardos quosdam inter Hyrcanos collocat.

Mardochea dies, *μαρδοκαϊκὴ ἡμέρα*, 2. *Macch. 15. c. 17.* Intelligitur *Purim*, quo Iudæi celebrabant memoriam liberationis, Dei beneficio præstitæ per consilium Mardochei. Vide infra *Purim*.

Mārdōnēs, *μαρδωνεις*, gens Epitotica.

Mārdōniūs, *μαρδωνιος*, Ex præcipuis fuit Persarum Satrapis, quem Xerxes prælio nauali apud Salaminem à Themistocle superatus, cum trecentis armatorum millibus in Græcia reliquit. Hunc postea Pausanias speciosissima victoria apud Platæas superauit: vbi & mardonius ipse occubuit, ab Aimnesto quodam Lacedæmonio interfectus. Vide Herodot. *lib. 9.*

MARE, huius maris, à Syriaco *Marath*, seu Hebr. *Marab*, amarum esse: siue *Marar*, quod idem significat. Nisi malis à *μαρμυρον*. Pelagus, oceanus, æquor, dictam (vt putatur) ab amaritudine aquarum. *μαρμυρον* *μαρμυρον*. GALL. *La mer*. ITAL. *Mare*. GERM. *Das meer*. HISP. *La mar*. ANGL. *The sea*. Virg. *2. Eneid.*

— *Vastum maris æquor arandum.*

Idem *2. Eneid.*

— *quum Iupiter aethere summo*

Deficiens mare veliuolum: terrasque iacentes.

Cic. *1. Tusc.* translætè, Tanquam ratis in mari immenso nostra vehitur oratio.

Pro te vel rapidas ausim Maris ire per undas.

Tibull. *lib. 4.* A mari supero per Apennini dorsum. Suet. *in Cas. c. 44.*

Mare haud est mare, vos estis mare acerrimum. Nam mari reperi, hic elauis bonis. Plaut. *Asin. sc. 2. a. 1.* Oras Italicas quæ egreditur mare, alias, quas adgreditur mare. Idem *Men. sc. 1. a. 2.* quisnam ille fluuius est, quem non recipiat mare. Idem *Curc. sc. 1. a. 1.*

Sape maris pars intus erat.

Ouid. *Ele. 10. lib. 1. Trist.*

— *Contentus parte dolorum*

Exiguum pleno de mare (i. mari) demat aqua.

idem. *Eleg. 3. lib. 5.* Magnam mare, i mare Mediterraneum. *Isid. lib. 13. c. 16.* Mare Magnum est, quod ab occasu ex Oceano fluit, & in Meridiem vergit, deinde ad Septentrionem tendit: quod inde magnum appellatur, quia cætera maria in comparatione eius minora sunt. Cic. *1. de diuinat.* Iamque mari magno classis cita textitur. Plin. *lib. 9.* Intranse magno mari Pontum verno tempore gregatim. Lucret.

Ille quoque ipse viam, qui quondam per mare magnum.

Strauit.

Vbi de Helleponti angustiis loquens ad maris totius Mediterranei magnitudinem respexit. Græci ob magnitudinem & vastitatem *μαρμαρον* dicunt. Magnum mare etiam dicitur, quod inflatur intumescitque tempestate, atque int altum attollitur & incuruatur Salust. *in In-gurth.* Nam vbi mare magnum esse, & sæuiter cœpit ventis in MS. *uentus cœpit.* Maximum autem illud mare, quod totam terram ambit, à velocitate Oceanum appellant. Illud verò, quod inter Abylam & Calpen irumpens, Africam diuidit ab Europa, Mediterraneum mare vocatur. Vtriusque autem maris partes à prouincijs quas alluunt, varia sortiuntur nomina. Sic Oceanum Atlanticum vocamus mare illud quod ab Occidente Atlantem montem alluit. Britannicum quod Britannia: Germanicum, quod Germaniæ est proximum. Ad hunc etiam modum sinus ille maris, quem Mediterraneum mare vocamus, à regionibus quas alluit, varia inuenit nomina. Nam vbi Hispaniam alluit, Ibericum appellatur: vbi Liguriam, Ligusticum, vbi Tusciæ proximum est, Tuscum mare, vel Tyrrhenum appellatur. Sed hæc latius suis locis. Mare cælo miscere, est omnia turbare, nihilque non facere. Virg. de Iunone omnia aduersum Troianos teatante,

— *maria omnia cælo miscuit.*

Iuuenal. *Satyr. 6.*

— *clames licet, & mare calo*

Confundas, homo sum.

Mari terræque quære, id est, vbique. Plaut. *in Pæn.* postquam eas perdidit, mari terræque illas vsquequaque quærit. Sic Cicero, Terra marique conquirete. Mare quandoque pro sinu maris vsurpatur. Mare iunci, seu carecti, est mare rubrum, *ερυθρα* *αλκονα*, Sinus maris est, Arabiam felicem à meridie alluens ab angustiis Arabici sinus vsque ad sinum Persicum extensus. Rubrum appellatum, non quod aqua eius re vera sit rubra (vt plerique putauerunt), sed quod eiusmodi appareat, à subiectæ arenæ rubedine, vel Solis repercussu, siue, (quod magis placet) imitatione Græcorum, qui mare hoc Erythræum appellauerunt, ab Erythra rege Persei & Andromedes filio, qui ea in oia imperauit, vbi etiam sepulchrum eius ostendi solet, teste Strab. *lib. 16.*

Latini itaque rati Erythraeum a Graecis dictum, quod ἔρυθρον, hoc est, rubrum esset, ipsi quoque Rubrum mare appellaverunt. Vide latius apud Strab. loco iam indicato. Hebraei vocant mare Suph, hoc est, procellosum, vel caricosum, seu fruticosum. Contenduntque pro rubro sic fuisse Latine vertendum. Mare mortuum. Iustinus *historiar. lib. 30. de Iudaea* In ea regione lacus latus est, qui propter immobilitatem mortuum mare dicitur. Hic Asphaltites lacus, Iosepho, Plinio, Solino. Cum mari comparata vita. Senec. *c. 9. de cons. ad Polyb.* Mare mortuum, vita sine fortunae telis. Idem *Epist. 68.* Mare salis, est lacus ille salugine infectus, mistus caelesti pluvia, qua fuerunt eversa Sodomam, Gomorrah, Adama, & Zepoym, cum suis vicis & villis: is lacus dicitur *Asphaltites*, & mare mortuum, id est, inhabile ad alendum animalia viventia. Mare fuscum, erat vas aereum, amplum, in templo, ubi sacerdotes ad altae ascensuram manus & pedes abluebant. Mare vitreum, ante thronum Dei, sancto Ioanni in visione Apocalyptica ostensum, videtur fuisse ingens lacus, ad instar eius maris, quod olim in templo erat ad usum sacerdotum. Mare in sacris & profanis litteris aliquando significat copiam, non tantum rerum multarum & profundarum, sed etiam hominum, qua mare capax est, & multas vendas, easque variis animantibus diuites, continet.

Marinus, a, um, quod mare incolit, vel quod est in mari, vel ex mari. ἁλιόκοιτος, ὁ κάλιος. GALL. *De mer. marin.* ITAL. *Marino.* GERM. *Das in dem meer wohnet.* HISP. *Cosa de mar.* ANGL. *Of the sea.* ut piscis marinus, marina aqua. Ostia marina, apud Plin. *lib. 10. cap. 69.* Cic. *2. de natura deorum.* Probabile est igitur praestantem intelligentiam in syderibus esse, quae aetherae partem mundi incolant, & marinis terrenisque humoribus longo intervallo extenuatis aluntur.

— Sine marinas flumine cogit aq. uas.

Ouid. *Eleg. 10. lib. 3. Trist.* Transmarinum autem dicimus quod trans mare est. ὑπερβαλὸν ὁ ὀριος: ut Transmarinae merces, & Transmarinus triumphus.

Mare, i, um, a, um, quod ad mare est, quod ad mare, vel in mari fit. ἡ ἰσθμια πηδῆσι πηγάσι. GALL. *Maritime, qui est ou demeure au pres, ou sur le bord de la mer.* ITAL. *Maritimo.* GERM. *Das an das meer stofft das des meer ist.* HISP. *Cosa cerca de la mar.* ANGL. *That dwelleth by the sea coast.* ut, Oia maritima. χώρα ἰσθμια πηδῆσι. Gens maritima, Bellum maritimum, Cic. *ad Attic. lib. 2.* Quod extremum est, te in Arpinati videbimus, & hospitio agresti accipiemus, quia maritimum hoc contempsisti, Plaut. *Cist.* Modò quod suavit, disuadet: quod disuavit, id ostentat. Maritimis moribus mecum experitur, ita meum frangit amantem animum. Id est, periculum de me ita facit, ut mare quum iactatur variis fluctibus. Accipitur etiam aliquando maritimus, pro eo quod ex mari est, vel quod ad mare pertinet: pro marino. Cic. *2. de nat. deor.* Aestus maritimi multum accedentes & recedentes. Sic etiam Plaut. *in Rud.* Fluctus maritimos dixit pro fluctibus marinis. Aqua maritima, pro marina, Cels. *lib. 4. c. 2.*

Marea, a, lacus est Alexandriam à meridie alluens, multis Nili fossis auctus, portum habens altero qui ad mare est, multo utiliore. Alio nomine dicitur Mareotis: ut testatur Strabo *lib. 17.* Stephano item Marea oppidum est Mareotidi lacui adiacens.

Mareotis, idis, Mareotis. Lacus in Aegypto, Alexandriam à Meridie alluens, multis Nili fossis tum à superioribus partibus, tum à latere ad auctus, portum habens nobilem: eoque qui ad mare est, multò utiliore. Auctor Strab. *lib. 17.* Mareotis praeterea appellatur pars illa Libyae, quae est inter Cyrenaicam regionem & Aegyptum, à Ptolemaeo Marmarica appellata. Eius descriptionem vide apud Plinium *lib. 5. cap. 6.* Est praeterea mareotis pars Epiri, in qua vinum optimum nascitur: unde mareotides vuae dictae sunt. Virg. *2. Georg.*

Sunt Thasia vites, sunt & Mareotides alba.

Colum. *lib. 3. c. 2.* Mareotides alba.

Mareotis, Mareotis, populi sunt in ea parte Libyae, quae Aegypto proxima est, quae Mareotis Plinio, Ptolemaeo Marmarica appellatur. Vide Plin. *lib. 5. c. 6.*

Mareplacidae, arum, genus est nauium. Gell. *c. 2. 5. lib. 10.*

Mareschalcus, Marschschet in Germanica lingua sonat, ἰσθμια πηδῆσι, equorum administrator, qui equorum curam gerit.

Margā, a. Genus terrae in modum Cretae albae, qua rustici vtuntur ad agros stercoreandos. Vide Plin. *lib. 17. c. 6.*

Margana, a siue marganae arum ἡ μαργαῖνα, ἡ μαργαῖνα, oppidum Indiae, ut ex Martiani sententia tradit Stephan.

Margaea, Margaea, nomen fontis in agro Syracusano apud Plin. *lib. 3. cap. 8.* quo etiam nomine dicta est vrbs in Elide: cuius meminit Stephanus.

Margarides, Margarides, Palmae sunt à margaritis nomen trahentes, quoniam & b. eues & candidae, & rotundae sunt, acinis, quam balanis similiores. Plin. *lib. 13. c. 4.*

MARGARITA, a, vel margaritum, i, ἡ βελόνη ἡ βελόνη peninim. μαργαρίτης GALL. *Vne perle.* ITAL. *Perla.* GERM. *Ein pärlein.* HISP. *Alifor menudo, ò perla gruesa.* ANGL. *A pearle.* Lapillus candidus est in conchis nascens, quem Romani vnionem vocant, quòd nulli duo reperiantur indiscreti. Plin. *lib. 9. cap. 35.* Principium ergo culmenque omnium rerum pretij margaritae tenent. Et paulò post, Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, laeuore, pondere, haud promptis rebus: in tantum, ut nulli duo reperiantur indiscreti. Cicero. *6. Ferr.* Nego vllam gemmam, aut margaritam fuisse quin abstulerit. Tacit. *in vita Agricol.* Ferè Britannia aurum & argentum, & alia metalla gignit & Oceanus Margarita, sed suffulca, & liuentia, Non gemmae, non margaritae te flexerunt, Senec. *cap. 16. de consol. ad Helu.* Monilia & margaritae sunt foeminarum. Quintilian. Margaritae aceto liquefactas sibi bete. Sueton. *in Calig. cap. 37.* Margaritum in neutro genere Varro apud Char. *l. 1.* Margaritum, vnum, Margaritae plura.

Margaritarii, Margaritarii. GALL. *Vendeurs de perles.* ITAL. *Venditori de perle.* GERM. *Perlein trämer, die mit pärlein umgöhen.* HISP. *Vendedores de alifofares menudos, ò gruesas perlas.* ANGL. *That sellet h pearles.* Negotiatores, mangonesque margaritarum, apud Firmicum.

Margaritifer, a, um, adiect. quod fert margaritas. ἡ μαργαρίτης φέρει.

GALL. *Produisant perles.* ITAL. *Che produce perle.* GERM. *Dos pärlein tregr oder gebirt.* HISP. *Cosa que trahè ò cria alifofar ò perlas.* ANGL. *That beareth pearles.* Plin. *lib. 32. c. 11.* Concharum genera, inter quae & margaritiferæ cochleae.

Margiana, Margiana, Regio Asiae maioris, inclytæ apricitatis (ut inquit Solinus) ambitu stadiorum mille quingentorum, difficilis aditu propter arenosas solitudines: in qua Antiochus Antiochiam extruxit: ut Plin. *lib. 10. c. 11.* scribit Strabo.

Margion, Margion, ciuitas Phrygiae, postea Apollonia dicta.

MARGO, tam masculini, quam foeminini generis, vniuscuiusque rei extremitas. ἡ ἄκρη ἡ ἄκρη ἡ ἄκρη. GALL. *Le bord de quelque chose que ce soit, la marge, la frontiere.* ITAL. *Margine.* GERM. *Das eufsetz an einem teischen ding, das bott.* HISP. *El margen ò cabo de alguna cosa.* ANGL. *To brimme or edge of a thing, te margin.* Ouid. *lib. 1. Metamorph.*

— Nec brachia longo

Margine terrarum porrexit Amphitrite.

Iuuen. *Satyr. 1.*

— Plena iam margine libri.

Margines testudinis. Plin. *lib. 9. cap. 10.* Dentes non sunt testudini, sed rostri margines acuti, superina parte inferiorem claudente pyramidum modo. Margines fluminum. Varr. *3. de re rustie. cap. 5.* Quum habeam sub oppido Cassino flumen, quod per villam fluat, liquidum, & altum marginibus lapideis, latum pedes LVII. Margines imperij. Plin. *lib. 12. cap. 20.* Quin & in nostro orbe scitur extremò in margine imperij qua Rheuius alluit, Gramineus margo fontis, Ouid. *3. Metamorph.*

Vixque habet in Imperij margine terra tui, idem El. *1. lib. 2. Trist.*

Margineus, a, um, & marginatus, a, um. ἡ μαργαῖνος, ἡ μαργαῖνος. GALL. *margé qui a grand bord.* ITAL. *Di grande orlo ò margine.* GERM. *Das ein groß bott hatt.* HISP. *Cosa que tiene margen.* ANGL. *That hath a bordour or brimme.* ut, Marginata tabula, apud Plin. *lib. 35. c. 12.* quae marginem habet latissimum. Marginandas vias. Liu. *lib. 1. dec. 5.*

Margus, fluvius Asiae, quem Ptolem. *lib. 6. c. 10.* duobus fontibus ex montibus Sciphiis descendere tradit, & per Massagetas, qui marginis vicini sunt, ac Doibicas in Oxum amnem deferri.

Maria, Miriam, foemininum est à nomine Marius, & accentum in antepenultima habet: nam penultimam habet correptam, quemadmodum & Marius. Claudian. *in nupt. Honorij.*

Præparat & pulchros Marias, sed luce minores.

Eligit ornatus.

Pro Deipara Virgine vult Valla Mariam nominatio casu legi, quemadmodum Abraham, indeclinabile, & accentu in vltima. Nam apud Lucam *cap. 1.* ubi legimus, Et nomen Virginis Maria, Graeca lectio habet Mariam. Hebraei vero Miriam dicunt duabus tantum syllabis: ut in Exodo *cap. 15.* legitur de sorore Aaronis prophetissa. Nos i consonantem vertimus in primam vocalem. Haec ferè Erasimus in adnot. in Lucam.

Maria Magdalena, sic dicta à Magdal, quod erat oppidum in littore maris Galilaeae in tribu Nephtalica.

Mariaba, Metropolis Stephano, Metropolis Sabaeorum est. Strabo *lib. 16.* Iuncti sunt his Sabaei eorumque metropolis Mariaba.

Mariaburgum, vrbs alia Prussiae, alia vero Liuaniae.

Mariamita, Phoenices oppidum, cuius incolae dicuntur Mariamitae. Auctor Paul. *lib. 6.*

Mariania Colonia, Corsicae insulae ciuitas, ita dicta à C. Mario septies Consule, qui eò coloniam deduxit. Auctor Plin. *lib. 3. c. 6.*

Marianae fossae, Narbonensis prouinciae oppidum est, quod hodie Aquas Mortuas vocant: ita dictum à vicina fossa à C. Mario ad mare vsque ducta. Vide Ptolem. *lib. 2. cap. 10.* Plin. *lib. 3. cap. 4.* & Strab. *lib. 4.*

Mariandynum, Stephano, Regio in Asia sita est, Bithyniae contemina, ubi Hercules Cerberum canem tricipitem ad superos traxisse dicitur, quem ferunt ibi virulentam spumam in saxis euomuisse, ex qua ibi natum volunt aconitum. Eius regionis incolae dicti sunt Mariandyni, qui olim teste Herodot. *lib. 1.* Cressi regis imperio paruerunt. Horum meminit Strab. *lib. 8.* & Valer. Flacc. *lib. 4.* Argon. Et Mariandynum patrias penetravit ad vrbes.

Marianus, Ptolemaeo Hispaniae Baeticae mons, vulgò Sierra Morana, castus Castulonensis.

Maria, Dea habita fuit littoris Minturnensium iuxta Lyrum amnem. Horat. *lib. 3. Carm. Ode 17.*

Qui Formiarum maenia dicitur

Princeps, & innantem Marica

Listoribus tenuisse Lyrum.

Fuit etiam Marica Fauni vxor & regis Latini mater, ut testatur Virg. *lib. 7. Aeneid.*

— rex arua Latinus & vrbes

Iam senior longa placidas in pace regebat.

Hunc Fauno & nymphe genitum Laurente Marica

Accipimus.

Maridunum, Britanniae insulae vrbs. Ptol. *lib. 2. c. 3.*

Marinus, Maritimus. Vide Mare.

Marionis, Germaniae ciuitas. Ptolem. *lib. 2. cap. 12.* Vulgò Eumenburg. Item altera eiusdem regionis eidem auctori. Vulgò Eubec.

Maris, fluvius Agathyrsorum in Istum fluens, teste Herodot. *lib. 4.*

Marsica, ficus grandiores, sed insipidae, quas à Graecis βούρνα appellari tradit Festus. ἡ βούρνα paghim GAL. *Ficus soles.* ITAL. *Ficchi scapiti.* GERM. *Ungeschmactre feygen.* HISP. *Vn cierto genero de bigo sin sabor.* ANGL. *wild or vn saury figges.* Mart. *lib. 14.*

Infanti melimela dato, satuasque mariscas.

Plin. *lib. 15. cap. 18.* Cato de ficis ferendis ita meminit, Ficos marsicas in loco cretoso, & aperto serito. Colum. *lib. 10.* Purpureaeque chelidoniae, pinguesque marsicae. Vocantur ficus duplices, & a fructus huius similitudine etiam Marsicae dicuntur, tubercula viciosa, quae ex praepostera libidine circa podicem nascuntur: & fortasse eadem sunt

sunt cum illis, quæ Martial. in *Caciliannum*, Ficos appellat. Iuven. 2. Saryr.

Caduntur tumida, medico vidente marisca.

MARISCUS, mascul. gener. vel Mariscum generis neutri, Genus iunci maioris, quem ἰσχυροφύλον Græci vocant, hoc est, totum iuncum. Ex eo fiunt regetes, & marina nassa, vt ait Plin. lib. 2. c. 18.

MARITVS, i, vxoris vir, à nomine Mas, maris. ἄνδρ βαβαλ ἡμῶν ἰσχυρῶν, ἀκούσας. GALL. *Mary*. ITAL. *Marito*. GERM. *Ein eheman*. HISP. *Marido de muger legitima*. ANGL. *An husband or married man*. Plaut. in *Cas*. Quid agis tu marite, mi vir? vnde ornata hoc Aduenis? Ignara puella mariti, hoc est, virgo, Horat. 2. *Epist.* 1. *Iura violata mariti*. Ouid. 2. *de Arte*, Vbi sunt amatores mariti, quid cessant? Plaut. *Men.* 2. 2. 1. Dites damnosi mariti. Idem *Cure.* 1. 1. 4.

*Quæ si non esset, calesce te vita deceret:
Nullaque cui posses esse maritus erat.*

Ouid. *Eleg.* 1. lib. 2. *Trist.*

*Cumque sefellit amans aliqua nouitate maritum,
Plauditur.*

idem *ibidem*. § Ponitur aliquando simpliciter pro masculino, & de aliis quoque animalibus dicitur: vt de gallinaceo apud Colum. lib. 8. cap. 15. Rarior est in his auibus maritis bonitas.

Olentis vxores mariti,

dicitur capta. Horat. 1. *Carm.* Ode 17. maritæ dicuntur mulieres nuptæ. ἡμῶν βαβαλῶν, ἡμῶν βαβαλῶν GALL. *Femmes mariées*. ITAL. *Donne maritate*. GERM. *Eheweiber*. HISP. *Mugeres legitimas cazadas*. ANGL. *Married women*. § Ouid. lib. 2. *Fast.*

dura cum sorte marita

Reddebant vteri pignora rara sui.

Hinc maritos pro coniugibus. Vide infra *Maritus*, a, um. Papinianus posuit in l. 52. in fin. ff. de donat. inter virum & vxorem. Nam quo casu, inquit, inter ceteras conditio nascitur, inter maritos nihil agitur. Transfertur autem ad arbores vitiferas, quales sunt vlmæ & populi, ceteræque id genus arbores; quibus vites applicantur, quasque suis clauiculis complectuntur. Plin. lib. 14. cap. 1. Jam in Campano agro populis nubunt vites, maritæque complexæ, atque per ramos earum pro-cacibus brachiis, geniculato cursu scandentes cacumina æquant. § Maritæ domus. Liu. 7. *bell. Pun.* Vagabatur enim eum vno aut altero comite per maritas domos dies noctesque, i. per domos maritorum adulterium committebat cum maritis vxoribus. § Marita pecuniæ. Plaut. *Epid.* Pulchra ædepol dos pecunia est. P. quæ quidem ædepol non est marita. Quasi dicat, Fateor pecuniam esse pulchram dotem: sed eam pecuniam quæ non sit vxori coniuncta, id est, dummodo extra matrimonium habeatur.

MARITVS, a, um, viro trado vxorem, vel maritum mulieri. ἄνδρ βαβαλ. ἡμῶν GERM. *Marier, conioindre*. ITAL. *Maritare*. GALL. *Derehelichen*. HISP. *Ayuntar marido y muger, casar*. ANGL. *To marie*. § Sueton. in *Vesp.* cap. 14. Vitelli hostis sui filiam splendidissime maritauit, dota-uitque etiam, & instruxit. Tacit. lib. 12. Capto rursus initio, quando maritandum principem cuncti suaderent, deligi oportere foeminam nobilitate, puerperis, sanctimonia insignem. Sueton. in *August.* c. 34. Retrauit leges de ambitu, de maritandis ordinibus. § Neque solum de hominibus, sed etiam de aliis dicitur: vt arboribus, quæ vites sustinent. Colum. lib. 3. Sexto anno si iam videbatur firma, maritabitur hoc modo, de arbore loquitur. Et lib. 4. c. 1. Et ideo maritandis arboribus nemo minorem bipedanea serobem vitibus comparat. § Maritari etiam dicuntur canes. Varro 2. *de re rust.* c. 9. Tum enim dicuntur catulire, id est, ostendere se velle maritari. § Maritari, Prægnantem fieri, Solinus 7. 36. In proximis Vlyssiponis equæ lasciuunt mira fecunditate. Nam spirante Fauonio vento concipiunt, & sitientes viros aurarum spiritu maritantur.

MARITALIS, e, § γαμικῶν, γαμικός. GALL. *Appartenant à mariage ou mari*. ITAL. *Pertinente à maritaggio, o maritato*. GERM. *Das zu dem eheman oder der verehelichung gehört*. HISP. *Cosa perteneciente à casamiento o à marido y muger*. ANGL. *Belonging to marriage or an husband*. § Colum. in *Proxm.* lib. 12. Xenophon Atheniensis eo libro P. Sylline, qui OEconomicus inscribitur, prodidit maritale coniugium sic comparatum esse natura, &c. Capistrum maritale. Iuuenal. *Saty.* 6.

Stulta maritali iam porrigit, ora capistrò.

Vestis maritalis. Ouid. 2. *de Arte*,

Lusa maritali Gallica veste manus.

MARITVS, a, um, adiect. Idem quod coniugalis. ἄνδρ βαβαλ. GALL. *Marié, conioint ou lé aucc*. ITAL. *Cognugale*. GERM. *Das der ehe leuth ist, ehelich*. HISP. *Cosa de marido y muger*. ANGL. *Maried*. § Liuius lib. 7. *tertij bell. Punic.* Vagabatur cum vno, aut altero comite per maritas domos dies noctesque. Sueton. in *August.* cap. 44. Maritis è plebe proprios ordines assignauit, (id est, matrimonio iunctis.) Ouid. 2. *Fast.*

Dura cum sorte marita

Reddebant vteri pignora rara sui.

Ibidem.

Tu rapis hic castas duce se, iubet esse maritas.

Vide supra *Maritus*. i. Idem in *Epist.* *Paridis ad Helenam*,

An pudet & metuis Venerem temerare maritam,

Castaque legitimi fallere iura tori?

§ Sic maritum oliuetum per translationem dixit Colum. lib. 3. cap. 11. Rarissimum inquit) arbutum, vel oliuetum, quod non fuerit maritum, vineis destinatur. § Marita pecunia, hoc est, dotalis, apud Plaut. in *Epid.* Pulchra ædepol dos pecunia est. P. Quæ quidem ædepol non est marita.

MARIUM, μάρμιον, Stephano, oppidum fuit in Cypro insula, teste Plinio lib. 5. cap. 31.

MARIVS, qui septies Romæ Consul fuit, ex municipio Arpinate humili loco fuit natus, multosque annos in villa Ciuernate vitam rusticam egit procul ab urbanis deliciis. Hic ordinem primis honoribus functis, legatus Metellum in Numidia criminando, Consulatum adeptus, Iugurtham captum ante currum egit. In proximum annum Con-

sul vltro factus Cimbro in Gallia apud Aquas Sextias, Teutonas in Italia vicit, deque his triumphauit. Victus à Sylla Minturnis in palude latuit: inuentus, & in custodiam traditus, immisum percussorem Gallum vultus auctoritate deterruit: acceptaque nauicula in Africam traiecit, vbi diu exulauit. Mox Cinnana dominatione reuocatus, caesis inimicis, septimo Consulatu (vt quidam ferunt) voluntaria morte decessit. Hic quum in cruribus varices haberet, præbuit varicosum crus medico secandum: & dum secaretur, neque suspirans, neque supercilia contrahens, pertulit sectionem, fixisque oculis etuciantem se medicum spectauit. Quumque medicus altum crus secare vellet, minimè assensum præbuit, dicens, Curationem tanto dolore dignam esse non arbitror. § Habuit filium. marium nomine, qui quum esset viginti septem annorum, Consulatum inuasit: quem honorem mater tam immaturum fuisse fertur. Hic patri sæuitia similis, Cuiam armatus obsedit, & inimicos trucidauit, tandem & ipse crudelissimo mortis genere Catuli manibus ad inferos missus est.

MARIANVS, a, um, Cic. 1. *de lege Agrar.* Quid ergo ait marianus. Trib. pleb. qui nos Syllanos in inuidiam rapit? Propert. lib. 3. *Eleg.* 3.

Aut quibus in campis Mariano prælia signo stent.

MARMACES, μάρμακας, populi Æthiopiæ: quorum meminit Hecataus in *descriptione Asia*.

MARMARICA, μάρμαρικῆ. Regio Africa, quæ vt Ptolem. lib. 3. scribit) ab occasu terminatur Cyrenaica prouincia, à Septemptrione Ægyptiaco pelago, ab Oriente Ægypto, à Meridie interioris Libyæ parte, quæ Ægypto contemina est. Plin. lib. 5. c. 6. Mareotidem appellat. Populos habet Adimachidas Maridas, & Mareotas.

MARMARIDÆ, populi sunt Marmaricam Libyæ regionem incolentes. Inter hos sunt Pphyli, qui habent saliuam præfens aduersus omnia venena remedium afferentem. Horum opera vsus est Cato quum reliquias Pompeiani exercitus per deserta Libyæ ad Iubam perduceret.

MARMARIDIUS, Magi nomen apud Plin. lib. 3. c. 1.

MARMARITÉS, μάρμαριτες. Herba à quibusdam appellatur, quam Dioscorides καπνός, nos Fumariam, vel fumum teræ dicimus. Est autem ex iis nomenclaturis, quas inter notha Dioscoridis reiciunt eruditi.

MARMARITIS, μάρμαριτες, Herbæ genus, quam alio nomine Aglaophorim vocant, propter admirabilem colorem. Nascitur in Marmoribus Arabiæ, qua de causa Marmaritis vocata est. Vide Plin. lib. 24. c. 17.

MARMARIUM, μάρμαριον. Eubœæ insulæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Marmarij, & Marmarini, vnde & Apollo marmarinus dictus, qui insigne ibi habebat templum. Strabo lib. 10.

MARME, es, μάρμη, oppidum Phœnicis: cuius incolæ Marmai, μάρμαίος appellatur. Steph.

MARMÖR, öris, ἄνδρ σχάψισχ. μάρμαρ. GALL. *Marbre*. ITAL. *Marmo*. GERM. *Ein marmelstein*. HISP. *Piedra marmolena, marmol*. ANGL. *Marble stone*. § Genus lapidis durissimi, & solidissimi: cuius diuersa sunt genera. § Quoddam enim album, Parium dicitur à Paro insula: quare & in Liguria olim Lunensium lapidicinæ dederunt. § Aliud Laconicum, quod est viride, & cunctis hilarius. § Aliud Luculleum, quod ferè atrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. Marmor Alexandrinum. Senec. *Epist.* 87. § Aliud Ophites à maculis serpentum, quibus distinguitur, nomen accipit. § Aliud Porphyrites, quod est rubrum, candidis interuenientibus punctis, quod & Leucostictos vocatur. § Basaltes ferrei coloris & duritiæ, vnde nomen mutatur. § Onychites ex Arabiæ montibus est, ex quo vasa potaria in Germaniam afferuntur, § Alabastrum quoque candidum cauere solent ad myrothecia: quoniam vnguenta incorrupta seruari creditur. Sunt & alia marmoris genera, quæ breuitatis causa omitto. Vide Plin. lib. 36. c. 7. Templum de marmore. Virg. 4. *Æneid.*

Præterea fuit in tectis de marmore templum.

Incisa notis marmora. Horat. 4. Carm. Od. 8. Virg. 6. Æneid.

Solido de marmore templa,

Inclusaque gelu stabunt vt marmore puppes,

Ouid. *Eleg.* 10. lib. 3. *Trist.* Idem *ibid.* *Eleg.* 3. lib. 3.

MARMÖRÄRE, Lamprid. in *Alex. Seucro*. Hoc genere marmorandi statuas Colosseas in vrbem multa locauit.

MARMÖRÄRIVS, qui marmora vel polie, vel secat. Seneca *epist.* 89. Non enim adducor, vt in numerum liberalium artium pictores recipiam, non magis quam statuarios, marmorarios, aut cæteros luxuriæ ministris.

MARMÖRÄRÖONIS, Constructio ex marmore. ἄνδρ μαρμαρῶν. GALL. *Bassiment de marbre*. ITAL. *Fabrica di marmo*. GERM. *Ein bauw oder besetze auß marmelstein*. HISP. *Encaladura de marmol*. ANGL. *A bulding of marble stone*. § à Marmoro, ras, quod est ex marmore construo. Apul. lib. 3. *Eler.* Quid igitur superest ad statuae meæ honorem? pauimenti marmoratio, nec profcenæ contabulatio, nec scenæ columnatio, sed nec culminis æris pretium, & artificis ministerium, quæ mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus, iniquè defuere.

MARMÖRÄTUS, a, um, ex marmore factus, vel marmore obductus. ἄνδρ μαρμαρῶν. GALL. *Paué ou reuestu de marbre*. ITAL. *Coperto di marmo*. GERM. *Mit marmelstein bedeckt, gemarmelt*. HISP. *Edificio de piedra marmol, cubierto de marmol*. ANGL. *Paued or ouerbayed wvith marble stone*. § vt Marmorata pauimenta apud Cic. 2. *de legibus*. Varro lib. 3. *de re rust.* substantiuum vsurpauit intrinsecus (inquit) quasi leuissimo marmore tota parietes, ac camerae oblinuntur, & extrinsecus circum fenestras, nemus aut lacerta arripeat ad columbaria possit.

MARMÖRÄUS, a, um, ex folio marmore factus. ἄνδρ μαρμαρῶν. GALL. *De marbre*. ITAL. *Marmoreo, de marmo*. GERM. *Marmelsteinini*. HISP. *Cosa de marmol*. ANGL. *Made of marble*. § vt Sepulchrum marmoreum. Plin. lib. 31. c. 1. Varro auctor est, Pitium quendam Prætura functum marmorei signi faciem habuisse propter id vitium. Cic. *pro domo sua*. Columnæ marmoreæ ex ædibus meis spectante Populo Romano ad Cœcerum Consulibus portabantur. Ouid. 4. *Metam.*

Marmorium ratus esset opus.

MARMOREÆ moles peribunt. Senec. cap. 18. *ad Polyb.* § Tecta marmorea, & sola marmora, apud Cicer. in *Parad.* Ceruix marmorea, hoc est, candida, niuei marmoris similitudine, Virg. 4. *Geor.* Sic. Ouid. lib. 4. *Fast.*

Aurea marmoreo redimicula demite collo.

Idem ibidem,

Marmoreo pallet adusta gelu.

Idem Eleg. 10. lib. 3. Trist.

Terraque marmoreo est candida facta gelu.

Marmōrosūs, a, um, adiectivum. { aqua marmorea. GALL. Plein de marbre, dur comme marbre, ressemblant à marbre. ITAL. Pieno di marmo, duro como marmo, simile à marmo. GERM. Dem marmelstein gleichhart roie marmelstein HISP. Cosa llena de marmol, d que tiene marmol, d seme-jante à marmol. ANGL. Fullof marble, resembling marble. } Quod mar-moiteam formam, vel duritiem habet. Plin. lib. 33. c. 12. Sil. proprie limus est: optimum ex eo quod Atticum vocatur. Pretium in libris xxxii. Proximum marmorosum sub dimidio Attici pretio.

Marnan, pater templum Iouis Cretensis in Gaza Palestinae. Vocantur autem puellae in Creta Mainan Steph.

Māo, nis, opifex fuit figulus, sive (vt alij putant) magi cuiusdam viato-ris mercenarius. Virgili Latinorum poetarum principis pater.

Maren, lusus genus. L. gr. b.

Ma oncus, a, um, Stat. lib. 4. Sylvarum.

tenuis ignavo pollice choras

Pulso, Maroneique sedere in margine templi,

Sumo animum.

Māōnēā, a, um, Steph. Ciconum ciuitas, praestantissimo vino lauda-ta. { Inde Maioncus, a, um, Tibull. ad Massalam, Victa mareneo sedatus lumina Baccho.

Maronis, Germaniae ciuitas. Ptol. lib. 2. 12. vulgò Lunenburg. Vide Mai-ronis.

Māpēsūs, a, um, Stephan. Mons in Pato insula: à quo Marpesius, a, um, { Marpesia cautes, apud Virg. 4. Aeneid. id est, Patus lapis.

Māpēsā, a, um, Homero, filia Eveni, & speciosa inter paucas nym-pha, vxō que Idae omnium illius saeculi virorum formosissimi: mater Cleopatrae pulcherrimae foeminae, vxoris Meleagri. { Hanc ma-ritus tam eadē fertur adamasse, vt quum eam Apollo rapere co-naretur, sumpto arcu & sagittis, ra-torem inuadere non dubitauit. Verum quum eius recuperandae spes nulla superesset, mater eam pro Maipessa Halcyonem nominauit, propterea quod fatum Halcyoni simile sortita videretur. Vide Homer. 9. Iliad.

Māpēlā, a, um, nauigij genus, quo Siculi utebantur.

Māīā, ferreum instrumentum, ad excindendas herbas accommodatum, { Macharesehāb. in pāpōi GALL. Vno marre de vigneron.

ITAL. Marra. GERM. Ein eckheuele, ein krautbaue. HISP. Almadana ó marra. ANGL. Amastock or pikax. } Col. lib. 10. Contundat maira, vel fracti dente ligonis Iuven. Satyr. 3.

No marra, & sarcula desint.

Māīūbī, populi fuerunt Italiae, circa Fucinum lacum habitantes, sic dicti, vel à Rege Marrubio, vel quod circa mare habitent. Virg. 7. Aeneid.

Quin & Marrubia venit de gente sacerdos.

Māīūbīum, ij, Herba satis nota, quae exulcerare vesicam putatur. Graeci πικρία, alij Linostraphon, quidam Philopæda, nonnulli Philo-chares appellant. { GALL. Herbe appellee du Marrubium ITAL. Marru-bio. GERM. Meisser Rindorn / oder Marobel. HISP. Marrubio, Marrojos. ANGL. An herbe called marrubium, or horehound. } Plin. lib. 20. c. 22. { Est & Marrubium nigrum, πικρία μαύρα, & βυδάρι à Graecis ap-pellatum: quod & Manubium foetidum nonnulli nominant, apud Diose. lib. 3. c. 115. & 118. Vnde dicti, Cato apud Priscianum lib. 9.

Māīūcīnī, populi Italiae in regione Marso: um. Silius lib. 8.

Marrucina simul Frentanis amula iubes.

Mars, Deus, belli praeses ab antiquis creditus. { aq. 5 GERM. Der Got: der kriegs. } Dicitur, vt ait Varro lib. 4. de L. L. quod maibus in bello praesit. Sive à Sabina dictione Mamers: quo nomine Sabini Martem dicebant: à poetis Mavors dicitur per epenthesim, quod magna veritas. Hic Iouis & Iunonis filius fuisse fingitur: vel vt Ouidius fabulatur, solius Iunonis. Quum enim olim Iuno turbata, eod quod animaduertisset Iovem maritum petulso capite sine muliere procreasse Miner-vam, versus Oceanum proficisceretur, vt scrutaretur quo pacto & ipsa sine viro parere posset, & in itinere fecus fatigata fores Flora Deae, coniugis Zephyri, confedisti, interrogata ab ea fertur, quam ob causam ad Oceanum pergeret, qua cognita, facturam se voti compotem Deam pollicita est, si id Iuno Iouem eclaret. Quod quum Iuno iurando affirmasset, mox illam Flora monuit, in Campis Olenis florem esse, quo tacto statim conciperet sine viro: id expe-ta Iuno, concepit, & peperit filium, quem Martem nominauit. Hunc ferunt postea cum Venere concubuisse, eosque Vulcani fallacis tam obscenē iocentes carena inuisibili ligatos, omnium deorum risui expositos fuisse: tandem Neptuno intercedente, à Vulcano solutos esse. Sotorem habuit Belloniam, belli deam. Sacrum ei fecerunt lupum & picum: quos in Dei huius tutela esse credi voluerunt. Salios habuit sacerdotes, de quibus infra. Marti vltro dicare gladium. Suet. in Caligul. c. 24.

Nec aperti copia Martis Vlla fuit.

Ouid. 13. Metamorph. Quantumque ego Marte feroci in acie valeo, ibidem.

Vique suo Martem cecinit grauis Ennius ore.

idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Et fora Marte suo litigiosa vacent.

idem 4. Fast.

Finitimo cinclus premor undique Marte,

idem Eleg. 3. lib. 5. Trist. Dubio marte equo descendere, Velleius.

Iam simul audaces veniunt Martis.

Tibull. lib. 4.

Seni libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem

Te manet inuictus Romano Marte Briannus.

idem ibid. Martia Roma, Ouid. Eleg. 3. lib. 3. Trist. { Vsurpatur saepissi-mè pro ipso bello, παραρρηχώς. Virg. Eclog. 10.

Nunc insanus amor duri me Martis in armis

Tela inter media, atque aduersos detines hostes.

Liv. lib. 1. ab urb. cond. Aliquandiu ibi Marte incerto, varia victoria pu-gnatum fuit. { Est etiam Mars stellae nomē quatuor & viginti men-sibus, & sex diebus minus seie orbem lustrans. { Marte nostro ali-quid dicunt facere, quoties aliquid nostro ingenio nullius adiuti au-xilio conficimus, à d. d. d. Cic. 3. Offic. Hanc igitur partem relictam explebimus, nullis adminiculis, sed, vt dicitur, nostro Marte, dixit Virg. in Aeneid.

Sin nostrum annuerit nobis victoria Martem, non fauentem & secundum.

{ Mars communis dicitur, quod incertus ac varius belliuentus sit. Cicer. 11. Philipp. Sed vt concedam incertos esse exitus belli, Martem communem, tamen pro libertate, vitae periculo decernendum.

Mārtiūs, a, um, quod ad Martem pertinet, aut ad bellum ἀγών, ó τῷ ἀγῶνι, vt Martia, avis, Marti dicata. Ouid. Fast. 5.

Martia picus uis gemino pro stipite pugnat.

August. lib. 3. de ciuit. Dei. Nullo Martio impetu territi sedarentur ini-nici. Martias hastas nunciatum mouisse, Gell. c. 6. lib. 4.

Martia cum durum sternit arena forum.

Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. { Interdum bellicosum significat, vt Martios populos. { Martius campus, planities quaedam fuit in agro Romano, inter Tyberim, & antiquam urbem sita: hodie vrbis pars: ita dictus, quod Tarquinius in exilium acto (cuius hic erat) Marti fuerit conse-cratus ἀγῶν πῶλον Liu. lib. 2. ab Vrbe, Ager Tarquiniorum qui inter urbem & Tyberim erat consecratus Marti, Martius deinde campus fuit. Idem, Campus etiam Tyberinus campus dictus est, donatus à Terratia virgine. Gell. cap. 7. lib. 6. Plutarch in Valer. Item est & mons Martius (locus.) Plutarch in Camill. { Martius mensis. { μάρ-τιος μηνός. GALL. Le mois de mars. ITAL. Marzo. GERM. März. HISP. El mes de marzo. ANGL. The month of march. } Primus olim anni mensis apud Romanos, quem Romulus genitori suo dicauit. Ouid. 3. Fastor.

A te principium Romano ducimus anno.

Primus de patrio nomine mensis eris.

Plutarch. in Num.

Mārticolā, qui Martem colit. Ouid. 5. Trist. Eleg. 3.

Nec patria est habitata tibi, sed ad usque niuosum.

Strymona venisti, Marticolamque Getam.

Mārīānus, adiect. μαρτιανός, vt, Foedus Martianum. Cicer. pro Cornelio Balbo. Qui & veterem illam speciem foederis Martiani, semper omni sanctionem Marte duxerunt.

Mārtīgēnūs, a, um, adiect. Marte genitus. ἀγογενός. Plaut. in Amph. Marti-genam ille aggressus belluam magnus Europae quæstor, anguineo, repente hostes peperit seminio.

Mārtiālis, e, aei. quod est natum sub Martis stella, vel qui Martis facis feruit. Cicer. pro Auh Cluent. Martiales quidem Latini ap-pellabantur, ministri publici Martis, atque ei Deo veteribus institutis, religionibusque Latinatum consecrati. Martiales Iudi. Sueton. in Claud. c. 4. { Martialis, subst. est praeterea nomen Poetae proprium, qui Epigrammatum festiuitate nomen sibi celebre & illustre pro-meruit.

Martulus, vide Marculus.

Mārsī, a, um, Stephan. Populi Italiae Picentibus, Aequiculans, & Sam-nitibus finitimi, à Marso Circes filio orti, qui salua sua serpentum moribus medebantur. Vide Plin. lib. 7. cap. 2. Quinetiam regio ipsa eodem nomine effertur. Cicer. pro domo sua, Is in Marsis natus est. { Sunt & Marsi Scythiae populi apud Herodot. lib. 4. { A Marsis, fit Marsicus, a, um: vt Marsicum bellum, quod Romani cum Marsis gesserunt.

Marsippus, vrbs Phoeniciae, μαρσιππος, gentile Marsippeus. Stephan.

Mārsūs, Circes filius, qui Marsoium genti in Italia nomen dedit, vt te-statur Plin. lib. 7. c. 2.

Mārsūter, penultim. corrupt. Mars pater, ἀγῶν: sicut Iupiter, & Iouis pater, vt Iouis sit nominatiuus, hoc est, ipse Iupiter, & ipse Mars. Gell. lib. 5. cap. 12.

Mārsūiūm, pi, Loculi, sacculus nummorum. { Μαρσίχης, μαρσιππος, GALL. Gibbeciere, bourse. ITAL. Borsa. GERM. Ein seckel oder tasch. HISP. La bolsa. ANGL. A bagger of leather, a wallet. } Cato de liberis. Et quod perspicuum est, maiorē curam habere marsupij nostri, quam vitæ nostrae. Plaut. Amph. sc. 4. a. 4. Vt bene nummatum seruaretur marsu-pium. Paulò post crumena dicitur. Plaut. Men. sc. 1. a. 2. Cedo dum huc mihi marsupium. Ibid. sc. 1. a. 2. Cum inspicio marsupium. Ibid. sc. 7. a. 5. Rectè obsignatum est in vidu marsupium. Ibid. sc. 2. a. 2. Oboluit mar-supium, & c. Festo autem dicitur Marsupium. Varro 3. de rerust. cap. 17. magis ad oculos pertinent, quam ad vesicam: & potius marsupium domini exinaniant, quam replent.

Mārsyas, a, um, Tibicem fuit à Phrygia, ea temeritate, vt ipsum etiam phæbum ad cantus certamen auderet provocare: à quo & victus, & exoriatu est. Vide etiam apud Ouidium lib. 6. Fastor. Est & Marsyas, sive Marsya, Asiae minoris fluius Apamiam alluens: quem Poetae fabulantur ortum esse ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Marsiam desistentium. Ouid. 6. Metamorph.

Illum ruricola, sylvarum numina, Fauni.

Et Satyri fratres, & tunc quoque clarus Olympus.

Et Nymphae sterunt, & quisquis montibus illis

Lanigerosque greges, armenta que buccra pauit,

Fertilis immaduit madefactaque terra caducas

Concepit lacrymas, ac venis perhibet imis.

Quas ubi fecit aquas, vacuas emisit in auras.

Inde petens rapidum ripis declinibus aquor,

Marsya nomen habet, Phrygia liquidissimus amnis.

Vide Liu. lib. 8. d. 4.

Mārsyā, a, um, oppidum Phoenices: vnde Marsyeni Steph.

Mārsyās, Periandi filius, Pellæus historicus, nutritus vnā cum Alexan-dro Magno. Scipit res Macedoniae libris decem à primo rege vsque ad Alexandrū. Item de rebus Atticis libros duodecim. { Marsyas Phi-lippeus historicus superiore recentior. Marsyas Tabenus, qui scripsit de Tranquillitate libros duodecim: fabulosa libris septem, & quaedam alia

alia de patria sua. Auctor Suid.
 Martha, mulier faridica. Plutarch. in *Mario*.
 Martes, is, Fera exigua, ex genere mustelarum ? cuius pellis summo habetur in pretio. § ANGL. *A fulmer or polecatte.* § Mart. lib. 10.
Venator capta Marte superbus adest.
 Martia, Catonis Vticensis vxor fuit, quam postea, quum ex ea aliquot liberos sustulisset, Hortensio amico concessit; eoque mortuo sub initium bellorum ciuiliu[m] rursus eandem duxit. Qua in re Cato maleuolentia reprehensione non caruit, qui vacuam & pauperem eam dimissam esse caluniabantur, vt postea Hortensij testamento locupletatam reciperet. Auctor Plutarch. in *vita Catonis*.
 Martia aqua, quae & Aufeia, omnium tota urbe aquarum clarissima fuit a nono lapide structis fontibus in urbem perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorum rege, qui eam primus in urbem ducere auspicatus est. Vide supra in dictione AVFEBIA, & apud Plin. lib. 31. cap. 3.
 Martinalia, Hadrian. Iunius dicit, quae Graecis *πρωίηνα*. Festum, inquit, quo relinebant plena musto dolia, vt in Martinalibus passim obseruari videmus hodie vocamus. S. Merins tag.
 Martiobarbui, plumbatae, & milites qui huiuscemodi plumbatis utebantur. Vegetius lib. 1. cap. 17. Plumbatarum quoque exercitatio (quas Martiobarbulos vocant) est tradenda iunioribus. Nam in Illyrico dudum duae legiones fuerunt, quae sena millia militum habuerunt: quae, quod his telis scienter utebantur & fortiter, Martiobarbui vocabantur. Quidam Grammaticus maximi nominis satis insulse etymologiam commentus est a Martis barbibus, siue barbibus piscibus, ioculariterque ita dici vult; ego perridiculae, Secutores etiam in gladiatorio ludo massa plumbea aduersus retiarios depugnabant, vt auctor Isidor. lib. 18. cap. 55.
 Martion, Smyrnaeus medicus, de quo sic Plin. lib. 28. c. 4. Martion Smyrnaeus, qui de simplicibus affectibus scripsit, rumpi scolopendras marinas sputo tradit: item rubetas, aliasque ranas.
 Martius, cognomen Anci, quarti Romanorum regis, qui Numae Pompilij nepos fuit, aequitate & religione aeo similis. Latinos bello domuit, & Auentinum, Janiculumque montes vbi addidit, noua moenia oppido circumdedit: sylvas ad usum nauium publicauit, salinarum vectigal instituit, carcerem primus aedificauit; Ostiam coloniam maritimis commeatibus oportunam in ostio Tyberis deduxit. Auctor Liu. 1. ab Vrbe De Mauortiorum familia & vnde, Plutarch. in *Coriol.* & in *Numa*.
 Martyr, is, ἄγος *θεοῦ* ἢ *μαρτυρῶν* a Graecis dicitur quem nos teste vocamus. Quo factum est, vt qui sanguinis sui pignore Christo diuinitatis testimonium dederunt, Martyres vocentur. § Hinc martyrium *μαρτυρία*, testimonium. § Item martyrium pro templo martyribus dicato ponitur apud Impp. in. l. 2. § 3. C. de sacros. ecclesiis.
 Maruda, mensurae genus, quod heminas sex capiebat. Auctor Julius Pollux.
 Marullus, Tribunus plebis cum Flauio, coronas Caesaris dictatoris stauris detraxit, eosque qui primi Caesarem regem salutauerant, in vincula duci iussit. Quamobrem Caesar Marullum magistratu priuauit. Auctor Plutarch. in *Caesare*. § Marullus item poeta mimographus sub Antonino principe, apud Spartianum. § Pomponius item Marullus, Grammaticus Romae profitebatur, sermonis Latini exactor molestissimus, quum ex oratione Tiberium reprehendisset, affirmante Atteio Capitone, & esse illud Latinum: & si non esset, futurum certe. Iam inde mentitur (inquit) Capito: tu enim Caesar ciuitatem dare potes hominibus, verba non potes. Pugilem olim fuisse A sinius Gallus hoc in eum epigrammate ostendit.
*Qui caput ad laenam didicit, glossemata nobis,
 Praecipit: os nullum, vel potius pugilis.*
 Marum, μαρῶν Dioscoridi, herba est surculosa, flore origani, sed odoratiore, foliisque multo candidioribus, quae circa Magnesium & Tralleis copiosa gignitur. Plin. quoque lib. 12. c. 24. in Aegypto marum nasci tradit, sed pejus quam Lydium, maioribus foliis ac variis.
 Marus, (quod hic pro nomine montis perperam legebatur,) vide *Tmarus*.
 Mas, matis, mascul. gen. Masculus. X. Femina. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *Masse*. ITAL. *Maschio*. GERM. Ein mann oder mansbild. HISP. *El macho*. ANGL. *The male*. § Cic. 1. de nat. deor. Bestiae aliae mares aliae feminae sunt. Liu. lib. 8. bell. Pun. Caere porcus biceps, & agnus mas, idemque femina. Col. lib. 8. c. 2. Contumax ad concubitum dedignatur gallina, admittere marem, Varro. 3. de re rust. c. 12. Quis item nescit, paucos si lepores mares in foeminas intromiserit, breui tempore fore vt impleatur leporarium? Col. lib. 6. c. 24. Mense Iulio foeminae maribus plerumque permittenda. Interdum Mares sumuntur pro fortibus & magnanimis. Horat. Ouid. 4. fast. vte mares oleas.
Et maribus Curuis & decantata Camillis.
 Vt contra, male marem vocat Catullus, Effeminatum & mollem. Plaut. *Milse*. 5. a. 2. Non hi me marem, sed foeminam esse rentur.
 Masca, venetica striga in ll. Long.
 Masculeto, is, ere, est masculum fieri. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *Devenir masse*. ITAL. *Immaschirsi*. GERM. Zu einem man werden. HISP. *Hazerse macho* d mas resio. ANGL. *To turne to the male kind*. § Plin. lib. 18. cap. 13. de rapis & nabis loquens, Genera eorum Graeci duo prima fecere, masculinum, foemininumque: & ea ferendi modo ex eodem semine. Denflore enim satu masculifcere, hoc est, ex foeminis masculos fieri.
 Masculo, as, Masculum animum induo, firmo, roboro. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *Faire masse*. ITAL. *Immaschire*. GERM. *Mantich vnd gehert machen*. HISP. *Hazer macho*. ANGL. *To mak oy the male kind*. § A quo commasculo. Apuleius 2. de *Asino*. His cogitis, animum meum commasculauit.
 Masculetum, i, locus in quo plantae vinearum masculae consistunt. Plantae autem masculae sunt, quae non subiguntur vt palmites alios emittant: sed altius cresunt, & in altum attolli permittuntur, Plin. lib. 17. cap. 22. Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum vsque pedamentum emitti: quod alij dracones, alij Iuniculos vo-

tant, vt faciant quae Masculeta appellant.
 Mascullus, li. substantiuum diminutiuum. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *Masse*. ITAL. *Maschio*. GERM. Ein mannlin. HISP. *Macho*. ANGL. *Male*. § Plaut. in *Cistell*. Bona foemina, & malus masculus hic te volunt. Aliquando adiectiuum est, Idem significans quod masculinus, vt Mascula facies, ἄβρω, ἄβρω. Mascula Sappho, dicta est ab Horat. lib. 1. epistol. eo quod tribas esset, & in portentoso mulierum concubitu viri vice fungeretur. § Masculus, a, um, virilis, quod & masculinus, mascula proles, Horat. 3. Carm. 6.
*Sed rusticorum mascula militum proles,
 Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas.*
 Aliquando accipitur pro forti, & vehementi, & quod virum decet Sic mascula bilis dicitur a Persio 5. Satyr.
calido sub pectore mascula bilis intumuit.
 Plin. lib. 12. cap. 14. quandam thuris speciem Thus masculum appellat ad differentiam foeminini. Idcirco autem thus masculum quidam dici putant, quod testium speciem habeat.
 Masculinus, a, um, quod est mais, siue masculi. § ἄβρω, ἄβρω. GALL. *De masse*. ITAL. *Di machio*. GERM. *Männlich*. HISP. *Cosa de macho*. ANGL. *The maleking*. § Plin. lib. 18. cap. 13. Genera eorum Graeci duo prima fecere, masculinum foemininumque, & ea ferendi modo, ex eodem semine.
 Masalia, Cratae fluius. Ptolem. lib. 3. c. 17. Hodie *Masauo*.
 Masaria, supellex L. gr. b.
 Masaris, μάσaris Bacchi cognomen apud Caras: de cuius origine sic fabulantur: In conitatu Rheae cui Iupiter Bacchum alendum commiserat mulierem fuisse cui nomen erat Ma: quam quum Iuno rogasset cuius is esset puer, ἄβρω, ἄβρω hoc est, Martis, illa respondit. Qua voce a vulgo excepta, Bacchus deinceps Masaris dictus est, quasi ἄβρω, ἄβρω.
 Masdorani, Asiae populi, iuxta Parthiam & Carmaniam desertam incolentes. Horum meminit Ptolem. lib. 6. c. 17.
 Masanorada, μάσανοράδα. Vibs Cariae, a Masanorado Cyndapli filio; gentile Masanoradeus. Steph.
 Maschane, μάχανη. Vibs Scenitarum Arabum, ἄβρω, ἄβρω. Steph.
 Mascotus, μάσος, vibs Libyae, & alia prope Hesperides. Steph.
 Masdoranus, mons Asiae, qui Parthiam ad orientem ab Asia dirimit, Auctor Prol. lib. 6. c. 5.
 Mases, μάσος, vibs Argiuorum. Homer. ἄβρω, ἄβρω. dicitur etiam μάσος in recto, Ciues Maserii, Steph.
 Masetis, μάσης. Palus quaedam & vicus, & insula. Steph.
 Masgidium, μάσγιδιον, templum, locus adorationis, in specie templum Saracenorum e lignis fabricatum: templum Mahometanum.
 Masinissa, Numidarum rex fuit, acerrimus primus nominis Romani hostis, postea vero fidelissimus socius. Hic ad extremam vsque senectam mira valetudinis prosperitate vegetoque corporis robore vsus est, aded vt nonagesimo aetatis anno filium genuerit, itaque quamvis prolixum faciens, equum numquam ascenderit, nullo imbri nulloque frigore adduci potuisset, vt capite aperto fuerit, teste Cic. in lib. de senect. Ouid. 6. Fastor.
Postera lux melior, superat Masinissa Syphacem.
 De hoc multa Liu. lib. 3. bell. Punici.
 Masius, μάσιος Steph. Gordyaeorum montium pars est, supra Nisibim vbi Armenia dirimitur a Mesopotamia. Auctor Strab. lib. 11.
 Masora, est traditio, vox Hebr.
 Masoretha, vel Masoritha, auctor Masorae.
 Maspretum, maspeti, penult. corr. μάσπιος Dioscoridi, Caulis est laserpi-tij ferulae similis. Plin. autem lib. 19. cap. 3. folia laserpiij hoc nomine tradit appellari.
 Maspi, μάσπιος. Gens Persica, apud Steph.
 Masra, Libyae fluius, Ptolemæo.
 MASSA, massa, Farina macerata, & aqua subacta. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *paste*, *masse chose massue* & *espoisse*. ITAL. *Pasta* & *simili cose spesse*. GERM. Ein teig item, Ein Hots. HISP. *La massa de pan y tal cosa semejante* ANGL. *Past all thing thick and massie lyk past, a masse or vodge*. § Significat etiam quicquid densum est, spissumve ad similitudinem farinae subactae: vt Massa aui, Massa ferri, hoc est, pila, & veluti moles. Colum lib. 12. c. 15. Quidam ferri massas exurunt, ita vt ignis speciem habeant. Virg. 1. Georg.
Massam picis vrbe reportat.
 Ouid. 4. Fast.
Es erat in pretio, Chalybis iam massa placebat.
 Masso, as, are, In massam redigere, Conglobare, Condensare Lucret. lib. 1. Quod si forte vlla credunt iatione posse ignes in caetus stringi, massaeque corpus.
 Mascula, diminutiuum. § *μασ* zachar. ἄβρω, ἄβρω. GALL. *petite masse*. ITAL. *picciola massa*. GERM. Ein teiglein oder Hestlin. HISP. *pequeña pasta*. ANGL. *A little masse*. § Colum lib. 12. cap. 38. Post haec complures ex ea massulae fiunt, & ita per latea scia in trustum demittuntur, &c.
 Massaca, μάσκα. Steph. Indorum oppidum est, apud Arrianum.
 Massasyliā, μάσασυλία, siue, vt apud Steph. & Strab. legitur, *μασασυλία* vnico σ, Africae regio, a Mauris Mulucha fluiuo (quem Strabo Molochar appellat) diuenta. Vide Strab. lib. 17. & Plin. lib. 5. cap. 21. § Huius regionis populi Massasyli vocati fuerunt, quos Plinius testatur sua aetate extinctos fuisse, regionemque eorum a Getulis fuisse occupatam.
 Masagetae, μάσασγέται, populi Scythici, in Asia vltra mare Caspium, qui quum per deserta discunt, equorum suorum sanguinem cum lacte bibunt. Apud hos senio confectis, in frusta caeduntur, admittisque ouilis carnisibus a suis eduntur; qui vero morbo intereunt, feris deuorandi obiciuntur. Infestissimi sunt hospitiibus, neque cum vicinis populis vllam seruant amicitiam, aut fidem. Vxoribus habent communes, cum quibus etiam in publico coite non veientur. Solem praecipue venerantur, cui & equum immolant; ceteros deos habent neglectiui. Vide Strab. lib. 11. & Herodot. lib. 5. Stat. in *Achilloide*.

Laeta Massageta veluti qui pocula fuscant sanguine puniceo, &c.

¶ Nominativus singularis est massageta, vel Massagetes, Luct. lib. 3. Longaque Sarmatici solvens ieiunia belli Massagetes, quo fugit equo.

Māsāris, uva est quæ ex vite Sylvestri cum flore in Africa decerpitur; medicina tantum, & odoramentis idonea. Vide Plin. lib. 12. cap. vlt. & in proem. lib. 23.

Māsīā μασία Stephano oppidum Hispaniæ vltioris, non procul à Tartesso, circa quod lateres fiebant ex terra pumicosa, qui siccati non mergebantur in aqua. Vide Plin. lib. 35. cap. 14.

Massica, regio Bætiæ Tartessitis opposita, hanc Vitruvius Maximam appellat.

Māsīcūs, Mons Campaniæ, optimi vini ferax. Silius lib. 7. Massicus vuiseris addebat nomina glebis.

Hinc Massicum vinum, inter Campana vina olim laudatissimum. Plin. lib. 14. c. 6. Certant Massica æquæ ex monte Gaurano, Puteolos Baiasque spectantia. Horat. lib. 1. Carm. Ode 1.

Est qui nec veteris pocula Massici, Nec partem solido demore de die Spernit.

Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. Massici Montis fructus ebibere. Docet Seruius, Massicus in plurali facere Massica. Virg. lib. 7.

Vertunt felicia Baccho Massica.

Māsīlīā, ἡ μασαλία. GALL. Marseille. GERM. Marstien. } vrbs in Narbonensi Prouincia, à Medis Aastyge imperante condita, circa secundam & quadragesimam Olympiadem, annis ante quàm Virgo pareret D. C. XIII. post obitum David regis annis CCCCLXXXIV. Diruta deinde, à Phocensibus instaurata est, qui Cyri tyrannidè fugientes destituta Græcia in hunc sinum nauigârunt. Olim Massiliæ studia ingenuarum doctrinarum ad eò floruerunt, vt Romani pro Attica peregrinatione Massiliense peterent gymnasium ad disciplinas capeffendas Plaut. in Casin. Massilienses mores, tanquam optimos & probatissimos dixit. Vbi (inquit) tu es, qui colere mores Massilienses postulas? Massiliensium mores & instituta summis laudibus extollit Cicero, cum alibi sæpè, tum præcipuè in Oratione pro L. Flacco, cuius hæc sunt verba. Neque verò te Massilia prætereo, quæ L. Flaccum militem quæstorem cognovisti; cuius ego civitatis disciplinam atque gravitatem, non solum Græciæ, sed haud scio an cunctis gentibus anteponendam iure dicam. Quæ tam procul à Græcorum omniū regionibus, disciplinis, linguisque divisa, quum in vltimis terris cinctâ Gallorum gentibus, Barbariæ fluctibus alluatur: sic optimatum consilio gubernatur, vt omnes eius instituta laudare facilius possint, quam æmulari. Inelytam autem fuisse clarissimo gymnasio in Agricolaæ vita Tacitus quoque testatur, quum societum scribit Agricola statim parvulum sedem ac magistrum studiorum Massiliam habuisse, locum Græca comitate & prouinciali parsimonia mistum ac bene compositum. Lege Strab. lib. 4. De eiu s veteribus institutis multa Valer. lib. 2. Vide Senecam cap. 8. de consol. ad Heluiam Plutarch. in Solon. Mercator Massiliam condidit. De origine verò & primis initiis non pauca Iustinus lib. 43. hæc vini optimi ferax fuit: vnde Martial. lib. 13.

Tu me massilia ponere vina putes.

¶ A Massilia fiunt, Massiliensis, Massilianus, Massilioticus, μασσαλιώτης, μασσαλιώτης. Vnde Massilienses viri. Plaut. Menach. sc. 1. a. 1. Massilienses, Illirios sumus præteruedi, Massiliana vina, & Massilioticum ostium Rhodani, quod Massiliæ proximum est. Plin. lib. 3. cap. 4. Libya appellatur duo Rhodani ora modica: ex his alterum Hispaniense, alterum Metapinum: tertium, idèmq; amplissimum, Massilioticum.

Māsīlī, μασίλοι Stephan. populi Africæ, Cæsariensi Mauritanicæ, & Massesyliis proximi. Hi neque frænis, neque ephippiis vtuntur, sola contenti virga, qua equos regunt.

Māsīlūs, a, um, adiectiuum. Virg. 4. Æneid.

Hinc mihi Massyla gentis monstrata sacerdos.

Māsīlūs, a, um, Lucan. lib. 4.

Et gens qua nudo residens Massylia dorso Ora leui flectit franorum nescia virga.

Māsīlæūs, a, um, Martialis lib. 9.

Et Massylaum virga gubernat equum.

Mastaura, μασταύρα, Lydiæ ciuitas: ita dicta, quòd in ea Rheæ, Bacchi nutrici quæ Mâ Lydis appellatur) taurus soleat immolari. Vide suprâ in dictione MA. Huius incolæ dicti sunt Mastauraenses. μασταυραῖς ἢ μασταυραῖος Stephano, quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Mastiani, μαστιανοί, & alibi μαστιανός populi iuxta Herculis columnas, ab vrbe Mastia. Stephan. Sixtus, inquit aibi, vrbs Marinorum corruptè vt videtur.

Māsīchē, es, cum aspiratione in vltima syllaba, μασίχη. Dioscoridi. } GALL. Du mastie, ITAL. Mastice. GERM. Ein gummi auß dem baum lentisco. HISP. El almastica goma de lentisco. } teste Plin. lib. 12. c. 17. lacryma est, quam lentiscus arbor gummi modo sudat.

Masticinus, a, um. Isid. lib. 19. c. 28. vbi agit de coloribus vestium.

Mastico (medicis vsitata vox) contero cibum in ore, inter dentes. Est autem verbum Italicum, masticare, quod Galli mascher, Hisp. mascar, dentibus cibum molere; Germani facon.

Masticatorium medicis est commansum, apophlegmatismus, quod ore commansum pituitam capitisque humores deducit. διαμασθήμα.

Māsīx, igis, Scutica, flagrum siue lora quibus mancipia cæduntur. vt schot ψωψ schot. μασίξ. GALL. Foyet, verges à fesser. ITAL. Staffile, scorregiata. GERM. Ein geißel. HISP. El acote. ANGL. A whip to whine seruandes roich. } à Græco verbo μασίγω, flagris cædo. } Inde Homeromastix appellatus est Zoilus ille Homeri calumniator. Vide infrâ in dictione ZOILVS.

Māsīgōphōūs, μασίγοφός. Dicebatur seruus flagellifer, qui scilicet agonothetas in sacris certaminibus comitabatur, virgas præferens, ad submothendam turbam, & cohibendas seditiones. Bud.

Māsīgō, Verbero, verberibus dignus. } μασίγιος GALL. Digne d'auoir du fouet, batable. ITAL. Uomo da bastone, pezzo d'asino. GERM. Der geißelens wödet ist. HISP. Acotado. ANGL. A cane worth to be scour-

ged. } Plaut. sc. 4. a. 3. Crucior lapidem non habere, vt illi mastigia cerebrum excutiam. Reddin'an non virginem Mastigia: Idem Curc. sc. 4. a. 4. Exi culina, sis foias, mastigia. Idem Men. sc. 1. a. 2.

Māsīgēs, ea, um, Plaut. in Trinum. Aggrediundus est hic homo mastigeus.

Mastromiles, magister militum. Const. L. græc. b.

Mās trvca, vestis genus, qua Sardi vtebantur. } ἡ μαστρύα. GALL. Vn forte d'habillement, duquel vsent les Sardes. ITAL. Veste usata da sardi. GERM. Ein gatung eines kleids der völczer in Sardinia. HISP. Vestidura propria de los de Cerdeña. ANGL. A king of garment which the Sardes vseth. } Cic. pro Sauro. Quem purpura regalis non commouit, eum Sardonum mastruca tentavit? Prudentius.

mastrucis proceres vestire togatos, i. vestibus scorteis, vt exponunt Grammatici. Cic. apud Isid. l. 19. cap. 3. & apud Quintil. l. 1. c. 5. vbi legitur mastruga.

Mās trvcaūs, qui mastuca vitur. } ὁ μαστρύαυτος, μαστρύαυτο ἐσθιδύμενος. GALL. Vestu de tel habit Sardinian. ITAL. Vestito di tale habito. GERM. Mit einem solchen Sardinischen kleid angethan. HISP. Vestido de Aquella vestidura. ANGL. Clotheth with argament of the Sardinians. Cic. de pron. Conf. Res in Sardinia cum maltrucatis latrunculis à Propræto re vna cohorte auxiliaria gesta.

Masturbari, scedum verbum. Martial. Epigramm. 42. lib. 9. } Epist. 103. lib. 14.

Mās tūs, ἡ ψήχάδ. μαστός } Latine mamma, & proprie animalium est Per translationem tamen Masti etiam appellantur tubuli mammati in fontibus, & aquæductibus, quos Latinorum nonnulli Mammæ, Varro etiam Papillas vocat. Vitruu. lib. 7. Athenis (inquit) ex huiusmodi locis & fontibus masti usque ad portum Piræum ducti sunt salientes. A Cassiodoro etiam Ubera appellantur, Quanto (inquit) pulchrius est Claudiam aquam per tot sicca montium juga lavacris, & domibus liquores purissimos fistularum uberibus immisisse. Plin. lib. 26. c. 15. herbam etiam huius nominis esse dicit, quæ potui indita, pilos mammærum à parte nascentium aufert.

Mās tūsūs, μαστός, Eques Romanus fuit tempore Tiberij, Iureconsultus non incelebris, qui publicè de iure scripsit.

Mās tōtechnā, μαστοτεχνία, Superuacua atque inutilis artis imitatio, & vanitas artis dicitur, quæ scilicet artificio nihil affert commodi. Eiusmodi fuit ars eius, qui ciceris grana ex spatio satis longinquo in acum sine frustratione iniciebat, μαστοτεχνία enim vanū dicitur πύχνο ars.

Matapontum, metabula matris. Fortè, Metapontum μιλιάβωλη maris.

Mataris, teli genus, minus lanceâ Steph.

Mataurus, μασταυρος Siciliæ oppidum Locrorum opus, cuius incolæ dicuntur Mataurini. Steph.

Mataxæ, inquit Budæus, sunt manipuli & fasciculi cannarum quos Vitruvius, romice alligati iubet, Ipsaque, inquit, tectoria abacorum & speculorum divisionibus circa se prominentes habent expressiones. Existimo autem ex Æmari Rauconeti sententia, diuisiones abacorum formas esse quadratas in tectorio prominentes: speculorum autem diuisiones formas esse rotundas. Hæc Turnebus.

Matella, Matellio, vide Matula.

Mateola, apud Plin. & Catonem, genus est sartuli. Cato de re rust. cap. 46. Quum taleam demittes, pede tantum opprimo: si parum descendit malleolo, aut mateola adigito: cautoque ne librum scindas, quum adiges.

MĀTER, huius matris. Notæ significationis nomen est, à Græco μήτηρ. } ἡ μήτηρ. GALL. Mere. ITAL. Madre. GERM. Eine mutter. ANGL. A mother. } Cic. pro A. Cluent. Nam Sallia mater huius Habiti (mater enim à me nominis causa, tamen in hunc hostili odio & crudelitate est, mater, inquam appellabitur: neque vnquam ira de suo scelere & immanitate audiet vt naturæ nomen amittat. Virg. 8. Eclog.

crudelis tu quoque mater. Carentes matre privigni, Horat. 3. Carm. Ode 24. Mater abest, nihil iubeo Romane requiras. Ouid. 4. Fast.

Mater, ait virgo, mora est Dea nomine Matris.) Quid facis in solis incomitata locis.

(Honoris verbum.) *ibidem* Triste matribus agmen. Senec. cap. 2. de consol. ad Mart.

Quam multas matres fecerit ille Deus (Iupiter.)

Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Dum adventu matris proflit (virgo) excutitur malum. Catull. ad Ortalum.

Me pia desinuit coniux, pia mater Achillem.

Ouid. 13. Metamorph.

Est quoque per matrem Cyllenius addita nobis Altera nobilitas.

Sine matre creata carmina Palladis exemplo, idem Eleg. vlt. lib. 3. Trist. Mater tu (ei) eadem hera es. Plaut. Asin. sc. 2. a. 1. Salutem dicito matri & patri. Idem Capi. sc. 3. a. 2. Vtrum te spem, an matrem salutem (i. qui vt mater mihi das lucis tuendæ copiam) Idem Pseud. sc. 4. a. 2.

¶ Aliquando tamen pro nutrice vsurpatur, Plaut. vtramque significationem complexus est. Ita forma simili pueri, vt mater sua non internosse posset, quæ mammam dabat. Neque ad eò mater ipsa, quæ illos pepererat. ¶ Sumitur etiam hoc nomen latiùs, vt & de brutis animantibus dicatur, quæ factum ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quoduis animal partu edit. Virg. 3. Georg.

excretos prohibent à matribus hædos.

¶ Mater mellis, apis. Varr. 2. de re rust. c. 5. Denique ex hoc putrefacto nasci dulcissimas apes, mellis matres. ¶ Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur ob propagines, quæ ex ipsis nascuntur. Plin. lib. 12. c. 5. Superiores eiusdem rami in excelsum emicant, syluosa multitudine, vasto matris corpore ¶ Luxuries avaritiæ matris. Cic. 2. de Orat. ¶ Sapientia omnium bonorum mater. Idem 2. de legibus. ¶ Mater matris matrem viuam habens: hic pater patris, pater habens patrem viuum.

Mārcūllā, æ, diminutiuum à mater. } τὸ μικρότερον, μικροῖδον. GALL. Petite mere. ITAL. picciola madre. GERM. Eine müterlein. ITAL. Pequena madre. ANGL. A little mother. } Cic. pro Flacc. Nunc denique materculæ suæ festiuius filius, aniculæ minimè suspiciolæ purgat se per epistolam

epistolam. Horat. 1. epist. 7.

Dum pueris omnis pater & matercula pallet.

MATERNUS, a, um quod matris est & ματρικός. GALL. De mere. ITAL. Di madre. GERM. Mütterlich. HISP. Cosa de madre. ANGL. of the mother. & ut, Maternus, paternusque sanguis. Cicer. pro Rosc. Amerin. Idem pro Cluen. quo est nomen amanti indulgentiusque maternum. Ouid. 3. Metamorph.

—maternaque tempora complet.

Virg. 4. Aeneid.

—materno veniens ab ano Cyllenia proles.

Vbera materna Statius 1. Thebaid. Maternus animus, Terent. in Heaut. Res maternæ atque paternæ absumptæ, Horat. 1. Epist. 16.

Sed neque materno quoddam generosior ortu,

Ouid. 13. Metamorph. Maternus illius animus in nos. Senec. cap. 1. de consol. ad Helviam.

Et modo maternis testæ videtur aquis.

Ouid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

MATERFAMILIAS, vxoris species est. & מַתְרַת הַבַּיִת habalath habayith. οικοδομοια. GALL. Mere de famille, la maistresse ou dame de la maison. ITAL. Patrona di casa, donna, madonna. GERM. Ein haus, mutter. HISP. Muger casala y duçia de caça. ANGL. The good wif or maistress of the house. & Non enim quæuis vxor statim materfamilias est, sed ea sola, quæ in mariti manu mancipioque est, aut in cuius manu mancipioque est maritus, ita dicta, quoniam non in matrimonium tantum sed in familiam quoque mariti, & in sui hæredis locum venit. Festus dicit, autè matrem familiæ dici, quàm vir eius pater familiæ appellatur; nec posse hoc nomine plures, in vna familia appellari, sed vnam tantum matremfamilias dici. Vlpianus l. pronuntiatum. ff. de verb. signific. aliter hoc nomē interpretatur. Matremfamilias (inquit) accipere debemus eam, quæ non inhonestè, sed honestè & cum dignitate vixit Matrem enim familiæ à cæteris fœminis mores discernunt atque separant: proinde nihil interest nupta sit, an vidua, ingenua, an libertina. Nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matremfamilias, sed boni mores. Liu. 4. bell. Macedon. Et quum tibi viro liceat purpura in veste stragulata uti, matremfamilias tuam purpuream amiculum habere non sines; iusta matremfamilias, & Pellex, contraria. Liui. 9. bell. Maced. Hunc iusta matremfamilias, & illam Pellice ortum esse. Vide hac de re plura apud. Gell. 18. cap. 6. & apud Boetium in comment. 3. in Topic. Cicer. Matremfamilias quoque dicitur quæ est sui iuris & emancipata, Vlpian. in l. post mortem. ff. de adop. & emanc. Per supremi Regis iuro, & matremfamilias Iunonem. Quæ sit & quid differat à matrona, Gell. cap. 6. lib. 18. Porro quod ad vocis huius compositionem attinet, Familiæ antiquus est genitiuus Græcorum imitatione formatus: qui genitiuum fœmininorum in a purum desinentium mittunt in as.

MATER MĀGNĀ, dicebatur Tellus, deorum (vt vetustas credit) omnium mater, à Græcis Cybele dicta, cui sus prægnans mactabatur, quæ hostia est propria terræ. κοβελη. Dicitur & mater alma, quod omnia alat. & Item mater deūm, quod omnia generet. & Vocatur item Mater Phrygia à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma vocant. MĀTER MĀTRIMĀ, illa quæ quum mater sit, adhuc matrem habet viuentem. Vide infra in dictione Matrimus.

MĀTER MĀTŪTĀ, Aurora dicitur, quam antiqui, teste Festo, ita appellauerunt, à vetustate Manum, quod illis bonum, significabat. & Δουβία. Hanc Poëtæ fingunt fuisse Ino Cadmi filiam, quæ Athamantis furorem metuens, vnâ cum Melicerta filio sese in mare præcipitavit: qui autem nusquam conspicerentur, in marinos deos mutati credebantur: atque ipsa quidem à Græcis λδοκθία, & à nostris Mater Matuta. Melicertes autem ab illis μελαιμων, & à Latinis Portunus appellatus est. Cicer. 1. Tuscul. Ino Cadmi filia λδοκθία nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris.

MĀTERTERĀ, matris soror, quasi mater altera, inquit Festus. & μητροδελφη. GALL. La sœur de ma mere, ma tante. ITAL. Zia. GERM. Der mutter Schwester. HISP. Hermana de la madre. tia. ANGL. The sister of my mother, myne aunt. & Cicer. 2. de Oratore. Quorum nostra erat matertera, &c. Idem. 1. de diuinat. Puellam defatigatam petiisse à matertera, vt sibi concederet paulisper, vt in eius sella requiesceret. Ouid. 1. Metamorph.

—tu tantum fida sorori

Esse velis, prolisque meæ matertera dici.

Pater meus istum gestauit. At mea matertera. Plaut. Curt. sc. 2. a. 5.

& Matertera magna auix, maior proauix, maxima abauix meæ soror dicitur: de quibus Iurisconsultus in l. Iurisconsultus. ff. de grad. cognat.

MĀTRĀLĪĀ, matris Matutæ festa, tertio Nonas Iunij celebrari solita ματρικια. Ouid. lib. 6. Fast.

Ite bona matres, Vestrum Matralia festum,

Flauaque Thebana reddite liba dea.

MĀTRŌNĀ, dicitur, inquit Gell. lib. 8. cap. 6. quæ in matrimonium cum viro conuenit, etiamsi liberi adhuc non sint suscepti. מַתְרַת הַבַּיִת habalath habbayith. οικοδομοια. GALL. Dame, maistresse d'une maison. ITAL. Patrona di casa, matrona. GERM. Ein eath: chereib. HISP. Matrona, señora de casa. ANGL. The goodwife housewife. & Quippe appellationem habet à matris nomine, non adepto, sed cum ipse & nomine mox adipiscendi. Vnde ipsum quoque Matrimonium vocatum est, quoniam eo vir & vxor coniunguntur, vt illa mater fiat. Plaut. Cas. Non matronarum officium est, sed meretricum, Viris alienis, mi vir, subblanditur. Cicer. 3. de natura deorum. Natio quoque dea putanda est: quæ quia partus matronarum iueatur, à nascentibus Natio nominata est Ouid. 2. Metamorph.

Senserat hoc olim magni matrona tonantis.

Vt matronarum hinc facta petnouit propè, vbi earum luxus recensetur. Plaut. Aulul. sc. 5. a. 3. Deripiamus aurum matronis palam Ibid. sc. 6. a. 4. Matronæ, non meretricum est vnum inseruire amantem. Idem Mostell. sc. 3. a. 1. & Distinguitur autem matrona à matrefamilias, quod matrefamilias dicitur, quæ per coemptionem in manum mancipiumque viri conuenit, & in sui hæredis locum, viroque inte-

stato, veluti filia, succedit. Matrona autem, quæ & vxor vsu dicebatur, quæ in lecti tantum consortium veniebat, non etiam bonorum. Vide Boët. in Top. Ciceronis. Vide supra in dictione Materfamil. Vide & Gell. cap. 6. lib. 18.

MĀTRŌNĪS, e, adiect. apud Liu. 4. bel. Maced. Matronale decus apud Col. lib. 12. in proem. Matronalis labor, qui proprius matronæ est. Matronales genæ. Ouid. 2. Fast. de Lucretia.

Quæque potest narrat: restabant vltima, fluit, et matronales erubere gena.

& γυναικίον, & ὁ δὲ οικοδομοιοις GALL. De matrone, de femme d'honneur. ITAL. Di femina honorata. GERM. Das eines ceten weibs ist. HISP. Cosa de matrona. ANGL. of a matron, or a woman of honour. & Matronale decus. Liu. lib. 34. SC. de matronali iure ac de fœminis fumosis. Suet. in Tiber. cap. 35.

MĀTRŌNĀ, vulgò Marne Nomen est fluuij Campaniam Galliaru malluentis: de quo sic Ausonius in Mos.

Non tibi se Liger anteferet, non Axona præcepis,

Matrona non Gallos Belgosque interista fines.

MĀTRŌNĪĀ, qui erant dies matronis festi, quibus viri pro conseruatione coniugij diis supplicabant. De iis Plutarch. in Rom.

MĀTRĪCĪDĀ, æ, qui matrem occidit. Hinc matricidam, matris occisio. & ματρικίδιον, & ματρικίδιος. GALL. Homicide & meurtrier de sa mere. ITAL. Ucciditor della madre. GERM. Der sein mutter erddet. HISP. El que mató a su madre. ANGL. That killeth his mother. & Cic. ad Quint. Fr. lib. 1. Quem scibus certissimum matricidam.

MĀTRĪCĪDĪUM, ij, & ματρικίδιον, ματρικίδιον. GALL. Homicide fait de sa mere. ITAL. Homicidio di madre. GERM. Erddtung oder toschlag seiner mutter. HISP. Matança de madre. ANGL. Akillin or murde ring of the mother. & Cic. 1. de Inuent. Orestes si accusetur matricidij.

MĀTRIMŌNIUM, ij, est maris & fœminæ coniugatio. & ἡ γάμος chasunáb. συζυγία, ἑγγαμία. GALL. Mariage. ITAL. Matrimonio. GERM. Die che eder ehstant. HISP. Casamiento, matrimonio. ANGL. Marriage. & Cicer. 5. Verr. Vectius affinis, cuius sororem habes in matrimonio. Idem pro Cluent. Salliam in matrimonium ducere cupiuit. Idem, quæ nuptiæ non diuturnæ fuerunt: erant enim non matrimonij dignitate, sed sceleris societate cõiunctæ. Idem 2. Philipp. Curio te à meretricio quæstu abducit, & tanquam stolam dedisset in matrimonio stabili, & certo collocavit. Nunquam cessam dicis quin te hoc multem matrimonio; Plaut. Amphitru. Nullis matrimonij diuertentibus, (id est, coniugibus.) Gell. cap. 3. lib. 4. Matrimonij causa esse cum aliquo. Ibidem. In matrimonio amare meretricem. Quintil. Egone me patiar hinc esse in matrimonio, vbi vir compilet quicquid domi est. Plaut. Menach. sc. 1. a. 4. & Matrimonia contrahere, dimittere, tenere. Sueton. in Calig. c. 25. Dicitum autem matrimonium, à matris nomine, quia ideo nubunt fœminæ vt matres aliquando fiant. Et vt Gell. c. 6. lib. 18. loquitur, à matris nomine non adepto, sed cum spe mox adipiscendo. Vide in voce Matrona, & in voce Nuptia.

Matrimonialis, e, quod ad matrimonium pertinet. & γαμικόν. GALL. De mariage. ITAL. Di matrimonio. GERM. Das dem Ehestand zu gehdit. HISP. Cosa matrimonial. ANGL. Of marriage. & Aug. lib. 13. de ciuit. Quid concubitus conjugalis, qui secundum matrimonial um præscripta tabularum procreandorum sit causa liberorum?

Matruelis dicitur qui ex matris fratre progenuus est. Vlpian. l. 1. ad legem Pomp. de patr. & ἀδελφιδίος ἐκ γυναικός, ὁ ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀδελφιδίος. GALL. Le fils ou la fille du frere ou de la sœur de ma mere. ITAL. Figliuolo d'figliuola del fratello di mia madre. GERM. Meiner mutter bruders kind. HISP. El primo, hijo del hermano de la madre. ANGL. An aunts child, a mother sisters child. &

MĀTRĪSCĪCĪ, est matris simile fieri. ματρικίδιον. GALL. estre fait semblable à sa mere. ITAL. Assimigliarsi alla madre. GERM. Der mutter gleich werden. HISP. Semejarse a la madre. ANGL. To be lik to the mother. & Pacuu. Vtinã nunc matrescan ingenio, vt meum patrem vleisci queam. Nonius.

MĀTRĪMĪUS, mi, & ὁ ἦν μητρίαν ζῶσαν ἴχον. GALL. De qui la mere est encor viuante. ITAL. Colui che ha la madre anchora viua. GERM. Des sein mother liuedyet. & Qui matrem adhuc habet superstitem, quemadmodum patrum qui patrem. Cic. de Arusp. resp. Si puer ille patrum, ac matrum terram non tenuit. Reliqua vide infra in dictione Patrimus, & supra, Mater, Matrima.

MĀTRĪX, icis fœmina, quæ fœtus gratia tenetur. & ἡ μήτρα. GALL. Vne portiere, vne femelle qu'on garde pour porter des petits. ITAL. La femina di qualunque animal che se tiene per razza. GERM. Ein iedes weiblichs geschlescht daruon man Junge zeucht ein zuchtmutter. HISP. La madre, d que puede serlo. ANGL. A damme or mother. & Colum. Sint ergo matrices robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus. Idem lib. 17. cap. 3. Vt eadem ratione matrices incantur. & Medici accipiunt pro vtriculo, qui in fœminis iunctus est vesicæ, ad recipiendum semen, & continendum fœtum accommodatus. & ἡ μήτρα ἡ μήτρα. Vide Gell. lib. 2. c. 7. & Matricem arborem dixit Suet. in Aug. ex qua stolones succreuerunt. Et ex ea arbore, inquit, continuò nata soboles, aded paucis diebus adoleuit, vt non æquipararet modò matricem, verum etiam obtegeret. Matrix autem arboris appellatur, quod in medio ligni vel caudicis continetur, à nonnullis cor, ab aliis Medulla dicitur, Theophrastus, μήτρα. Vide Ruellium. lib. 1. c. 2. & Matrices etiam vrbes dicitur quæ à Græcis appellatur ματρικίδιος, ex quibus multæ aliæ vrbes natæ & ductæ sunt.

Matricula, diminutium à matrix Catalogus, descriptio, index, numerus, Matricularius, Ecclesiæ œconomus.

MĀTRĪĀ, iæ, seu Materies, ei, à mater. Est ex qua aliquid fit. & ἡ ὕλη. GALL. Matière comme bois à bastir, mairrain ou autre chose. ITAL. Materia, soggetto. GERM. Allesen zeug oder materi darauß man etwas macht. HISP. Madera, d materia. ANGL. A el maner of stufsto work vpon. & vt Materia libri membrana est, & atramentum. Ouid. 2. Metamorphos.

Regia Solis erat sublimibus alta columnis,

Clara micans auro. &c.

Et paulo post.

Materiam superabat opus: nam Mulciber illic
Æquora calarar media cingentia terras, &c.

¶ Materia domus, calx, lapides, ligna, saxa, & tegulæ: quæquam Materie appellatione præcipuè intelligantur ligna, quæ ædificiis aptantur. Liu. Multam materiam ceciderat miles. *Quintil. lib. 7. cap. 1.* Opera extituentibus satis non est, saxa, & materiam, & cætera ædificanti congerere vitia, nisi disponendis eis, collocandisque artificum manus exhibeatur. *Colum. lib. 3.* vocat materiam lignum, quod est intra corticem. Quasi cuneum ferreum (inquit) vel osseum inter corticem & materiam lene demittito, nè lædas, aut rumpas corticem. *Idem lib. 5. cap. 6.* Materiam vocat palmitem, qui de nouello nascitur: & in tenero alligatus dependet. ¶ Materies de equis etiam dicitur. *Colum. lib. 6. c. 27.* Equinum pecus tripartitò diuiditur: est enim generosa materies quæ circo faciisque certaminibus equos præbet. ¶ Accipitur etiã Materia pro argumento libri, aut orationis, aut carminis. *¶ uerbiis GALL. Argument, matiere, subiect. ITAL. Argomento, soggetto. GERM. Der inhalt alles das dauon in einem buch oder geschrifft gehandelt wird. HISP. Argumento, materia. ¶ Horat. de Arte Poët. Sumite materiam vestris, qui scribis, æquam uisibus. Sueton. de clar. Gram. Ad exercitanda discernium ingenia, æquales inter se committere solebat, proposita non solum materia quam scriberent, sed & præmium quod victor auferret.*

Non hac ingenio, non hac componimus arte:
Materia est propriis ingeniosa malis.

Quid. *Eleg. 1. lib. 5. Trist.*

Diuitis ingenij est immania Casaris æta
Condere, Materia ne superetur opus.

Idem *Eleg. 1. lib. 2. Trist.*

Et se (Iouem) materiam carminis esse iuuat.

idem *ibid.*

Materia scripto conuenit esse sua.

ibid. Eleg. 1. lib. 5.

Materiamque tuis tristem virtutibus imple.

Idem *Eleg. 3. lib. 4. Trist.* Materiam belli præbere, Velleius.

Sensit amans sua damna, ferè tamen hæret in illis

Materiam culpa prosequiturque sua.

Quid. *Eleg. 1. lib. 4. Trist.*

Quos in materia prosperiore iuues;

idem *Eleg. 5. lib. 3. Trist.* ¶ Materia Triumphorum, Sueton. *in Cas. c. 22.*

Materiam tumultus subducere, idem *in Tiber. c. 22.* Nec quid materie præberent conspirandi. (i. occasionis) Idem *in Galba c. 9.* Cicer. *ad Attic. lib. 2.* Quod me, ut scribam aliquid hortaris, crescit mihi quidem materies, ut dicis, sed tota res etiam nunc fluctuat, &c. Materia benefaciendi. *Plin. in Paneg. 16.* Delibasse quædam, seu potius demonstrasse contentus: largam ac propè intactam benefaciendi materiam filio reservauit. ¶ Materia tamen & materies videtur aliquo modo diuersa esse, Materiam enim rectè appellamus arboris, panni, cerei, & aliarum omnium rerum quibus opifices vtuntur: non autem materiem, Materies enim potius animum & ingeniu spectat. *Cornel. Front. de differ. vocab.*

Materiale, quod est ex materie, *ινυλῶς, μιλυσιακός*, à quo Materialiter *πυρκαῖος*, aduerbium. Vnde materialiter aliquid sumi dicitur, quum non forma rei sed materia significatur. Vtitur hac voce *Macrob. comment. lib. 2. c. 12.* Materialis influxio. Vox maximè in scholis Philosophorum trita.

Materiaris, substant. dicitur qui materiam ad ædificia suppeditat. *ὀλοπυγός*. *GALL. Charpentier ou boscheron. ITAL. Maestro de legname, chi prepara la materia à i muratori. GERM. Der das holz eines baurer zuuorst oder zuhin fertigt. HISP. El carpentero. ANGL. A carpenter.* ¶ fitque à materia cuius nomine ligna ad fulciendum, ædificandumque necessaria, idoneæque significantur. *Plaut. in milit. Adfunt fabri, architectique, eam quidem ad rem haud imperiti. A. Si non nos materia-rius remoratur, quo quidem opus est, Noui indolem nostri ingenij, citò erit parata nauis.*

Materiaris, a, um, adiectiuum. *ἰλικός*. *GALL. Appartenant à matiere. ITAL. Pertinente à materia. GERM. Das zu dem holzwerck gehort. HISP. Cosa perteneciente a materia. ANGL. Belonging to mater.* ¶ vt Materiaris faber, Faber lignarius: & Materaria fabrica, lignaria. *lin. lib. 7. c. 56.* Fabricam materiaram Dædalus, & in ea ferream, aliciam, &c. inuenit.

Materiarior, aris, materiam cædo. Deponens, verbum est castrense, ea forma dictum, qua Lignor. *ἰλοτομείν*. *GALL. Charpentier. ITAL. Fabricare. GERM. Holz sellen sich mit bolz verfaben. HISP. Obrar de maderá, maderar. ANGL. To dress any stuff for building or other work.* ¶ Propriè enim milites materiari dicuntur quum materiam cædunt ad conficiendum vallum. *Cæsar. 7. bell. Gall.* Erat eo tempore & materiari, & fiumentari, & tantas munitiones fieri necesse.

Materiatius, a, um, adiectiuum, quod ex materia confectum est. *ἰλικός*. *ἑυλόπρωκλῶς*. *GALL. Fait de marrain. ITAL. Fatto de legname. GERM. Ruff allerley zeug gemacht. HISP. Maderado de maderay otra cosa. ANGL. That is made of any stuff.* ¶ Sic *Cicero. lib. 3. Officiorum*, vocat ædes malè materiatas, quæ ex mala, & improba materia sunt confectæ.

Materiatio, & materiatura, deducta videntur à verbo *Materio*, Vtroque vsus est *Vitruu. lib. 4. cap. 2.* In ædificiis omnibus iusuper collocatur materiatio variis vocabulis nominata *Et paulò post*, E quibus rebus, & à materiatura fabrilis in lapideis & matmoicis ædium sacrarum ædificationibus.

Materias, huius materis. Teli genus post lanceam longius. *Sifenna, Galli materibus, Sueui lanceis configunt. Fœminini generis est, Nonius.*

Matereris, Materera, vide *Mater*.

Mathematis, is, *μάθησις*, vel *Mathema, tis, μάθημα*, disciplina, fitque à verbo *μαθήσασθαι*, quod & disco significat, & doceo. Propriè autem de iis dicuntur artibus, quæ firmis demonstrationibus constant: cuiusmodi sunt Geometria, Astrologia, Musica, & Arithmetica.

Mathematis, *μαθηματικός*, à nomine Græco *μάθημα*, quod disciplinam significat. Dicitur propriè, qui Geometriæ, Musicæ, Arithmeticæ, Astrologiæque disciplinas nouit. Nam hæc propriè Mathematicæ

scientiæ, vel disciplinæ dicuntur, eò quòd discantur planè, & per demonstrationem aliquam percipiuntur. Philosophia verò, vt Logica, cum aliis, non dicuntur disciplinæ, quia non firmissima demonstratione, vt illæ, sed ratione quadam, & studij inuestigatione percipiuntur. *Cic. 1. de Orat.* Quis ignorat, ij qui Mathematici vocantur, quanta in obscuritate rerum, & quàm recondita in arte, & multiplici, subtilique versentur! *Iuuenal. Satyr. 14.*

Nota mathematicis genesis tua.

Mathematici vrbe pulsi. *Suet. in Tiber. c. 36.*

Matania, *ματάνη*, pars Mediæ, Steph. ex *Strab. lib. 12.* Hyope, inquit, alibi, vrbs est, *ματάνη*.

Matinüs. Mons est Calabriae, auctore *Porphyrione*, apibus abundans. *Lucan. lib. 9.*

¶ *¶ calidi bucent luxeta Matini.*

Matinüs, a, um, adiectiuum; vt apud *Matina*. *Horat. 4. Carm. Ode 2.*

¶ *Ego apud Matina*

More modòque

Grata carpentis thyma per laborem

Plurimum circa nemus, vuidique

Tyburis ripas operosa paruis

Carmina fingo.

¶ *Cacumina Matina*, idem *Epod. 16.*

¶ *quando*

Padus Matina lauerit Cacumina.

Matium, Cretæ insulæ oppidum est, apud *Plin. lib. 4. c. 12.*

Matralia, vide *Mater*.

Matresco, Matricida, Matrimus, Matrimonium, Matrix, vide *Mater*.

Matrona, Matronalis, vide *Mater*.

Matrici, Festo, Homines dicuntur malarum magnarum, atque ore late patienti.

Matrinus, *μάτρινος*, fluij nomen in Piceno, non procul ab *Adia* vrbe de quo *Strab. lib. 5.* & *Ptol. in descriptione Italia.*

Matra, Stora, & reg-s, quæ fit ex canabe, lino, iunco, palma, scirpo, aut sparto: vbi ituppa, vel scœnum, vel lanæ rudiores, aut quid simile infertum est. *ἡ μάτρα ἢ ἡ μάτρα*. *GALL. Loudier, materats ou matelats, natte. ITAL. Scuola, coperta imbotrita di stoppa, di gottone d' altra cosa. GERM. Ein sergen oder decke auß hãro stroo/hanff/binnen vnd der gleichen dingin gemacht. HISP. Estera de esparto y juncos, colchon. ANGL. A matt. ¶ Quid. 6. Pastor.*

At dominus, Discedite, ait, plaustraque morantes

Sustulit: in plau, ro scirp: a matra fuit.

Mattarius, qui in matra dormit.

Matteola, delicatus cibus, diminutiuum ex *mattea*.

Mattea, vide *Mattya*.

Mattiacum, Germaniæ oppidum, calidis fontibus nobilitatum, de quibus sic scribit *Plin. lib. 31. c. 2.* Sunt & Mattiaci in Germania fontes trans Rhenum, quorum haustus triduo feruet. Circa margines verò pumicem faciunt aquæ, fortassis ea est vrbs, quam Germani sua lingua vocant, *Baden*, quæ est in ditone Marchionis Badensis, vbi hoc etiam tempore Thermae sunt magnificentissimæ, & celeberrimæ. Hinc Mattiacas pilas quidam dictas existimant sphaerulas ex odorato sapone constantes, quòd fortassis præstantissimæ apud Mattiacum conficentur, *Martialis in distichis.*

Si mutare paras longavos cana capillos,

Accipe Mattiacas (quò tibi calua?) pilas.

Idem paulò antiè, Cauticam spumam pro eodem posuisse videtur quum ait,

Causitica Testonicos accendit spuma capillos,

Capitius poteris cultior esse comis.

Mattus, tielis, *Gloss. GERM. Mat. GALL. Mat. est defessus, fractus labore.*

Idem. *GERM. Wat & Mate; pauper, miser, vilis, non magni pretij.*

Mattici, vide *Mattici*

Mattya, a, quid sit ostendit *Cælius lib. 9. c. 12.* his verbis, *Mazam* (inquit) putant, ex farina, oleo & aqua confici solitam: Suidas etiam ex lacte, vnde mox paulò nata & mattya est, dictaque eo nomine pretiosa omnia edulia, vt scribit *Athenæus. Martial. lib. 10. Epig. 59.*

Diues ex omni posita est instructa macello

Cæna tibi, sed te mattya sola iuuat.

Suet. in Calig. Et multis venenatas mattyas misit.

Mattyla, a, q. madula, à *Madeo*, vas est in quod vesicam leuamus, quod & Matella & Scaphium dicitur: quanquam Scaphium propriè mulierum esse voluit. *ἡ μάτρυλα, ἡ μάτρυλα, σκαφίον*. *GAL. Pot à piffer, vrinale. ITAL. Orinale, vocale di orinale. GERM. Ein brunigkachel. HISP. Orinal. ANGL. A pissopot.* ¶ *Plant. in Mostell. sc. 1. a. 2.* Iam hercle ego vos pro matula habeo, nisi matulam datis. ¶ Pro meticulouso, vanòque accipere videtur. Idem *in Persa Tacen*, annon taces? nunquam ego te tam esse matulam credidi. Quid metuis?

Marellâ, à matulo, vas in quod vrinam reddimus. *ἡ μάρελλα, ἡ μάρελλα, ἡ μάρελλα, ἡ μάρελλα*. *GALL. Pot à piffer. ITAL. Orinale. GERM. Ein brunigkachel. HISP. Orinal. ANGL. A pissopot.* ¶ *Martial. lib. 10.*

Dispercam, si tu Pyladi præstare matellam

Dignus es.

Græci *ματρίον* vocant. Matellam crepitu digitorum poscere. Idem *Mart. Epigr. 119. lib. 14.* ¶ Sunt tamen qui ita matellam distinguunt à scaphio, vt illa virosum sit, hoc mulierum tam ad ventris onus, quàm ad vrinam excipiendam accommodatum. Matellam verò, quòd angustiore esset ore, vrinæ tantum excipiendæ fuisse vtilem. ¶ Est item Matella, aquarium vas, teste *Nonio. Plautus Amphitryone.* Næ tu postulas, matellam vnam tibi aquæ infundi in caput. *Varro Endymionibus*, vt à *Nonio* citatur. Di uitum aphocafchias ad communem reuocat matellam.

Marellio, vasis aquarij genus, teste *Varrone lib. 4. de ling. Lat.* ita dictum à matula, à cuius figura tamen nonnihili recedit. *Varro de vita past.* Postularet tuellum, matellionem, peluim. *Cicer. in Paradaxis.* Quid enim censes, si *L. Mummius* aliquem istorum videret, matellionem Corinthium cupidissimè tractantem, &c. ¶ *Matellio* item *Pompeio Festo* vas est, in quod vrina redditur: quod & Matella appellatur.

Martum est, humectum est, emollitum, infectum. Hinc via matta Cicero...

Maturus, a, um, coctus, temperatus, & proprie de fructibus dicitur. Vide Gell. c. 11. lib. 10.

Tondeturque seges maturos annua partus.

Tibull. lib. 4. Maturumque utro mollior aufer onus.

Ovid. 2. Fastor. Per translationem ponitur quandoque pro senex: ut Maturus avi homo, id est, senex, & perfectam aetatem habens.

Ausonius. Maturus avinac rudis diiudicem.

Matura aetas, senilis: quasi omnino perfecta, & tempus debitum assecuta. Maturi centuriones, (id est,) qui jam debebant dimitti.

Hunc stirps Oceani maturis nixibus aethra Edidit,

Ovid. 5. Fast. Item. Seu matura dies fato proferat mihi mortem.

Tibull. lib. 4. In herum matura, in se sera concedet capessere, Plaut. Aulul. sc. 1. a. 4.

Maturum censeo, si rem servare vis, faciendum. Quandoque pro gravi ac constanti. Cic. pro Caccinna, Siquis quod spondit, qua in re verbo se uno obligavit, id non facit, maturo iudicio, sine ulla religione iudicis condemnatur.

Motus doceri gaudet Iovico matura virgo.

Virginitas matura toris, apud Stat. 1. Achil. Eius composita sunt duo immaturus, praematurus, de quibus alibi.

Maturior. Ovid. 13. Metamorph.

Si mora pro culpa est, ego sum maturior illo, (i. prior veni.)

Maturissimus, superlativum. Col. lib. 4. c. 29. Fertundus, & quam maturissimos furculos viti detraxerit.

Maturissimus, aliud superlativum. Tacitus lib. 12. Robur aetatis quam maturissimum precari.

Maturitas, aetatis proprie est perfecta coactio succi in fructibus. Gall. Meureté, maturité. Ital. Maturità. Germ. Zeitigung. Hisp. Madureza, o prestezza. Angl. Ripeness.

Maturè, adverbium, Tempestivè, in tempore, opportunè. Gall. Meurement, de bonne heure, à temps, soudainement. Ital. A tempo, presto. Germ. Zeitlich, bey zeiten. Hisp. Maduramente, o presto. Angl. In season, in devoyne.

Maturè, vel maturimè, superlativum. Cic. 3. de Orator. Quippe qui omnium maturimè ad publicas causas accesserim. Idem pro Caccinna. Nam ut quæque res est turpissima, sic maximè, & maturissimè indicanda est.

Maturio, a, um, Maturum facio, perficio. Gall. Maturir, hasten, avancer. Ital. Maturare. Germ. Zeitig machen. Hisp. Madurar. Angl. To make ripe, to hast.

Frigidus agricolam si quando detinet imber, Multa forent, qua mox caelo properanda serena Maturare datur.

Calepini Pars II,

At Plaut. coniunxit, in Pseud. sc. 7. a. 4. Matura & propera. Nam propero. Hinc maturè fit, quod tempestivè fit. Idem Aeneid. lib. 1. Maturare fugam, quod est, quasi cum maturitate, id est, in tempore & cum comodo vestro discedite.

Maturè, verbale. Author ad Herennium lib. 3. Dolus, consumitur in pecuniam, pollicitationes, dissimulationes, maturaciones, mentiones, & ceteras res.

Maturè, participium, Maturus factus, coctus. Gall. Avancé, hasté, meur, meur. Ital. Affretato, maturato. Germ. Zeitig werden. Hisp. Madurado, maduro, presto. Angl. Maderipe hasted.

Maturè, id est, Festinanter. De hoc diximus in adverbio Maturè.

Maturè, a Mureo, Maturum fieri. Gall. Maturir, de venir meur. Ital. Maturarsi. Germ. Zeitig werden, teiff werden. Hisp. Madurar se. Angl. To waxe ripe.

Maturè, participium. Gall. Maturir, de venir meur. Ital. Che si fa maturo. Germ. Zeitigend. Hisp. Que se haze maduro. Angl. Waxin ripe.

Maturè, A nostris Aurora, à Græcis Λόκοθια, hoc est, alba dea. Gall. L'aube du iour. Ital. Aurora. Germ. Die morgenröthe. Hisp. Alva, madrugada. Angl. The break of the day.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags. Hisp. Cosa de la madrugada. Angl. Earlie, soon in the morning.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

Maturè, a, um, & Matutinum tempus. Gall. Du matin, matinal. Ital. D: la mattina, mattutino. Germ. Die zeit des morgens vnd herbrächenden tags.

ter cetera significat obscurum, vel nigrum, quod nigros habeat colos. Gignit simias, dracones, sturthiones, & elephantes.

MAVRIT, *μαυροί*, *μαυροί*, populi sunt, qui Mauritaniam Africae regionem Occidentalem versus Gaditanum fretum incolunt. Eos fuisse Indos, & Hercule duce cum innumera aliarum gentium multitudine, in haec loca pervenisse multi crediderunt, ut Strabo *lib. ult.* scribit. Salustius certe in *Iugurtha*, Mauros & Numidas, reliquosque qui maritimam Africanam cultiorem reddiderunt, medos, Armenios, Persas, & Phoenices fuisse indicat. Hi Romanis, bellis Punicis, maxime autem rebus contra Iugurtham gestis, innotuerunt. Vide Strab. *lib. ult.*

Mauricè Maurorum more Gell.
Mauron, nigrum. Cath.
Maurus, nomen gentile est, ut Gallus qui è Gallia originem habet: Mauritanus verò possessivum, ut Gallicus. § Dicimus enim virum Maurum, & bellum Mauritanum. Ovid. 6. *Fast.*

Et *lesbo* Consulis omnes
Antonii Mauras pertinere manus.
Maurus, *μαυρός*, a nomine Maurus. Silius *lib. 10.* Et multa thocax perfossus cuspide, & hærens Loricæ interdum Maurusia pendet a undo. Sic Tellus mausia, apud Claudianum. 3. *Panegy.*

Maurusiacus, a, um, *Martial. lib. 12.*
Et *maurusia* i pondera rara citri.
Mausolus, *μαυσολος*, Cariae regis nomen, quem Theopompus scripsit, referente Suida, nulla à re pecuniæ cupiditate abstinuisse. Hunc tam ingenti amore prosecutus est uxor Artemisia, ut eius fato perfuncti cineres, vino permixtos et adatur ebibisse. Ad hæc sepulchrum eidem sumptuosissimum extruxit, ut in sequenti dictione dicemus. Gell. *cap. 18. lib. 10.*

Mausoleum, *μαυσολεον*. Mausoli regis Cariae sepulchrum ab Artemisia vxore extructum, tantâ operis magnificentia, ut inter septem orbis miracula fuerit numeratum. *Martial. De Amphitheatro Domitiani.*
Ere nec vacuo pendencia Mausolea
Laudibus immodicus Cares in astra ferant.

Mausolei fores sponte patefactæ. Sueton. in *Neron. cap. 46.* § Ab operis huius similitudine sepulchra omnia sum, tuosiora, Mausolea sunt appellata. Hinc & Suetonius sepulchrum Cæsaris, Mausoleum appellavit. De Mausoleo vide plura apud Plin. *lib. 36. cap. 5.* & apud Herodot. *lib. 7.*

Mausolus, *μαυσολος*, dicti sunt Cares, Asiae populi, à Mausolo rege Artemia viro. Steph.

Mausos, *μαυσος*, agri Corinthij vicus est. Steph.
Mausos, *μαυσος*, Africae populi, à Troianis (ut ipsi gloriantur) orti, qui dextram partem capitis comatam gestant, sinistram radunt, & corpus mino tingunt. Auctor Herodot. *lib. 4.*

Maxilla, a, non est diminutivum à mala (ut putavit Priscianus,) sed Mala à Maxilla sit per detractionem medix syllabæ, sicut docet Cic. in *Oratione ad Brutum.* Vide supra in dictione Mala. *ἡντὶ λέχθι. μαύρον, γιάθ.* GALL. *La maschoire.* ITAL. *Mascella.* GERM. *Ein Fins buck es sey der vnder der ober Die Backen.* HISP. *La quixada à mexilla de la cara.* ANG. *The iawbone or cheekbone.* Est autem Maxilla, in qua fixi sunt dentes quamvis etiam de parte exteriori quandoque dicatur, quæ barbam emittit. Persius *Satyr. 4.*

Tu quum maxillis balanatum gausape peñas
Inguinibus quare deorsus gurgulio xiat?

Suet. in *Tiber. c. 21.* Miserum populum Romanum sub lentis maxillis erit, (vulgò *edidit.*) § Hinc Maxillaris, & hoc re, quod ad maxillam pertinet: dens maxillaris, *γέμφι*, qui etiam dicitur Molaris. Plin. *lib. 11. c. 37.* Maxillaresque ita sanari dentes præcipue putant.
Maxima, substantivè, est Philosophis regula principalis & illustis, quia maxima, i.e. potissima est; magni usus, ampla, catholicum theorema. Gallis est usitata vox maximæ, ut Italis massina, enumeratio generalis, firma propositio, *χώρα δόξα.*

Maximates, Summates. Optimates. Lucil.
Maximianus, *μαξιμιανός*, natione Thrax, Romanorum Imperator, suffectus est in locum Alexandri Severi, à militibus interfecti, qui & ipse ab exercitu suo cæsus est, quum Aquileiam nequicquam obsideret. Vide Herodian. *lib. 8.*

Maximus, Maximopere, vide Magnus.
Mazá, *μαζα*, panis genus est constans farina, oleo & aqua, aut etiam ex lacte, teste Suida. Vide Cælium Rhodig. *lib. 9. cap. 12.*

Mazæna, *μαζαίνα*, Palæstinae oppidum: cuius incolæ dicuntur Mazæneni, *μαζαίνοι.*

Mazaca, *μαζακα* Stephano, civitas Cappadociae sub monte Argeo, quam Tiberius Archelao pulso, & Cappadocia in provinciae formam redactâ nominavit Cæsaream. Hinc Mazaceni, & Mazaces, mazacis, in genitivo, *μαζακηνός, μαζακίος.* Suet. in *Neron.* Turba Mazacum.

Mazæum, *μαζαίον*, Bithyniae oppidum, teste Steph. in dictione *ἀμαζόνιον.*
Mazæi, *μαζαίοι*, Pannoniae populi sunt. Strab. *lib. 7.*

Mazares, *μαζαρέης*, ex Medorum Sarrapis fuit, qui Prienenses in Cyri ditionem redegit. Vide Herodot. *lib. 1.*

Mazyes, *μαζυός* Libyæ populi inter Nomades, diversi ab iis, quos ab Herodot. Mazias vocari supra ostendimus.
Mazáta, as, genus teli quo antiqui in bello utebantur. Cæf. 1. *bell. Gall.* & nonnulli inter carros, rotasque, mazaras, ac tragulas subiiciebant, nostris que vulnerabant.

Mazax, *μαζαξ*, Africae populus, qui in torquendis missilibus non est inferior Medis. Berardus in illud Lucani *lib. 4.*
aquaturusque sagittas
Medorum, tremulum quum cor sis missile Μαζαξ.

Mazetas, fluvius in ora maris Hyrcani. Plin. *lib. 6. cap. 16.*
Mazônionum, *μαζόνιον, μαζόνιον.* § ANGL. *A charger or great platter roboris mente is caries.* § Græca dictio, qua laux grandior significatur ad ferenda obsonia in mensam, Horat. 2. *Serm. Satyr. ult.*

Μαζονομο pueri magno discrupta ferentes
Membra gruis.

Varr. *lib. 3. de re rust. cap. 4.* Vt in eodem textu ornithonis inclusum triclinium haberet, ubi delicatè cœnaret, & alios videret tur-

dos in mazonomo positos coctos, alios volitare circa fenestras captos.

ME

MĒ, pro mihi, inquit Festus. dicebant antiqui. Ennius *lib. 2.* Si quid me fuerit humanus, ut teneatis, &c. Me scis cum illo non conuenire. i. mihi. Gell. *c. 7. lib. 12.* & *c. 6. Ibidem.* Quid fiat me nescio, Plaut. *Mil. sc. 3. a. 2.* Imperti me quod commentus es, (pro mihi.) Idem *Merc. sc. 2. a. 2.* Vt quid me opus sit insputari. (i. mihi.) Idem *Capt. sc. 4. a. 3.* Licet me id scire quicquid sit. Idem *Pf. sc. 1. a. 1.* vocem loquentis me audire visus sum. Idem *Aul. sc. 6. a. 4.* Me faciat quod volt magnus Iupiter, pro mihi, vel de me *Ibid. sc. 6. a. 5.* Si magis me instabunt (pro mihi.) Idem *Cure. sc. 1. a. 3.* § Idem me pro ego, qui me quid rerum agitem patri perferat. Idem *Capt. sc. 3. a. 1.* Item mavolo amari me. Idem *Asin. sc. 1. a. 5.* Eius iussu huc me affero. Idem *Amph. sc. 4. a. 3.* Hoc ego nunquam ratus sum me ut tibi fuerim supplex. Idem *Pf. sc. 2. a. 5.* Vbi me vacat, sicut & in *Asin. sc. 1. a. 1.* Ego me id facere studeo. Item si ego, me sciente pateret vicino fieri injuriam. Idem *Mil. sc. 6. a. 2.* Non vides, me ut madidè madeam? Idem *Pf. sc. 2. a. 5.* Quis me æque fortunatus erit, (i. ac ego.) Idem *Cure. sc. 2. a. 1.* Me mavelim esse viduam, (pro ego vidua.) Idem *Men. sc. 1. a. 5.* Emori me malim. Idem *Asin. sc. 3. a. 4.* § Idem si me exquiret pro ex me, idem *Mil. sc. 2. a. 2.*

MĒapte, compositum ex ablativo Mea, & particula pte, extra compositionem nihil significant: ut Meapte causa, *μεῦντι ἰναι*, i. mea propria. Ter. in *Heaut.* Ita me dii ament, ut ego nunc non tam meapte causa Lætor, quam illius: quam ego scio esse honore quo vis dignam.

MĒarus, *μαῆρος* Ptolemæo, fluvius Hispaniæ in ora Asturum. Pompon. Mela *lib. 3.* Vulgò *Mearon.*

Meatim meo more ut tuatim, tuo more.
Meatus, vide in dictione Meo, as.

Mecapthoditon *μηκαφρόδιτον*. Species est papaveris, spumeum habens semen: unde etiam à Dioscoride *μαίκαρ ἀφρόδιτος*, hoc est, spumeum papaver appellatur.

MĒcastor, *μη κάστορ*. Iurandi adverbium, mecastor, ait Festus, & mehercules iurandum erat, quasi diceretur: ita me Castor, ita me Hercules: ut subaudiatur Iuvet. Næ ego mecastor mulier misera. Plaut. *Mil. sc. 1. a. 4.* & *5.* Item *sc. 2. a. 4.* mecastor pulcher est. Idem *Mil. sc. 1. a. 1.* mecastor dignus est. Idem *Asin. sc. 2. a. 5.* Novi hominem haud malum mecastor. Idem *Aul. sc. 3. a. 1.* Terent. in *Heeyr.* Salve mecastor Parmeno. Vbi Donatus: olium salutantes addebant iurandum, ut hoc sedulo facere viderentur.

MĒcæltus, *μηκάητος*, Troadis fluvius, in Rhyndacum influens: cuius meminit Strab. *lib. 12.*

Mechamemârâ, ingeniosa manuum opificia. Sidon.
MĒchânîcvs, opifex, qui artem illiberalem exercet. § *μηχανική*. *ἀποχρηστικός, μηχανικός.* GALL. *Mechanique, faiseur de machines ou d'autres œuvres mechaniques.* ITAL. *Artigiano.* GERM. *Ein handwerker cter/oder handwerker's man.* HISP. *Oficial de qualquier arte.* ANGL. *A handie craftsman, a man of occupation.* § *δὲν τῆς μηχανῆς*, quod inventionem significat Suet. in *Vesp. c. 18.* mechanico quoque grandes columnas exigua impensa perducturum in capitolium pollicenti, præmium pro commento non mediocre obtulit.

MĒchânîcus, a, um, Ars mechanica, *βασανουργία*, quæ manu exercetur: cuiusmodi est ars fabrilis. Vnde artes dividuntur in liberales, & mechanicas, id est, ut Cic. vocat, illiberales.

Mechanopeus, mechandurgus, machinarum fabricator. Poll.
Mechimenium, mendicimonium, inopia. Non.

MĒcistum, *μηκίστον*, Triphyliae oppidum est Steph. Est autem Triphylia Peloponnesi regio littoralis, quæ & messenia dicitur.

MĒcistæus, *μηκιστεύς*. Fuit ex sociis Aiæci Telamonij, ut scribit Homer. *lib. Iliad. 13.*

MĒCOENAS, *μηκόνας*, cum æ diphthongo. Proprium nomen equitis Tuscici, viri clarissimi, & apud Augustum potentissimi, cui, velut unico studiorum patrono Virg. *Georgica* sua, & Horat. libros *Carminum* inscripsit. Delicatum hunc fuisse non solum cultu ac moribus, sed etiâ, stylo commemorant, quare eum Augustus Malacinum vocabat, & exagrabat frequenter ut cacozelum, teste Tranquillo. Horat. 1. *Carm.*

Mecænas atavis edite regibus.
Fuit vir hic in provehendis cum omnium disciplinarum, tum præsertim poëticæ cultoribus adeò benignus, ut ab eo hodie etiam studiorum patroni, qui in sublevanda doctorum hominum egestate se munificos præbent; meccænatates appellentur. meccænatiani horti. Suet. in *Tiber. cap. 15.*

Mecænatatus, a, um, à meccænas. Suet. in *Neron. cap. 38.* E turti meccænatata prospèctans.

MĒcôn, onis, *μηκών*. Steph. Urbs est Peloponnesi, non procul à Corintho, quæ postea Sicyon appellata est, teste Strab. *lib. 8.*

MĒcôn, papaver.
MĒcônium, *μηκόδιον* Succus est papaveris, teste Dioscor. adeò frigidus, ut eporus exitum afferat. Idem humor in urinaculo excrementum factus L. M.

MĒcônîtes, *μηκωνίτης*, gemma est papaveris similitudinem exprimens, de qua Plin. *lib. 37. c. 10.*

MĒcônîs, *μηκωνίς*, lactucæ atræ genus: à copia lactis soporiferi, *μηκωνία* enim Græci papaver dicunt. De hoc videas Dioscorid. *lib. 6. cap. 17.* & Hermolaum Barbarum in *eundem lib. 4. c. 68.* & Plin. *lib. 8. cap. 19.*

MĒcum, cum me per transpositionem præpositionis, Vnâ, simul. § *μη μετ' ἡμῶν*. *μητ' ἡμῶν*. GAL. *avec moy.* ITAL. *Meco, con meco.* GERM. *Mit mir.* HISP. *Con migo.* ANGL. *with me.* § Cic. in *orat. ad Brut.* Ex eo mecum & Tecum: non Cum me, & Cum te, ut esset simile illis vobiscum atque nobiscum. Interdum mecum *μητ' ἡμῶν*, *ἀπὸς ἡμῶν*, significat intra me Terent. in *Heeyr.* Haud propterea te rogo, ut hæc proferam, sed ut tacita mecum gaudeâ. Sic Secum, Tecû, Nobiscum, & Vobiscum. Hoc quidem quoquo ibo, mecum erit, mecum feram. (de Theauro.) Plaut. *Aul. sc. 3. a. 3.* Quid tibi commercij mecum est, Sen. *Ibid. sc. 3. a. 4.* Quid tibi est mecum & tecum? (sup. rei.) Idem *Cure. sc. 3. a. 5.* Etiam nutire audes, aut mecum loqui? Idem *Menach. sc. 1. a. 5.* Quid tibi rei mecum est, *Ibid. sc. 2. a. 2.* Quid mecum tibi unquam fuit negotij, *Ibid.*